

Ubrali so novo pot, da bi dohitevali čas

Iz dveh razlogov smo izbrali tako obliko prvomajskega zapisa: da bi na primeru komaj včeraj nastalega kolektiva simbolično pokazali na razvoj vse Dolenjske in da bi odgovorili tudi vsem tistim, ki si domišljajo, da se da premagati odtujenost človeka v zaostalem kraju samo z besedami. Delovni kolektiv žužemberškega obrata kranjske ISKRE, ki je vsak dan številnejši, v nekem smislu simbolizira razvoj vse Dolenjske. Zato je posvečen naš razgovor, čeprav bo govora o njem predvsem o Suhokranjčankah, kako postajajo iz včerajšnjih kmetic vse bolj delavke, tudi drugim našim pokrajinam, kjer se s pomočjo industrije in sodobnega kmetijstva izvija iz objema vaše zaostalosti vsak dan več napredka.

Prvi maj je praznik dela. Tudi praznik dela, kakršno se poraja kot nekakšna oaza napredka sredi še razmeroma zaostale, v vseh pogledih premalo razvite pokrajine. Tak je industrijski obrat v Žužemberku. Ne vidim ga takega samo jaz. Meni bi morda komu še uspelo podtakniti očiček, češ: novinar je, po naročilu mora napisati prvomajsko agitko, polno puhle patetike. Toda naj kdo poskusi tako očitati skoraj 300-članskemu kolektivu, ki se čuti zaradi obrata, ki se je v kratkem času tako silno razmahnil, manj utesnjene, glede prihodnosti, manj zaskrbljenega. Pri tem se ne sramuje priznati, da je za začetek velika sprememba že to, če je ob mesecu mogoče računati na zanesljiv zaslužek. Kraju, kjer je premalo vode in preveč kamna, to veliko pomeni. To je zanesljivejši kos kruha. To pomeni, da bo v kmečki izbi, kjer je komaj včeraj zasvetila elektrika, jutri igral že radio in da bodo vsaj ob nedeljah brali ljudje časopis. Marsikje bo to pomagalo razmakniti zidove in razširiti okna, da bo v kmečkih hišah več svetlobe in se bo lažje zravnavati. S tem bo prišla tudi knjiga. Marsikateremu otroku bo lažja pot do šole. Skozi vse to si šele lahko utira pot tudi osvobajanje človeka. Dokler ni zagotovljena materialna eksistenca, si je tudi drugačno eksistenco težko zamisliti. Od utvar se ne da živeti. Kamen okrog Malega in Velikega Lipja ne bo postal nikdar zlato, strmine ne bodo nikoli ravnica, toda Marija in Anica, s katerima sem se razgovarjal, ne bosta jutri več samo delavki, temveč tudi upravljalci. Po tej poti bo mogoče premagovati človekovo odtujenost tudi v Suhi krajini. In s tem naj začnemo naš prvomajski razgovor.

Ko sem čakal pri vratarju, da bi mi napisal dovolilnico, sem videl v tem prvo znamenje, da se gre žužemberška industrija zares. Takrat sem se nehote spomnil svojega že davnega obiska v tovarni usnja v Bitoli na jugu Makedonije. Ko sem se pogovarjal s člani kolektiva, je be-

seda nanesla tudi na vratarja. Nekdo je rekel, da je to prvo znamenje, ki označuje mejo med obrtjo in industrijo. Ker nisem razumel, v čem je pomen tega znamenja, so mi pojasnili:

»Naša tovarna je bila prva in pomenila je začetek industrije v Bitoli. V njej

so se zaposlili samo nekdanji majhni obrtniki in revni kmetje. Dokler se niso privadili industrijskemu ritmu, so odhajali in prihajali v tovarno, kakor se je komu zdelo. Morali smo postaviti vratarja. In danes? Zaradi članov kolektiva vratar ne bi bil več potreben...«

Včeraj kmetice, danes delavke

Ko sem sedel v sekretarjevi pisarni žužemberške ISKRE in čakal na delav-

PRVOMAJSKI RAZGOVOR

ke, s katerimi sem želel govoriti, je prišel vratar in vprašal:

»Tovariš sekretar, kar naprej prihajajo vpraševati za delo. Ali naj vsaki izstavim dovolilnico?«

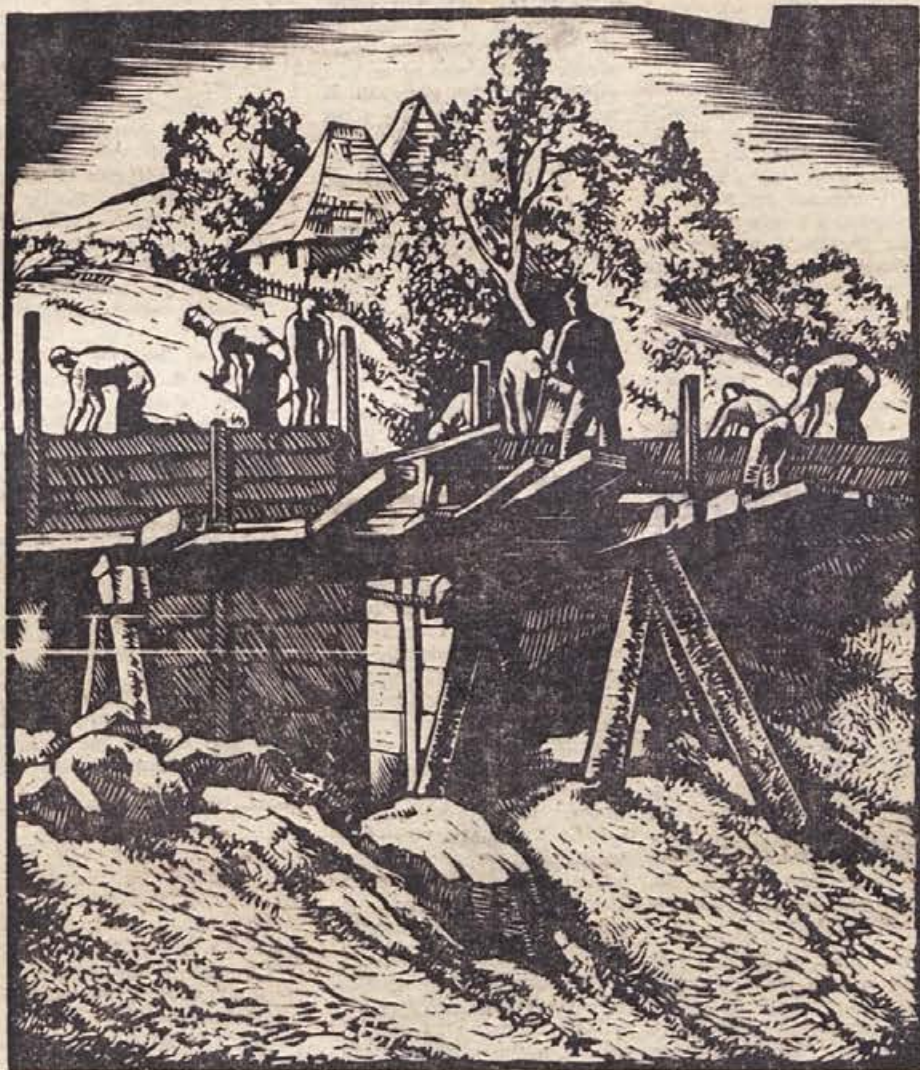
Sekretar je zamahnil z roko, češ: ni treba! Preveč jih je, ki bi se rade zaposlile. Na sredo se bo obrat še naprej širil in morda bo konec leta štel kolektiv že 400 ljudi. Letošnji plan proizvodnje, kakor mi je povedal tovariš Plut, se suče okrog 1,3 milijarde bruto proizvoda. Suha krajina doslej še ni računala z milijardami.

V tem času so prišle tudi delavke: Jožefa Zupančič iz Stavče vasi, Anica Primc iz Mačkoveca, Anica Hočevar iz Malega Lipja, Marija Novak iz Velikega Lipja, Anica Trunkel iz Orlake in Jožefa Sader iz Budganje vasi. Mlada dekleta, ki so šele pred meseci zamenjale motiko z belimi plašči in drobcenim orodjem, s katerim izdelujejo kondenzatorje in transistorje.

V začetku so bile plahe. Ko jih je tovariš Plut povabil, da bi prišle na razgovor z novinarjem, je ena izmed njih dejala:

»Kaj pa naj povem, ko sem pa že zdaj vsa trda?«

Pokazalo se je, da je imela kaj povedati. Razgovor je tekel sproščeno. Sekretar se je ljubezljivo umaknil, da nas ne bi motil. Morda niti ni bilo potreb-

Franjo Stiplovšek: PESEM DELA (Iz mape Samac-Sarajevo, 1947)

LJUBIMO DELO, KER VERUJEMO V SOCIALIZEM

Sporočamo Ti, dragi tovariš Tito, da ljubimo delo, ker verujemo v mir in socializem. Sedanji rod mladih samo tako lahko čuti, saj se je učil na velikih zgledih herojev revolucije, na Tvojem zgledu, na zgledih prvih graditeljev z Vranduka, Cnega vrha, Jablanice in na desetih drugih mladinskih gradbišč, na katerih je bilo delo končano takrat, ko so se mnogi graditelji jadranske ceste šele rodili.

(Iz pisma graditeljev jadranske ceste, ki so ta mesec začeli delati v mladinskih delovnih brigadah ob morju.)

no. Vse kaže, da novinarji včasih pretiravamo, ko mislimo, da teče razgovor delavcev brez navzočnosti vodilnih ljudi bolj gladko in z manj zadrege.

Najprej sem jih vprašal, kakšen je po njihovem pomen prvomajskega praznika in kako ga bodo praznovali.

Jožefa Z.: »To je vendar naš praznik. Prvi maj praznujejo vsi delavci, to je delavski praznik.«

Anica T.: »Prvomajski prazniki omogočajo delavcem, da gredo na izlet, v naravo, kjer se sprostito.«

Marija N.: »Na proslavo bomo šle. Tudi doma bom lahko kaj postorila.«

Anica T.: »Na njivo ne bom šla. Praznika si ne pustim okrniti.«

Anica P.: »Pa naspala se bom pošteno...«

Jožefa Z.: »Najprej bom šla na proslavo, potem pa se bom doma učila. Vsak drugi dan hodim v šolo v Ljubljano. Rada bi postala tehniška risarka. Čez dva meseca bom opravljala izpite.«

Ko je Jugoslavija vstajala iz ruševin in vaše zaostalosti, prve tovarne še niso bile dovolj trden temelj, na katerem bi se lahko razvijalo delavsko in družbeno samoupravljanje. V Suhi krajini prvi industrijski obrat odpira že takoj od začetka možnosti samoupravljanja. Tudi obrat »Iskre«, čeprav se sa-

moupravljanje šele izvija iz plenic, ni le ustvaritelj nove kupne moči, temveč tudi pobudnik novih odnosov. To je tisti motor, ki bo, ko bo enkrat utečen, poganjal naprej tudi ves ostali razvoj Suhe krajine. Dekleta, s katerimi sem se pogovarjal, morda še ne dojemajo, kaj pomeni beseda samoupravljanje, čutijo pa že, da se dogajajo v njih in okrog njih velike spremembe, ki obračajo njihov tok življenja v svetlejšo prihodnost.

Kaj veste o razvoju svojega podjetja?

Le kdor je brezbrizen, ker mu je prihodnost kolektiva deveta briga, ne ve ničesar o svojem podjetju. Udeležene našega razgovora, ki so prišle v tovarno šele pred meseci naravnost s polja, niso take. Ko

sem jih vprašal, kakšen razvoj je naredil njihov obrat in kakšna je njegova prihodnost, so navajale v odgovor zelo natančne številke.

Jožefa Z.: »Obrat je nastal pred štirimi, petimi leti. Začel je z 25 člani kolektiva. Do lani se je povečalo to število na 40 ljudi. In danes? Zdaj zaposluje obrat 260 delavk...«

Anica P.: »Vsak dan prihajajo nove. Računajo, da nas bo čez leto ali dve že 400...«

Anica T.: »Do sedaj je šel razvoj počasi, zdaj pa gre čedalje hitreje...«

Nato smo se pogovarjali o osnovnem proizvodu. Vse brez izjeme so vedele, da je tista drobčkan stvar, za katero je treba imeti nežne prste, da ostane v roki, kondenzator, nepogrešljiv sestavni del ra-

ZA PRVI MAJ, MEDNARODNI PRAZNIK DELA, ISKRENO ČESTITAMO VSEM NAROČNIKOM, BRALCEM, SODELAVCEM IN PRIJATELJEM NAŠEGA TEDNIKA TER JIM HKRATI ŽELIMO PRIJETEN ODDIH!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Jožica Zupančič, Marija Novak, Anica Hočevar, Jožefa Sader, Anica Primc in Anica Trunkel so šele pred nekaj meseci zamenjale motike z belimi plašči in drobcenim orodjem, s katerim izdelujejo kondenzatorje za transistorje v žužemberškem obratu kranjske Iskre. Včeraj kmetice, danes delavke...

Kje pride do težav?

Boj za nenehno izpopolnjevanje sistema neposredne delitve dohodka po delu je trajna naloga, ker je to ekonomsko bistvo samoupravljanja.

Iz smernic za predkongresno aktivnost ZK

Da so ponekod zreducirali vso problematiko neposredne delitve dohodka, kar je, kot ugotavljajo smernice, ekonomsko bistvo samoupravljanja, je mogoče ugotoviti tudi iz razgovora z delavci, ki kolikšaj mislijo s svojo glavo. V razgovorih, ki jih je organiziralo uredništvo in o čemer smo že pisali, je bilo mogoče dobiti vtis, da se ponekod vse začne in konča pri normah, čeprav imajo sicer deklariran, se pravi naglas razglašen skorajda »popoln« sistem delitve po delu. Ne-

Kaj je rečeno o tem v smernicah za predkongresno aktivnost Zveze komunistov? Predvsem to, da morajo biti komunisti na čelu boja proti takim škodljivim pojavom. Delavec naj dobi, kar zasluži. Če bomo to uresničili, se ne bo treba bati, da neposredni proizvajalec ne bo razmišljal o skritih rezervah. K temu ga bo spodbujala zares dosledno izpeljana delitev dohodka po delu. Vedel bo, da mu bo vsaka izrabljena rezerva prinesla izboljšanje standarda. To se ne bo poznalo samo v njegovem žepu in v realni vrednosti denarja, ki mu ga odštejejo ob mesecu. Bržčas bo viden učinek tudi drugje: denimo v obilnejših skladih podjetja, iz katerih bo mogoče globlje zajemati tudi za modernizacijo podjetja v tem smislu, da si bo kolektiv izboljševal delovne pogoje.

»V nekaterih delovnih organizacijah« je rečeno v smernicah, vse dokaj počasi razvijata ali pa stagnirata samoupravljanje in neposredna delitev dohodka. Ponekod zavirajo ali pa zadržujejo prenašanje določenih pravic in sredstev na ekonomske enote in njihovo rast v upravljavske enote, uporabljajo stare oblike delitve, v katerih so določene plače, »začetne osnove«, fiksno nagrajevanje norme, formalne kvalifikacije in poseben režim v nagrajevanju administrativnega in tehnično-vodilnega kadra po glavni podlagi za nagrajevanje.

Ob tem sem se spomnil nekega drugega primera. Gre za tole: v manjšem podjetju so bili osebni dohodki administrativnega in vodilnega tehničnega kadra v odvisnosti od doseženih oziroma preseženih norm v neposredni proizvodnji. Tu je bil obraten pojav: vodilni ljudje in administracija so bili zainteresirani na preseganju norm, niso pa se posebno brigali za prodajo artiklov. Posledica tega je bila, da se je v skladišču kopičila zaloga neprodanega blaga. Navsezadnje pa so se spoznali, da je treba

Skoraj ne mine dan, ne da bi prispela v Moskvo pomembna partijska delegacija. Za sedemdesetletnico rojstva Nikite Hruščova je bila v Sovjetski zvezi poljska delegacija, v Moskvi so bili vsi najvišji partijski voditelji Vzhodne Evrope, te dni je prispela v sovjetsko prestolnico delegacija italijanske komunistične partije.

Peking strelja s svojimi topovi, v kitajsko glavno mesto vabi delegacije Afrike, Azije, Latinske Amerike, udvarja se kralju Burundija, voditeljem Somalije, snubi Indonezijo, Nepal, vrši stalen pritisk na Burmo, intigira na Ceylonu, organizira svoje frakcije v Indiji, Latinski Ameriki. Peking želi postati nova Meka novoosvojenih dežel — je ondan izjavil Andropov, želi imeti svojo sindikalno svetovno federacijo, svoje antiimperialistično gibanje.

So, ki menijo, da bi se lahko ta načelna nasprotja poravnala na velikem sestanku komunističnih in delavskih partij. Tak sestanek je neuradno predložila tudi Sovjetska zveza. Vendar kaže, da je sedaj prevladalo stališče, da ne bi rešil nič, da bi še povečal prepad, ki zija med Moskvo in Pekingom.

Proti sestanku so bili zlasti francoski in italijanski komunisti, proti so bili tudi Poljaki. Tragedija bi bila, če bi prišlo do definitivnega razkola v delavskem mednarodnem gibanju. Peking bi skušal organizirati svojo internacionalo, apeliral bi predvsem na azijske, afriške dežele pa Latinsko Ameriko. Tej samozvani internacionali bi

dal izrazito protievropsko noto — to že itak dela.

V Pekingu menijo, da se Moskva že umika na definitivne pozicije. Njegovi načrti so veliki. Moskovska Pravda je ondan objavila daljši članek, v katerem opozarja na manevre pekinške diplomacije. Povod za to je bil pripravljajni sestanek v Djakarti za veliko konferenco azijsko afriških držav. Ta bo 10.

Nevaren spor

marca drugega leta v Afriki, mesto samo še ni določeno.

Na sestanku v Djakarti si je kitajski delegat zunanji minister Cen Ji prizadeval dokazati, da Sovjetska zveza ni azijska dežela in da zato ne more sodelovati na afroazijski konferenci. In vendar bo na tej sodelovala tudi taka država kot je Turčija, ki se ima prej za evropsko kot azijsko deželo.

Kazno je, da Peking ne želi, da bi bila na tej konferenci Sovjetska zveza. Za to udeležbo se posebno zavzema indijska diplomacija. V nasprotnem primeru bi bila konferenca v znamenju kitajske diplomatske ofenzive. Kitajski koncept je, organizirati afroazijske dežele kot protitežo Evropi in Ameriki. Kitajska vnaša v svetovno delavsko gibanje izrazite rasne elemente.

Gre za več kot ideološke difference, cilji Kitajske so veliki, vsak dan večji. Ne gre samo za spor,

kdo naj vodi mednarodno delavsko gibanje, kdo naj bo voditelj tak imenovanega tretjega sveta — kakor imenujejo na Zahodu nevezane in razvijajoče se države. Kitajci dejansko ne priznavajo niti sedanjih meja v Aziji. In vendar smo se do včeraj menili, da je meja v Centralni Aziji, Med Kitajsko in Sovjetsko zvezo, najbolj trdna, najbolj solidna.

Kitajci interpretirajo vso svetovno zgodovino po svojem okusu, veliki mongolski pohodi v Evropo so bili triumf Azije, ta je že tedaj pokazala svojo superiornost nad Evropo. Mao Tse tung govori stalno o vzhodnem vetru, vetru, ki bo zmagal nad zahodnim, o ogromnih množicah Kitajcev, ki lahko mirnega obraza gledajo smrti v oči. o tem, da je Evropa odigrala svojo vlogo v zgodovini, o papirnatem tigru na Zahodu, odpisal je tudi že Sovjetsko zvezo kot najmočnejšo in najbolj organizirano državo socialističnega tabora. Zaključek je: sedaj je na vrsti Kitajska.

V teh načrtih je težnja po oblasti nad svetom, po dramatični spremembi svetovne zgodovine. Sovjetski listi prinašajo o tem vsak dan veliko materiala. Spor med obema kolosoma se širi iz tedna v teden. ne — iz dneva v dan. Nihče ne ve, kako se bo končal, povsod izražajo upanje, da se bo poravnal.

To misel so ondan izrazili tudi kitajski voditelji. To je bilo ob 70-letnici rojstva Hruščova. Vendar pa so v Moskvi ocenili te izjave kot licemerne. Ne besede, dejanja govore.

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

dolgo tega mi je pripovedoval znanec, da je v njegovem podjetju izkoristek toplotne energije zelo majhen, znaša komaj 50 odstotkov, kar je sicer redek pojav tudi v nerazvitih predelih. Ko so vprašali delavce, ali morajo vedeti, kje so vzroki za to, se je našel med njimi nekdo, ki je razkril tale drobci iz življenja kolektiva:

»Med nami je Tone. Če bi hotel, bi vam lahko povedal, kako »stimulativno« je nagrajevanje. V osmih urah skuje šest kosov. Sam prizna, da bi jih lahko skuval deset. Zakaj jih ne?« se bo kdo vprašal. Zato, ker se boji, da bi mu potem zvišali normo. Pojdite ob desetih skozi dežavnico in pokukajte tudi tja, kjer dela Tone. Videli boste, da ima štiri kose že skovane, medtem ko se mu dva še hladita. Tista dva bosta končana ob dveh... Ali je mar čudno, če je pri nas izkoristek toplotne energije tako majhen?»

Ob tem sem se spomnil nekega drugega primera. Gre za tole: v manjšem podjetju so bili osebni dohodki administrativnega in vodilnega tehničnega kadra v odvisnosti od doseženih oziroma preseženih norm v neposredni proizvodnji. Tu je bil obraten pojav: vodilni ljudje in administracija so bili zainteresirani na preseganju norm, niso pa se posebno brigali za prodajo artiklov. Posledica tega je bila, da se je v skladišču kopičila zaloga neprodanega blaga. Navsezadnje pa so se spoznali, da je treba

postaviti osebne dohodke tudi v odvisnost od realizacije proizvodnje. Potemtakem ni važno samo to, da proizvedemo blago, ampak ga je treba tudi prodati. Da ga bomo lahko prodali, je treba skrbeti za njegovo kvaliteto, obenem pa je treba gledati, da stroški ne bodo previsoki.

»Ravno v takšnih delovnih organizacijah najpogosteje pride,« nadaljujejo smernice, »do raznih negativnih pojavov, pokaže se slabo delo organov samoupravljanja, tam pogosto ne spoštujejo samoupravnih pravic neposrednih proizvajalcev, delavci niso dovolj informirani o stanju in problemih v kolektivu, delavci v proizvodnji in osebje v tehničnih in admi-

nistrativnih službah prihajajo navskriž, priča smo samovolji in birokratskim ravnanjem, tam zanemarjajo mnenja in predloge članov kolektiva, dušijo konstruktivne in upravičene kritike in zakrivajo napake, tam pride do protekcij, privilegijev, do grupštva in familiarnosti, kar je spet vzrok, da ne spoštujejo delovne discipline in drugih delovnih obveznosti, da imajo nemaren odnos do družbene imovine itd.«

Samoupravljanje ostane prazna lupina, torej nekaj, kar je brez vsebine, tam, kjer je ostala delitev v rokah posameznikov. Zato je treba odločno pritrčiti ugotovitvi smernic, da je neposredna delitev dohodka po delu eko-

nomsko bistvo samoupravljanja. Boj za dosledno izpopolnjevanje tega sistema je hkrati tudi boj za nadaljnji uspešen razvoj samoupravljanja, boj proti napakam, boj za to, da bi prišle pravice in dolžnosti slehernega člana kolektiva do prave veljave. »Proti tem pojavom,« je dejal Svetozar Vukmanović na V. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije, »se ni mogoče uspešno borovati zgolj s trkanjem na družbeno zavest (čeprav je potrebno, da se okrepi idejno-politična vzgoja) ali z disciplinskimi ukrepi (čeprav je potrebno, da se kršitev delovne discipline kaznuje, ker z nedisciplino drug drugemu škodujemo).«

- Te pojave odстранjujemo
- predvsem z določenimi re-
- šitvami v materialni bazi
- družbe. Ni namreč socia-
- lističnih družbenih odno-
- sov brez poslednje delitve
- po delu. Kršitev tega na-
- čela se dejansko najpogo-
- steje speljue na to, da se
- živi na tuj račun, na račun
- dela tovarišev pri skup-
- nem delu, kar je v svojem
- bistvu antisocialistično.

J. B.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● Guy Mollet v Sloveniji. Delegacija Socialistične stranke Francije na čelu z generalnim sekretarjem Guy Molletom je prispela v nedeljo v Slovenijo. Med drugim so si gostji ogledali Agrokominat v Ihanu, rudnik in termoelektrarno Velenje, bili pa so tudi v Litostroju.

● De Gaulle se popravlja. Francoski premier Georges Pompidou je izjavil, da se zdravstveno stanje predsednika republike stalno izboljšuje. S to izjavo je zanikal vse vesti, ki so te dni krožile v Parizu, češ da bo predsednik še dalj časa privezan na posteljo. Vendar bo prihodnje sejo vlade, ta bo v sredo, vodil še vedno Pompidou.

● Združitev Tanganjike in Zanzibara. V petek so objavili v Dar in Zanzibar proglasili unijo. To tatišču Vnuukovo II. sta ga priznava morata še potrditi parlamenta obeh držav. Zanzibar bo ostal samoupravna enota s lastno vlado (izvršnim svetom) in skupščino (parlamentom). Predsednik nove države bo Julius Nyerere.

● Ben Bela v Sovjetski zvezi. Predsednik Alžirije Ben Bela se je v soboto zjutraj ustavil za eno uro na beograjskem letališču na poti za Moskvo. V Beogradu sta ga pozdravila podpredsednik Ranković in državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović. Na letališču Vnuukovo II. sta ga pričakala Hruščov in Brežnjev.

Novo mesto: prašičkov dovolj

Kar 1.155 pujskov so živinorejci pretekli ponedeljek pripeljali na novomeško sejmišče. Kupcev ni bilo posebno veliko, zato je bilo prodanih komaj 681 prašičkov. S cenami so to pot nekoliko popustili, saj so pujski veljali od 8.500 do 22.000 din.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

■ V današnjem tedenskem pregledu bomo omenili dva najvažnejša dogodka preteklega tedna: sklepe V. kongresa ZSJ in razpravo v slovenski skupščini o ekonomsko-političnih nalogah glede standarda. Oba dogodka imata nekaj skupnega, namreč to, da sta oba izpričala trdno odločnost uresničevati politiko standarda. Sklepi kongresa — kakor je ob zaključku dejal predsednik Svetozar Vukmanović — izražajo pripravljenost milijonov delovnih ljudi, da se hitreje razvijamo socializem in socialistične odnose, s tem pa še hitreje premagujemo vse nesocialistične pojave. Kongres je tudi dokazal, da delavski razred Jugoslavije podpira vsako Titovo besedo za stvaritev pri dosledni graditvi socializma. — Zasedanje republiškega in gospodarskega zbora slovenske skupščine, na katerem so poslušali poslanci ekspozice predsednika izvršnega sveta Viktorja Avblja, je prav tako izvenlo v odločno zahtevo po učinkovitih — dolgoročnejših in nučnih, takojšnjih — ukrepih glede standarda. To niso več samo sklepi, to je že uresničevanje politike standarda.

■ V. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije je postavil odločno zahtevo po drugačni delitvi narodnega dohodka. Nujno je treba spremeniti pogoje poslovanja gospodarskih organizacij. Delavcem je treba omogočiti neposreden vpliv na razširjeno reprodukcijo, po drugi strani pa je treba pri njih izostriti občutek odgovornosti, da bodo kar najuspešneje gospodarili z večjimi sredstvi. Z njimi ne bi smeli ravnati samovoljno in samo za svoje sebične koristi. Videti morajo tudi širše koristi skupnosti. Izrabiti morajo številne še ne izkoriščene možnosti za izboljšanje organizacije proizvodnje in tehnoloških procesov, s tem pa tudi doma, v podjetju ustvarjati pogoje za standard na višji ravni.

Udeleženci kongresa in posebno še tova-

riš Tito so poudarili nujnost, da ob povečani proizvodnji ostane delovnim kolektivom čedalje več sredstev, ne pa tako, kot se je dogajalo doslej, da so se jim z večjo proizvodnjo zmanjševala sredstva. Boriti se je treba za racionalnejšo investicijsko politiko.

V IMENU MILIJONOV LJUDI: URESNIČEVATI POLITIKO STANDARDA

Če bodo investicije smotrne, dobro preštudirane in naložene tam, kjer bodo hitro in največ vrčale, se kljub spremembam v delitvi narodnega dohodka v korist osebne potrošnje in življenjskega standarda ne bo zmanjšala investicijska dejavnost. Dosegli bomo to, da bomo z manj investicijskih sredstev dosegali večje investicijske učinke.

Izmed obilice bogatega gradiva naj omenimo še sklep V. kongresa, da soglasno sprejema politiko, ki jo je nakazal tovariš Tito in ki je izjerno razčlenjena v ekspozico predsednika Svetozarja Vukmanovića ter v ostalem kongresnem gradivu. Ugotovljene probleme — je rečeno v kongresni resoluciji — je treba naglo in odločno urejati. Odločno se je treba zavzeti za konkretizacijo in uveljavljanje sprejete politike.

■ Na skupnem zasedanju republiškega in gospodarskega zbora so poslušali poslanci ekspozice predsednika izvršnega sveta Viktorja Avblja. Potem ko je ugotavljal neustrezne odnose med osebno, splošno in investicijsko potrošnjo, opozoril na težnje po povečanju investicij, podčrtal nujnost spre-

memb v delitvi družbenega proizvoda v korist standarda, pokazal na neizkoriščene možnosti v samih podjetjih, je nakazal nekatere osnove perspektivnega načrta. Iz tega pregleda je razvidno predvidevanje, naj bi se realna osebna potrošnja do leta 1970 podvojila. Delež osebne potrošnje naj bi se dvignil od 53 odstotkov v letu 1963 na 57 odstotkov v letu 1970. Narobe pa je predvideno, naj bi se zmanjšal delež investicijske potrošnje od 35,3 odstotka v letu 1963 na 27,6 odstotka v letu 1970.

Ko je Viktor Avbelj govoril o ekonomsko-političnih nalogah glede standarda, je poudaril zlasti tele:

■ Storitve je treba konkretne ukrepe za smotnejše investicije: onemogočiti protipravno povečevanje investicijskih sredstev; odpraviti administrativne elemente znotraj investicijske dejavnosti; odreči se nekaterim predvidenim, morda znotraj celo ekonomsko utemeljenim gradnjam; konkretno prenehati graditi tiste objekte, ki nimajo zadostne tehnične dokumentacije.

■ Odločno se je treba zavzeti za povečanje osebne potrošnje. Čeprav to ni naloga, ki bi jo bilo mogoče izpolniti čez noč, je vseeno treba storiti nekatere že sedaj. Zavzeti se je treba, da nizka osebna potrošnja vzdržuje višjo raven splošne potrošnje. Standard je treba stalno prilagajevati doseženi produktivnosti, obenem pa ustvarjati ustrezne blagovne sklade, ker se bo sicer učinek izgubljal v višjih cenah.

■ Temeljito je treba proučiti probleme proračunske potrošnje, zlasti še glede perečih problemov v družbenih službah. Pregledati je treba vse možnosti, kaj je mogoče storiti že letos. Računati pa je treba na znaten pritok proračunskih sredstev, kolikor bosta hitro rastla proizvodnja in produktivnost.

■ Ukrepati je treba zoper neodgovorno zviševanje cen.

Ubrali so novo pot, da bi dohitevali čas

(Nadaljevanje s 1. strani)

dijskih sprejemnikov. Ko pa sem zvedavil še naprej, češ ali morda katera ve, kakšno funkcijo opravlja kondenzator v radijskem sprejemniku, so bile v zadregi.

»Saj so nam pripovedovali, ko smo imele uvažljani tečaj,« je rekla Anica, »toda kdo bi si vse zapomnil...«

»Suhokrajščani ne hodijo več po svetu s trebuhom za kruhom,« pravi tudi Anica Trunkel.

Ker se je vsaka izmed deklet, že udeležila vsaj enega sestanka kolektiva, sem jih vprašal, kaj se jim je najbolj vtisnilo v spomin, katera je bila tista odločitev, ki se jim je zdelala najvažnejša.

Anica P.: »Na zadnjem sestanku kolektiva smo govorili o tem, da bomo dali vse od sebe, da bi izpolnili in presegli letošnji plan.«

Jožefa Z.: »To se mi je najbolj vtisnilo v spomin. Treba bo ustvariti skoraj poldrugo milijardo. Morali se bomo presneto pomudati, če bomo hoteli to doseči.«

Nadaljnje vprašanje je bilo, ali se je katera izmed njih prigrasila k besedi. Ker so odkimale, sem vpraševal naprej, kaj si je katera izmed njih sama pri sebi mislila o tej nalogi, čeprav tega ni povedala na glas.

Jožefa S.: »Mislila sem si tole: Me bomo že delale, ker nam je veliko na tem, da se obrat obdrži pri življenju. In naj tudi plačajo, kolikor bomo več naredile...«

Takole dela Anica Prime

Anica P.: »Kam bi šle, če ne bi bilo obrata? Toli-ko ljudi bi ostalo brez kruha...«

Jožefa S.: »Meni ni vseeno: jaz ne živim na kmetiji. Tiste, ki imajo doma zemljo, si morda mislijo: ko ne bo več obrata, bom ostala pa doma...«

Anica H.: »Jaz sem s kmetije, pa mi ni vseeno. Raje sem tukaj. Doma jih je še dosti in zemlja je skopa.«

Kasneje sem v Vavti vasi srečal znanca, doma iz Malega Lipja. Vprašal sem ga, če pozna Anico Hočevnar. Povedal sem mu, da sem jo spoznal v žužemberškem obratu »Iskre« in da je bila ena izmed udeleženk prvomajskega razgovora.

»Poznam jo, saj je moja rojakinja,« je odvrnil. »To mora biti pridna delavka, ker je tudi doma, na polju delala kot mravlja. Prav je, da se je zaposlila. V naših krajih raste težak kruh...«

Jože, tako je ime znanca, je bil eden prvih povojnih študentov iz teh krajev. V času študija mu ni bilo z rožami poslano, pa vendar je končal šolanje v rednem roku in še za družbeno aktivnost je našel časa. Dvakrat je bil komandant mladinske brigade pri gradnji žužemberškega vodovoda. Danes je profesor, žal pa s plačo, ki ni večja od prejemkov nekvalificirane delavke...

Preraja se ta svet

»Kako more biti tako naiven,« bo kdo dejal, »da govori o preranju Suhe krajine, ko pa se tam po vojni ni dosti spremenilo.« In vendar vztrajam. Na to prerajanje, ki je seveda počasno, ne gledam z merili napredka velikega industrijskega središča. Poskušam se živeti v merila, ki izvirajo iz razmer v Suhi krajini, kjer do včeraj sploh ni bilo industrije, medtem ko je dajalo kmetijstvo zelo pičel kos kruha. Sicer pa naj o tem spregovorijo dekleta, ki najbolj poznajo svoj kraj.

Anica T.: »Porajajoča se industrija omogoča, da se ljudje zaposlujejo doma in da jim ni treba hoditi po svetu s trebuhom za kruhom...«

Jožefa S.: »Ljudje s kmetov zdaj bolje živijo.«

Anica P.: »Če ne bi bilo tega obrata, bi se vasi kmalu izpraznile in doma bi ostali samo starejši ljudje.«

Jožefa S.: »Kako napredujemo, se kaže tudi v povečevanju prometa trgovine. Na račun osebnih dohodkov izplača obrat mesečno okrog 10 milijonov dinarjev...«

Dekleta so nato pripovedovala, kaj vse se je po vojni spremenilo v Suhi krajini. Prej ni bilo služka. Ljudje so ostajali doma in se zadovoljili s koruznim kruhom, če ga je sploh bilo. Ob pičlem pridelku si je bilo težko pristradati od ust, da bi se lahko oblekli. Tudi za šolanje otrok ni bilo sredstev. Le redkokdo se je lahko šolal na srednjih in višjih šolah.

Jožefa S.: »Prej sem delala pri gradbenem podjetju »Remonta«, kjer sem morala opravljati težja de-

Mariji Novak se je pred petimi meseci zdelo, da ne bo nikoli znala izdelovati zamotanih, drobce-nih kondenzatorjev — zdaj pa se ob spominu na težak začetek samo še nasmehne...

la. Sedanji kruh je lažji. Svoje delo opravljam se-de...«

Anica T.: »Prej sem delala po njivah. Treba je bilo garati od jutra do noči, pa je bilo plačilo za trud še zmeraj bomo...«

Marija Novak je pripovedovala o svojem odljudnem življenju v hosti. Nema lokrat je bila z doma ves teden, kadar se je skupina gozdnih delavcev pomaknila globoko v gozd. V soboto je prihajala domov in v ponedeljek se je bilo treba vrniti spet v hosto. Seveda oprtana z nahrbtnikom, v katerem je jemala od doma fižol, moko, krompir in mast, da je lahko prihranila nekaj več denarja.

Jožefa Zupančič je lani hodila še v osnovno šolo. Takoj po končani šoli se je zaposlila v obratu, ki ji je omogočil, da obiskuje šolo v Ljubljani. Tako v obratu vzgajajo nove kadre iz vrst domačih deklet, kar je zelo razveseljivo, saj je tudi to eden izmed pomembnih sestavin napredka. In tudi obrat kot celota je neke vrste šola, ki vzgaja ljudi z novimi pogledi na življenje. V novih pogojih industrijskega in samoupravljalvskega dela se oblikuje tudi nov način življenja. Spremembe seveda niso opazne kar čez noč. Novo nastaja postopoma in v krčevitem boju s starim.

Novo in staro

»Moj način življenja se je spremenil,« je rekla Anica Trunkel. »Prej sem stalno hodila na vas, kjer so se zbirala vaška dekleta. Šla sem tudi pomagat pri kmečkih opravilih. Tudi to je bila prilika, da sem se z dekleti kaj pomenila.

Zdaj ne grem na vas tudi po štirinajst dni. Edino k sosedovim stalno zahajam. Vseeno nimam skomin po prejšnjem življenju...«

Dekleta, zaposlena v obratu, živijo večidel na vasi — pri starših. Sosedje težko razumejo, da si je delavka po osmih urah dela v tovarni zaslužila počitek. Ni jim tudi lahko dopovedati, da je industrijsko delo nekajkrat bolj produktivno kot zastarel način kmetovanja na vasi in da večji kos kruha nikomur ni podarjen.

»Vaščani pravijo: Lahko bi prišla pomagat, pa se ji ne da. Pogospodila se je...«

Jožefa S.: »Ko me katera izmed sosed zagleda, da sem prišla iz tovarne, mi zakliče: Le pridi na njivo, si boš roke unazalala! Saj si gotovo spočita...«

Anica P.: »Kakšna pravi: Kako se jim gode, ker delajo samo osem ur. Tam tako samo sedijo...«

Jožefa Z.: Ker se pripravljam na izpite, se moram učiti. To pa nekaterim ne gre v račun. Učenje je po njihovem zapravljanje časa...«

Na vasi pa vseeno ni več toliko odpora proti novemu. Ljudje so mnogo bolj sprejemljivi za »novotarije« kot so bili včasih. To ne velja samo za stroje, elektriko in podobno, temveč tudi za knjigo, časopis in radio. Ljudem se odpirajo nove potrebe, take, ki so bile pred leti še redke in na katere še misliti niso smeli, ker bi se s tem pregrešili...

Jožefa Z.: »V Žužemberku je premalo razvedrila. Samo dve stvari sta: kino ob nedeljah in gostilna...«

Anica T.: »Filmske predstave bi morale biti večkrat na teden. Pogrešamo tudi kakšne druge zabavne prireditve, igre in podobno. Tudi same bi se vključile, če bi le bil kdo, ki bi nas spodbujal in vodil...«

»V Žužemberku bi bilo življenje dosti živahnije,« so menila dekleta, »če bi se razvil turizem. Če bi imeli hotel in še kaj drugega, bi se v teh krajih radi ustavljali turisti. Tako pa se zaustavijo samo za kratek čas: izstopajo iz avtomobilov, občudujejo lepote in se spet odpeljejo naprej — v mnogo manj privlačne in po naravnih lepotah manj obdarjene kraje.

»Ljudje na vasi zdaj boljše živijo kot nekoč...« nam je med drugim povedala Jožefa Sader

Čimprej bi rade delale po normi

Razgovor ni smel mimo notranjih problemov obrata. Reševali nismo velikih stvari, zakaj delavke so prestopile prag tovarne šele pred nekaj meseci.

Anica T.: »Delam po normi, ki se mi ne zdi previ-

soka. Presežem jo do 20 odstotkov. Ta mesec sem zaslužila (z učinkom vred) 37.300 dinarjev. Z zaslužkom sem kar zadovoljna.«

Anica H.: »V oddelku, kjer delam jaz, pa še niso vpeljali norm. Želim, da bi čimprej uvedli nagrajevanje po učinku.«

(Sekretar obrata tovariš Plut je kasneje pojasnil, da izdelujejo različne vrste kondenzatorjev. Proizvodnjo nekaterih so komaj uvedli, tako da se vsi skupaj še učitjo — vsi od tehnologa, normirca do delavke. Dokler ne bodo osvojili tehnološkega postopka, bodo uvedli vsaj polzkusne norme, tako da bi imela vsaka delavka možnost potruditi se in z večjo pridnostjo tudi več zaslužiti.)

Jožefa S.: »V začetku je težko, dokler se človek ne privadi. Posebno težko pa je za tisto, ki misli samo na to, kdaj bo minila ura, ko bo lahko šla na njivo.«

Marija Novak se je spomnila svojih začetkov pred petimi meseci. Sama pri sebi si je mislila, da tega, kar so jo poskušali naučiti, ne bo nikoli znala. »Bi-

Takle je delovni dan Jožice Zupančič. Za njo učenje pri delu in po njem ni zapravljanje časa...

lo mi je, da bi ušla. Vzdihovala sem: O, kako je bilo lepo, dokler sem delala zunaj, po njivah. Toda to je trajalo samo štirinajst dni. Sedaj sem se že privadila novemu delu in ne zdi se mi več tako težko. Čeprav se bo Marija v kratkem poročila, obrata ne bo zapustila.

Anica T.: »Tudi jaz ne bi marala zapustiti obrata, čeprav bi se poročila. Če bi njegovi vztrajali, da mo-

»Ni mi vseeno, če bi bila doma ali tu: zdaj sta moj kruh in bodočnost delo v tovarni...« trdi Anica Hočevnar

ram ostati doma, bi raje videla, da se sploh ne bi poročila. Ako bi ostala doma, ne bi imeli drugega kot tisto, kar se poje, pa še tistega ne bi bilo brez zares trdega garanja.

x x x

Žužemberški obrat kranjske »Iskre« vsiljuje nov tempo življenja Suhi krajini. Današnji kolektiv tristoletnih ljudi je za suho-kranjske razmere pridobil, ki ne bo olajšala samo ondotnih gmotnih razmer, ampak bo v marsikje

V Loki ropočejo buldozeri

Znano je, da je bila 16. aprila cesta II. reda od Rimskih Toplic do Zidanega mostu zaprta. S tem sta prenehala voziti tudi dva avtobusa, ki vozijo skozi Radeče: Novo mesto—Krško—Radeče—Celje—Maribor in Brežice—Sevnica—Radeče—Celje. Zvezi sta bili zelo ugodni in ju ljudje zelo pogrešajo.

Ob cesti Rimske Toplice — Zidani most so številni delavci pripravili vse potrebno za rekonstrukcijo te ceste. V grobem so uredili nekaj ostrih ovinkov ter odstranili drevje in grmovje. Okrajno cestno podjetje iz Celja je pred dnevi poslalo v Loko buldozer, da je zravnal in uredil okoli 500 m poljske poti za prevoz materiala iz gramozne jame na Loškem polju. Kasneje sta prišla v Loko še dva buldozera in splanirala zemljišče z gramozom.

To je bilo napravljeno zato, da bi lahko vozili gramoz na cesto proti Rimskim Toplicam, ki je dolga 7 km. Upamo, da bodo čedalje bolj obremenjena cesta med Loko in Radečami sproti popravilnih. S. SK.

Medobčinska zavarovalnica Novo mesto razpisuje prosta delovna mesta za

3 PISARNIŠKE USLUŽBENCE

Pogoj: srednja strokovna izobrazba. — Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Zabrenčale so motorne žage

Rad imam gozd, sam ne vem, zakaj. Verjetno zaradi njegove prostranosti, pred katero sem vedno čutil spoštovanje, zaradi vedno živih, prelivajočih se barv, bogatega življenja in skrivnostnega, zdaj rahlega, komaj zaznavnega šepetanja, pa spet bučnega, pretečnega rohnenja, zaradi mehkega mahu in poka suhe vejice pod nepredvidnimi nogami, svetlega sončnega žarka, ki potrepetava in se zvija mimo gostega vejevja in listja, pa spet zaradi drobnega, škrablajočega štropotanja dežnih kapljic po mogočni naravni zeleni strehi, skoka vitke srne čez pot in mrmrajočega medvedjega tavanja v daljavi (brrrr!), hropenja težko naloženega tovornjaka po gozdni cesti in zvena sekire v izkušenih, od smole črnih in trdega dela žuljavih gozdarjevih rokah. Vse me privlači, še najbolj ljudje, ki si skozi tu bolj, tam manj prepleteno gozdno zelenje krčijo vedno širšo gaz skozi življenje. Nisem bil prvič med njimi; že prej sem skusil njihovo življenje in občutil zasmoljene žulje gozdnega delavca...

Za uvod nekaj podatkov: Kmetijsko gozdarsko poselstvo Kočevje gospodari z gozdovi (družbenimi in zasebnimi) na območju treh občin: Kočevje, Ribnica in del občine Ljubljana-Vič-Rudnik (Velike Lašče). Koliko stotisočev kubičnih metrov lesa so že dali kočevski gozdovi v zadnjih dvajsetih letih, bi težko dejal, toda številka bi bila brez dvoma dokaj visoka. Če naj bi gozdovi še naprej dajali zmerno količino lesa, je treba z njimi načrtno gospodariti, vsako leto pa izsekati le toliko, kolikor znaša prirastek. Gozdni delavci na območju obratov v Mozlju, Kočevju, Stari cerkvi, Podpreski in Grčaricah se selijo iz oddelka v oddelke in čez leta spet prihajajo nazaj.

Letošnji plan poseka znaša za iglavce 55.500 m³, za listavce pa 74.000 m³. Od tega je 41.000 m³ drv in 14.000 m³ celuloze (listavci), od iglavcev pa 37.000 m³ hlodov in 10.900 m³ celuloze. V gozdarstvu je vsega skupaj zaposlenih 720 ljudi, od tega 317 sekačev.

Podjetje ima enoten pravilnik o delitvi čistega in osebnega dohodka; na sklade gre 11,9 odst., za osebni dohodek pa 88,1 odst. Zasluzek je popolnoma odvisen od vloženega dela (in seveda od vremenskih razmer), le kje se delnik ne da meriti, je merilo čas. V osebni dohodek je všteti tudi dodatek za težko delovno mesto (terenska) in nadomestilo za obrabo orodja in gorivo.

Motorne žage so spodrinile ročne

V gozdovih kočevsko-ribniškega gozdnogospodarskega območja brni zdaj že okrog 140 motornih žag. Na gozdnem obratu v Podpreski je bila januarja odpravljen zadnja skupina dveh delav-

cev, ki sta še delala z ročnimi žagami. Zdal delavci, kakor so mi povedali na GO Podpreska, niti ne jemljejo na delo »enostavnega« orodja; če se jim motorka pokvari, ne morejo nadaljevati z delom.

Način gozdnega dela se je v zadnjih letih popolnoma spremenil. Kakor ne delajo več z ročnimi žagami, jim je v vsem olajšano tudi življenje v gozdu. Delavci (tisti, ki ne hodijo na delo od doma) žive v urejenih gozdnih kočah, kjer imajo kuhinje (KGP jim plača kuharice), transistore, časopise, lahko tudi šahirajo ali si kakorkoli drugače preganjajo dolg čas (na območju KGP je že najmanj 65 transistorjev in 14 televizorjev).

Gozdni obrati pa se med seboj le razlikujejo. Na obratih Mozelj, Kočevje in Stara cerkev delajo predvsem delavci iz drugih republik, ki stalno žive v gozdu; v Grčaricah in Podpreski pa so domači delavci iz teh vasi (čez teden žive le v Jelenovem žlebu oziroma Glazuti).

Mozelj: »Sezoncev ni več!«

Na obratu v Mozlju pri Kočevju so zaposleni le delavci iz Bosne in v zadnjem času iz Like, nimajo pa več karakterja sezonskih delavcev, ker stalno žive in delajo tu, saj manj kot dve do tri leta »staza« nima nobeden. Delavci, s katerimi so na obratu na moč zadovoljni, žive v gozdnih kočah, ki jih je v teh gozdovih 13. Ena najbolj urejenih je v Rogu.

Znakov, da sezonskih delavcev v gozdarstvu ni več, bi lahko naštel več, toda dovolj bo to, da so tudi delavci iz drugih republik, ki jim še vedno radi pravimo »sezonačarji«, enakopravno zastopani v samoupravnih organih. Pravi-

jo, da so si jih »vzgojili« in da so marsikdaj bolj delavni kot domači (ki razen tega delajo po »sihtu« še doma na vrtičkih). Da je res tako, dokazuje dejstvo, da je zadnji mesec eden teh delavcev zaslužil 82.000 dinarjev!

Razen sekačev je treba omeniti še »bosance«; to ime se je prišlo ljudi, ki s konji nosijo drva iz gozdov k cestam, do nakladališč. Iznosilec Nikola Ježerskič je na mozeljskem obratu že od leta 1948.

25 odst. letnega plana

V prvih treh mesecih je bil plan gozdarstva (1.880.000.000 dinarjev) izpolnjen s 25 odst., cene večini asortimentov pa so se v primerjavi s prejšnjim letom popravile. Precejšnja je še vedno razlika v cenah pri izvozu in na domačem trgu, saj pri drveh utrpijo okrog 1.000 din pri metru (na domačem trgu), pri celulozi pa je razlika v ceni okrog 1.200 din nižja od izvozne.

Pri zbiranju gradiva za reportažo sem se omejil pred-

»Z motorko gre laže.« menijo sekači France Primožič, Alojz Mohar in France Bambič iz Loškega potoka

vsem na obratu z »domačimi« delavci — Grčarice oziroma Podpresko. France Kalčič z obrata Podpreske je povedal, da obsega njihov obrat 4.766 hektarov gozdov, od tega 3.496 ha gozdov SLP, ostalo so zasebni gozdovi. Plan poseka na tem obratu je 10.600 m³ iglavcev in 6.000 m³ listavcev (obrat Grčarice — 15.700 m³ iglavcev in 8.700 m³ listavcev). Na območju GO Podpreske, ki je najbolj oddaljen od centra, je šest gozdnih koč, delavci pa uporabljajo pri delu 16 motornih žag. Prav zaradi oddaljenosti od Kočevja pa imajo velike sitnosti in stroške s popravilom strojev. V obratu so trije gozdni revirji z revirnimi gozdarji in šestimi manipulantmi. Delavci delajo po posameznih delovnih, na vsakem je 10—15 sekačev.

V razpravi o osnutku statuta podjetja je aktivno sodeloval tudi ta obrat in dal več koristnih pripomb. Menili so, med drugim, da bi morali pri delitvi sredstev na sklade, OD in sklad za samostojno razpolaganje sodelovati tudi obrati s svojimi organi upravljanja. Uvesti bi bilo treba tudi svet kooperantov, v katerem naj bi bili zastopani zasebni lastniki gozdov, ki pogodbeno sodelujejo s podjetjem.

Še beseda o kooperaciji

Tudi na območju obratov, ki gospodarijo pretežno z družbenimi gozdovi, je precej zasebnih parcel. Tem gozdovom bo posestvo, prav tako kot družbenim, posvetilo vsa skrb. Lastniki že doumevajo pravi smisel kooperacije v gozdni proizvodnji, zato večinoma proti temu nimajo več pomislekov. Tako si v

Mozlju prizadevajo vključiti v sodelovanje čim več kmetov in so dosegli pri tem že lepe uspehe, žal pa je treba marsikje veliko pregovarjanja, prepričevanja. Ljudem bo prirojeno nezaupanje do vsega novega splahnelo šele tedaj, ko bodo praktično spoznali prednosti in koristi novega načina gospodarjenja. Na obratu v Podpreski pa bodo zaključili sklepanje pogodb do 10. maja, že sedaj pa je zajeta v družbeno proizvodnjo dobra polovica površin in lastnikov.

Potočanje so najboljši gozdarji

Če vprašate gozdnega delavca iz Loškega potoka, kako se je odločil za delo v gozdu, bo brez pomislek odgovoril: »Kar so delali oča, to dela tudi sin. Razen tega je pa nekaj le treba delati...«

Potočanje so že desetletja znani kot najboljši gozdni delavci, sekači, tesači in kar je še posebnega, Skopa zemlja nikdar ni mogla

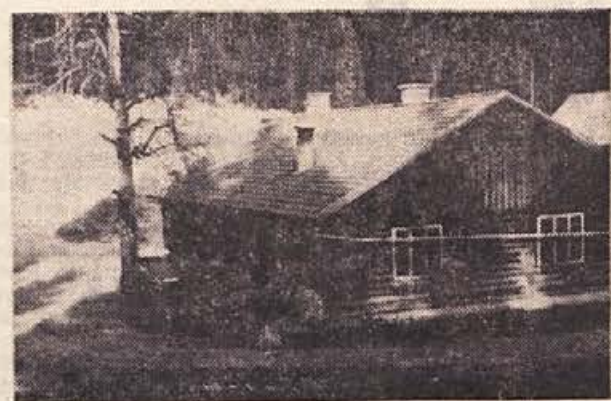
rediti številnih lačnih ust, pa so se zatekli v gozdove; ne v svoje, drugim. Poleti so delali v gozdovih doma, pozimi pa so jo mahinili v »Hrvatijo«, v širne hrvaške hrastove gozdove. Zimo za zimo so odhajali z dobro nabrušenimi sekirami, zvitiimi preprostimi žagami, nahrbtniki z najnuj-

V Kelnu, na cesti med Podpresko in Jelenovim žlebom, nam je zastavil pot rdeči tovornjak KGP, ki vozi drva na postajo v Ribnico ali hlode na INLESOVE obrate

nejšimi potrebščinami in najstarejšim sinom, ki je komajda odrasel šolil. Toda to ni bil le lov za zasluzkom, bila je tudi nepremagljiva ljubezen do gozdom (Potočanje so se tudi v tujini zaposlovali najraje v gozdovih). Mladih Potočanov-gozdnih delavcev pa je le še malo, toda vsi se s posebno ljubeznijo zajedajo v te naše gozdove... Le da jim sedaj ni treba več hoditi za kruhom v »Hrvatijo«.

Stalni logar v gozdni naselbini Jelenov žleb, Dulmin Lavrič iz Loškega potoka, je tudi drvarji po hrvaških gozdovih. Oče ga je mladega vzel s seboj, potem pa je pre-

Gozdarska koča s kuhinjo in stanovanji v Jelenovem žlebu

živel tam osemnajst zim. V žlebu je že deset let, predtem pa je bil v bližnji Glazuti.

V žlebu živi stalno do 30 ljudi, sekačev, inosilcev, voznikov, cestarjev, kuharice, logar, sami Potočanje. Le ob sobotah jo mahnejo proti domu in se v ponedeljek spet vrnejo v gozd. Pozimj dobijo vsak dan, ko zaradi slabega vremena ne morejo delati, 50 odst. plače; ta mesec so imeli samo dva taka dneva.

»Pri Petelinovi bajti sem jokal...«

»Že 63 let sem star, pa še vedno delam. Ne rečem, delam rad, tudi zato, ker še nimam dovolj let za penzijo.« je pripovedoval sekač Alojz Mohar iz Malega loga v Loškem potoku. »Vse življenje od 1914. leta (razen vojn) sem preživel v gozdu, toda včasih niso nič pisali v delavske knjižice ali pa so nas goljufali, tako da še nimam dovolj let.«

V skupini, ki sem jo dobil ob cesti do žleba proti Ribnici, sta delala še šestdesetletni France Bambič iz Malega loga in France Primožič iz Hriba v Loškem potoku, star 33 let. Četrty član je bil bolan.

»Kar dobro se razumemo.« je dejal najmlajši, Primožič, »in se še nikdar, čeprav že dolgo delamo skupaj, nismo spili. Med nami delavci tudi nikdar ne pride do hudih besed na račun starosti, saj vsi kar krepko delamo... Jaz naprej podiram z motoriko, oni trije pa drevje za mano «frizirajo».«

Od prostorninskega metra celuloze, so pripovedovali, dobijo 800 din, od kubika hlodovine pa 517 din. Norma za enega je 1,7 prm celuloze,

lubja. Za ves teden so prinesli hrane s seboj; kruh se je medtem v vročini skislal in splesnel, po napornem delu so si morali kuhati sami in so jedli napoj surovo. Sedaj pridejo k pripravi večerji, kosilo pa jim kuharice, če niso preveč daleč, prinesejo na delovišče.

»Kar dobro živimo, da sploh ni mogoče primerjati,« je povzel besedo še Bambič. »Postiljajo nam ženske, vsak teden poribajo sobe, po dvakrat na teden jemo meso... In v gozdu: motorka zabrn, France se nekaj mota okrog drevesa, in že se zruši, kot bi mignil, pa spet drugo in tretje, ostali pa se potem opletamo s sekirami okrog vej in lubja... Nak, včasih si kaj takega še misliš nistem. Če bi mi sedaj rekli, naj delam z navadno žago, bi vse pustil in šel domov... Res, domov bi šel!«

»Danes bodo za večerjo potoški štrukli!«

»Nocoj bodo štrukli, na potoški način,« je dejala kuharica v žlebu in me tako pogledala, da sem tisto o »potoškem bobu« raje izpustil. »Nak, dolgčas nam pa ni,« je še pristavila, ko je s ponovo masti pregnala od »šporheta« logarja Dulmina, »saj so bili malo prej tu, eni veliki ljudje, iz Kočevja ali Grčaric. Kmalu bodo prišli delavci, pa bo spet veselo...«

Delavci so tisti večer po »potoških štruklih« prav gotovo tako kot vsak večer še malo poklepetali, se naužili mraka, nekateri ob luči petrolejk pošahirali (»Ah, ko bi imeli tu agregat!«) in se spravihi spat, da si naberejo moči za naslednji dan, ko bodo motorke pod košatimi krošnjami spet zaživele, se razlegli udarci sekir in se bo od časa do časa zamajala košata jelka ali smreka.

Skozi zeleni gozd si krčijo pot v nove čase

Zveza s svetom je telefon, so jim kamioni, ki dan za dnem odvažajo les iz »zelenega cerstva«, jim je traktorist Lojze s svojim traktorjem, ki vozi tudi hrano iz Grčaric (»Ce zjutraj jem mleko,« pravi Lojze iz Grčaric, »imam po eni uri vožnje do Ribnice s traktorjem v trebuhu samo maslo, tako stresa...«).

Naj velja ta zapis pred prvim majem, mednarodnim delavskim praznikom, njim, ki vse življenje drvarijo po širnih kočevskih gozdovih. Naj se ob tem dnevu ob pogledu na z žulji prepuščene in s smolo prekrite roke spomnijo svojega dela, svojih uspehov in želja, uspehov in želja vse naše skupnosti. Naj se, posebno starejši, spomnijo nekdanjih časov, ko je pomnil 1. maj nenehno borbo za lepše življenje, sploh za življenje, danes pa je predvsem mejnik med že doseženimi in še večjimi uspehi in načrti, ki so pred nami. Prav gotovo se bodo tedaj spomnili, da si kakor vsa naša skupnost z nenehnimi napori tudi oni krčijo skozi zelenje gozdov vedno širšo, vedno svetlejšo pot v novo, lepše življenje...

FRANCE GRIVEC

Med gozdne delavce je treba prišteti tudi delavce na špediciji, ki ju ima KGP v Kočevju in Ribnici. Tu delavci, med drugim tudi »maklajo«, to je belijo celulozni les, ki ga njihovi tovariši pripravijo v gozdovih. Eden izmed »maklarjev« na kočevski špediciji je tudi Milan RANISAVLJEVIČ, doma od Prijedora, ki dela pri KGP že sedem let, na špediciji pa šest mesecev. »V Slovenijo sem prišel,« je dejal, »ker je tu lažje za delo in bolje se zasluzi. Doma imam ženo in pet otrok in enkrat na leto grem k njim... Zasluzim dobro, 40—50 tisoč, vendar je treba krepko delati, po dvanajst ur... in potem skromno in pametno živeti. Od metra celuloze, ki jo obelom, dobim 440 din. Navadno delam tudi ob nedeljah...«

Izbor kadrov pred očmi javnosti

Ze marsikdo izmed bralcev je izrazil željo, da bi objavili v tem okviru — se pravi v obliki odkritega razgovora — nekaj najvažnejših misli iz osnovnih smernic za predkongresno dejavnost Zveze komunistov, nanašajočih se na kadrovske probleme. Ker je ta problematika zares pereča in zmeraj bolj aktualna, radi ustrezemo tej želji. Pri tem si bomo dovolili tudi svobodo komentiranja, ne da bi kakorkoli okrnjali upravičeno kritično ost smernic.

Zelo koristno bi bilo, če bi nam bralci sporočili svoja mnenja o problematiki današnjega odkritega razgovora oziroma svoja zapažanja s terena. V eni izmed prihodnjih števk bi nam ta mnenja oziroma zapažanja služila za nadaljevanje razgovora o aktualnih kadrovske problemih, ki naj bi bilo že bolj konkretno.

Osnovne smernice za predkongresno aktivnost Zveze komunistov obširno obravnavajo kadrovske problematiko. »V sistemu samoupravljanja,« je rečeno v smernicah, »je izbor kadrov za samoupravne organe in vodstva družbeno-političnih organizacij prav tako čedalje bolj sestavni del samoupravljanja državljanov. Zategadelj se mora Zveza komunistov odločno bojevati proti še zmeraj razširjeni praksi, da o izboru kadrov in o kadrovske vprašanjih sploh odločajo v zaprtih krogih. Dolžnost komunistov je, da se zavzemajo za javno formuliranje načel, kriterijev, demokratskega načina odpiranja kadrov, za javnost njihovega razporejanja, za izvajanje in nadaljnje razvijanje družbenih norm na področju kadrovske politike.«

„Saj je že oddano...“

Zdaj je še marsikje tako, da je razpis za kadre na določena vodilna mesta zgolj formalnost. Marsikomu se primeri, da se javi na razpis, pa mu na ponudbo sploh ne odgovorijo. Tako se je zgodilo nekemu strokovnjaku, ki je nekaj časa nestrno čakal odgovora, ko pa se je naveličal, je šel vprašati, čemu molk. Odgovorili so mu, da je bil že pred razpisom predviden človek za razpisano delovno mesto. Natečaj je bil zgolj formalnost, da bi tako zadostili črki zakona.

Ali se je prizadeti zadovoljil s tem odgovorom?

Ne, ni bil zadovoljen! Odgovornim ljudem v podjetju je povedal, da ne delajo prav »Dobro,« jim je dejal, »denimo, da je bilo res treba že vnaprej predvideti človeka za to delovno mesto. Toda tega ne bi smeli storiti tako odločno, češ ta bo in nihče drug! Ravnanje bi morali drugače. Za vsak primer, če razpis ne bi naletel na zadovoljiv odmev, se pravi, če bi bilo premalo ponudnikov ali pa če nihče izmed njih ne bi izpolnjeval vseh pogojev razpisa, bi kadrovska komisija tudi sama pogledala, kje bi lahko našli človeka z ustreznimi kvalifikacijami in drugimi kvaliteta. Morda bo to eden izmed štipendistov, ki pravkar zaključujejo študij? Ali pa je za to delovno mesto primeren član kolektiva, ki si je z izrednim študijem pridobil višjo kvalifikacijo? Ali kdo drug? To pa seveda ne bi smelo pomeniti, da je s tem izbor že končan. Na natečaj se bo morala prigrasiti kdo, ki nudi še boljše pogoje, to se pravi, da po svojih sposobnostih še bolj ustreza zahtevam razpisnega delovnega mesta...«

In kaj so mu odgovorili? Rekli so mu: »Kam pa naj damo človeka, ki smo ga že vnaprej predvideli za razpisano delovno mesto? To ni tako preprosto. Človek je že pred tem opravljal odgovorne dolžnosti, zato mu ni mogoče dati kakršnegakoli delovnega mesta...«

Slab izgovor, kajne? Pri

izboru kadrov mora biti odločilna sposobnost človeka, ne pa njegove prejšnje odgovorne dolžnosti. Kdor je opravljal take dolžnosti, je prav gotovo tudi še naprej sposoben za delo na zahtevnejših mestih. Če ni, naj pač gre na delovno mesto, ki ustreza njegovim kvalifikacijam. Vsako delo naj bo visoko produktivno, kar pa ne more biti, če ga ne opravlja človek z ustreznimi kvalifikacijami.

Razen tega je pri takem razpisu narobe tudi to, da se je vsa njegova javnost omejila na objavo zahtevanih pogojev v časopisu, medtem ko je ostala njegova nadaljnja usoda za zaprtimi vrati. Torej: javnost ni nikoli zvedela, kakšen je bil odziv, kdo vse se je ponudil, ali je bil res izbran najboljši in podobno. To ni prav, zakaj če hočemo, da bo postal natečaj eden izmed demokratičnih načinov pri sklepanju delovnih razmerij, je treba ubrati drugo pot. Z natečajem je treba zagotoviti demokratičen način odpiranja kadrov. Vsem, ki se zanimajo za neko delovno mesto, naj nudi natečaj enake možnosti, toda izbran naj bo tisti, ki je ponudil najboljše rešitev. Kaj to pomeni? Z najboljšo rešitvijo mislimo na človeka, ki bo zagotavljal na delovnem mestu najboljše rezultate — visoko produktivno delo. Če odstopimo od tega načela, se s tem zavestno odrekamo višji produktivnosti, in to samo zato, ker je bilo treba nekemu zagotoviti delovno mesto, pa čeprav ni izpolnjeval potrebnih pogojev.

Odločnejši boj za demokratično prakso

Komunisti se ne bi smeli sprijazniti s tako prakso. Osnovne smernice za predkongresno aktivnost jih obvezujejo na odločen boj za demokratično prakso pri sklepanju delovnih razmerij in izbiranju ljudi na vodilna mesta in razne dolžnosti. »Pri tem je treba pogumneje iskati,« je rečeno v smernicah, »oblike in ukrepe, ki bodo jamčili in zagotovili dejansko demokratičen postopek in objektivna družbeno koristna merila. Zlasti se moramo energično upreti pojavom izigravanja natečaja kot enega izmed demokratičnih ukrepov pri sklepanju delovnih razmerij.«

Seveda ni dovolj obero sprejeti načela, v praksi pa postopati proti njim. Tako ne bomo prišli naprej. Načela je treba prevesti v konkretno, vsakodnevno prakso. Le tako bomo dosegli, da bo delal na vsakem delovnem mestu, zlasti odgovornem, zares pravi človek, torej tak, ki bo s svojimi sposobnostmi in drugimi človeškimi vrlinami, ki so potrebne za uspešno opravljanje dela, omogočil doseganje največjih delovnih rezultatov.

»Nujno je treba izboljšati kvalifikacijsko strukturo zaposlenih v gospodarstvu, družbe, njih dejavnosti in jav-

ni upravi,« je med drugim zapisano v osnovnih smernicah za našo aktivnost pred VIII. kongresom ZKJ. »Usklajevati je treba sistem strokovnega izobraževanja s potrebami gospodarstva in družbenega razvoja ter izpopolnjevati politiko štipendiranja in šolanja, zlasti delavskega podmladka.«

Od uspešne uresničitve teh nalog je v marsičem odvisno, ali bomo zagotovili še uspešnejši nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj. Od tega je odvisno tudi hitrejše povečevanje delovne produktivnosti na vseh področjih družbene dejavnosti, torej ne le v gospodarstvu. Od hitrejšega ali počasnejšega naraščanja produktivnosti je odvisno tudi tisto, kar si vsi skupaj želimo: stalno povečevanje standarda, pri čemer ne mislimo samo na materialni, temveč tudi na kulturni standard. Na koncu koncev je od naraščanja proizvodnje in povečevanja produktivnosti odvisno tudi to, koliko denarja bomo lahko namenili za cenejšo knjigo, za so-

Miro Kugler: UČENKI

dobnejšo šolo, za gledališče in podobno.

Naj si ponovno priključimo v spomin tole zelo važno ugotovitev v smernicah za predkongresno aktivnost Zveze komunistov:

• V sistemu samoupravljanja je izbor kadrov prav tako čedalje bolj sestavni del samoupravljanja državljanov... »

Zakaj smo še enkrat podčrtali to pomembno ugotovitev? Zato, ker je od nje ne praktične uveljavitve v marsičem odvisno izvrševanje tudi drugih nalog. Kako na primer v praksi doseči usklajitev strokovnega izobraževanja s potrebami gospodarskega razvoja nekega podjetja? Tam, kjer se posamezniki krčevito oklepajo nekatere delovnih mest, čeprav nimajo zadostnih strokovnih sposobnosti, bi bilo nesmiselno pričakovati od njih kakršnokoli razumevanje za politiko štipendiranja, se pravi vzgajanja novih, tako nujno potrebnih kadrov. V takem primeru — in tudi sploh —

bi morali vzeti pobudo v roke samoupravni organi, ki ne bi smeli dopustiti, da bi se kadrovanje zaustavljalo ob čisto osebnih koristih nekaj posameznikov. Taki, ki bi radi bili šefi do upokojitve in še delj, zaradi česar se upirajo izobraževanju novih kadrov, nimajo nobene pravice zavirati razvoj podjetja na škodo sedanjega in bodočega kolektiva.

Samoupravni organi ne bi smeli naslediti demagoškimi parolami posameznikov, češ: Ne potrebujemo inženirjev. Njihovo šolanje gre na račun naših žuljev. Tudi z mojstri kar dobro shajamo... To je primitivizem, ki ga nekateri še negujejo, najbrž zato, ker se bojijo, da so »ogroženi«, ogroženi pač zato, ker je industrijski razvoj že prerasel njihove obrtniške sposobnosti. Organi samoupravljanja bi se morali zavedati, da je mojster na položaju tehničnega vodje lahko bil le izhod v sili, dokler smo bili na vseh koncih in krajih na tesnem s kadri. Danes, ko zapuščajo visoke tehniške šole vedno nove in nove generacije, čeprav se zmeraj odločno premalo, bi bilo treba misliti na inženirja. Včeraj je za silo ustrezal nižje ali srednje izobražen človek na delovnem mestu pravnik ali ekonomista, danes pa brez visoke izobrazbe skorajda ne gre več. Dokler ni bilo treba še posebej razmišljati o spremembah v proizvodnji, o novih tehnoloških procesih in tako dalje, smo morda še shajali brez laboratorija, medtem ko ga na tej stopnji razvoja že komaj pogrešamo. Ljudje, ki s palcem presojajo in odmerjajo dimenzije, so bili včasih zelo koristni in tudi danes so lahko še zmeraj dobri delavci, ne morejo pa nadomeščati tudi konstruktorjev. In tako bi lahko naštevali kar naprej.

Vsako delovno mesto naj bo produktivno

Ko sem nekoč obiskal znano podjetje na Dolenjskem, sem se pogovarjal tudi s skupino delavcev, ki je pravkar malicala. Živo mi je še v spominu misel nekega delavca o produktivnosti dela. Nekako takole je menil:

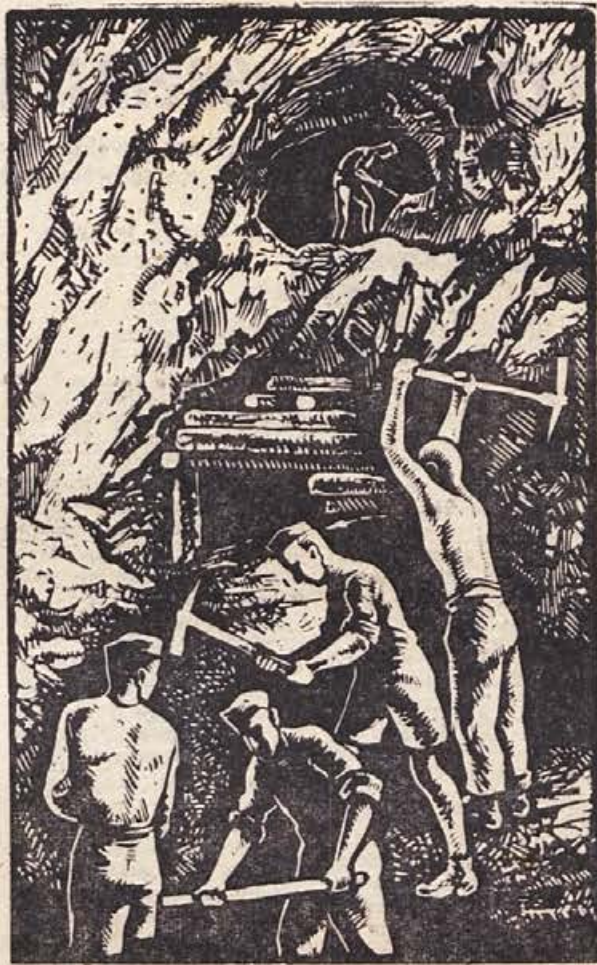
»Zdi se mi narobe, da delimo delo na produktivno in neproduktivno. Vsako delo mora biti produktivno. Tudi uradnik na občini bi si moral prizadevati za visoko produktivnost svojega dela. Če naj se jaz zavzemam za večji obseg proizvodnje in za boljše kakovost proizvodov, potem naj uslužbenec v uradu izkazuje svojo produktivnost z ekspeditivnostjo pri reševanju vlog, z dobrim poznavanjem predpisov, s člove-

ODKRIT RAZGOVOR

škim odnosom do ljudi itd. Ali ni tako?«

Tudi smernice za predkongresno aktivnost govorijo o tem problemu. V njih je rečeno med drugim tole:

• »Neposredna naloga kadrovske politike je, da izboljšuje sestavo in funkcioniranje organov uprave vseh družbeno-političnih skupnosti, predvsem pa, da povzroči izpopolnjevanje strokovnosti služb ter s strožjo zahtevo po strokovnih kvalifikacijah in

Fran Stiplovšek: Iz mape Šamac-Sarajevo (1947)

• sposobnostih posameznikov zaustavi stihijsko naraščanje administracij v gospodarstvu, družbenih službah in v državni upravi.«

Res je: doslej smo zagotavljali funkcioniranje organov uprave le prevečkrat s številčnim večanjem uslužbencev s pomanjkljivimi strokovnimi kvalifikacijami, namesto s kvaliteto. To je imelo za posledico naraščanje administracije, ki nas je veliko stala, čeprav ni dajala zadovoljivih rezultatov. Zastavlja se nam vprašanje: Ali je bila to objektivna nujnost? V začetku da, kasneje pa čedalje manj. Nemažkrat smo reševali socialne probleme. Ljudi smo plačevali po odločbah in dekretih, namesto po delu... Razumljivo, da je na koncu zmanjkalo denarja, da bi nagrajevali strokovnjake v organih uprave po njihovih dejanskih delovnih učinkih, kar bi imelo za posledico izpopolnjevanje strokovnosti posameznih služb.

Poglejmo, kaj ugotavljajo o tem smernice! V njih je rečeno med drugim tudi tole:

• »Te težave izvirajo tudi iz ekonomske in družbene neupravičenega povečanja uradniškega aparata na raznih ravneh v škodo racionalnega in smotrnega zaplavljanja strokovnih ljudi.«

Vsak komentar je odveč. Ugotovitev smernic, da je to naraščanje brez zadostne družbene kontrole, čestokrat primitivno, na škodo razvojnih služb, so točne. Neproduktivnost in nestrokovnost enega dela uradniškega aparata je očitna. Res je tudi, da se v nekaterih podjetjih kaže neupravičeno naraščanje uradniškega aparata tudi v nesorazmernem povečanju raznih direktorskih in šefovskih položajev. Včasih so tu pa tam podredili temu smotru celo kakšno reorganizacijo, očitno v strahu, da ne bi kdo prenehal biti šef ali direktor.

Tudi potovanja v tujino naj bodo produktivna in za skupnost koristna!

V tistem delu smeri, kjer je govor o kadrovske problematiki, je naslovljeno zelo opozorilo tudi na

tiste, ki odhajajo v tujino po raznih opravkih. »Potrebno si je prizadevati,« je rečeno, »da odhajajo v tujino po ekonomskih, političnih in drugih opravkih čim bolj kvalitetni ljudje, preprečevati njihovo prevleko koncentracijo v posameznih centrih in zapostavljanje drugih področij, ki so perspektivna glede na naše bodoče odnose, zlasti ekonomske. Se naprej se srečujemo s pojavom zlorabljanja konkurenčnih načel na račun kolektivov in družbene skupnosti, kot tudi potovanja, do katerih prihaja mimo samoupravnih organov, in večjega vpogleda delovnih kolektivov v delo posameznikov in predstavništva.«

Vse to konec koncev prizadene delovnega človeka. Kdor želi potovati, da bi videl čimveč sveta, naj to dela s sredstvi, ki si jih je prislužil s svojimi rokami. Potovanja, katerih stroški se pišejo na račun delovnega človeka, naj bodo utemeljena s koristmi delovnih kolektivov in širše skupnosti. Na vsakem kontu, na katerega se vpisujejo stroški v breme, naj bo torej tudi protipostavka, ki bo izkazovala še večjo vrednost (če ne trenutno, pa vsaj perspektivno) v dobro delovnim ljudem. V zvezi s potovanji ne bi smeli priznati nobene postavke, ki ne bi imela tudi svoje protipostavke.

x x x

Tako smo izpolnili željo nekaterih, ki so se zanimali za tisti del osnovnih smernic za predkongresno aktivnost ZK, kjer je govor o kadrovske problemih ter o nalogah komunistov pri njihovem reševanju. Iz vsega tega, kar smo zapisali, najsi gre za povzetke iz smernic ali za naš komentar, izstopa predvsem nujnost, izražena v naslovu našega odkritega razgovora: IZBIRATI KADRE SAMO PRED OČMI IN S SODELOVANJEM JAVNOSTI. Javnost naj bo tisti žaromet, ki bo omogočil, da bodo še v večji meri prihajale vse odločitve v zvezi z izborom kadrov na svetlobo in da ne bo nič ostajalo v temi.

Za 1. maj

Naši fantje, vojaki na grški meji, čestitajo in pozdravljajo za praznik dela vse delovne ljudi, kakor tudi kolektive in svoje domače. Avgust Golob, Jože Rožman, Maks Planinc.

Za začetek: pesem iz stoterih grl

V Črnomlju se je 25. aprila z nastopom pevskega zborov in recitatorjev začela medobčinska revija kulturno-prosvetnih dejavnosti

**Naša njiva vsa je zlata — vsa je zrla,
naše je železo belo — vse je belo,
čaka žetev nas klasata,
kladvo nam bo vroče pelo
žetev, žetev čaka nas klasata!**

— Ko danes v imenu okrajnega sveta Svobode in prosvetnih društev iz Celja odpiram vašo pokrajinsko kulturno revijo, se mi zdi, da je verz našega velikega pesnika in našega rojaka Otona Zupaniča, s katerim sem začel, najlepši uvod v to pomembno revijo v tem lepem predelu naše ožje domovine.

Program dokazuje, da ste v teden prireditve vključili veliko število ljudi, predvsem mladine, da je bilo pri tem zaposlenih precej poštvalnih in spretnih organizatorjev, mnogo pevovodij, režiserjev, pevcev in igralcev, skratka ljudi, ki ljubijo lepo slovensko narodno, partizansko in umetniško pesem, ljudi, imajo radi lepo slovensko besedo, in tistih — sem štejemo vsi — ki nam je pri srcu zabavna glasba in prijetno ter dostojno kulturno razvedrilo.

Vse, kar ste pripravili, kaže na veliko moč ljudske volje v kulturno-prosvetnem udejstvovanju, kaže na uveljavljanje mladih, ki nastopajo in krepijo svojo samozavest ter narodni ponos. Vse to je hkrati dokaz, kako močan in zdrav je amaterizem prav na tem področju Slovenije, ki je v nedavni preteklosti s krvjo svojih sinov in hčera tolikokrat oškropila to sicer skromno, toda nam vsem tako drago, danes svobodno domačo zemljo in jo iztrgala iz rok okrutnega okupatorja.

S temi besedami je po zvoku fanfar in nato, ko je iz otroških grl pod taktirko zborovodje Ernesta Jazbeca zadonela pesem Po sončnatih cestah, otvoril medobčinsko revijo kulturnih dejavnosti v Črnomlju tajnik okrajnega sveta Svobode in prosvetnih društev iz Celja — tov. Jakob Majcen. Pred njim je v imenu gostiteljev pozdravil goste, občinstvo in nastopajoče predsednik občinskega sveta Svobode in prosvetnih društev iz Črnomlja Slavko Grahek, ki je hkrati zaželel vsem nastopajočim, da bi se v Beli krajini kar najlepše počutili in uspešno nastopali, publiko pa je zaželel obilo uživanja. Tov. Jakob Majcen je v pozdravni besedi še poudaril, da ima mladi rod danes velike možnosti ter da prav priučujoča revija, ki jo lahko smatramo za nadaljevanje pravkar končane posavske, dokazuje, da lahko s takšnimi prireditvami spodbujamo mladino k dejavnostim na

vseh tistiščin. Odrasli so dolžni kazati mlademu rodu pot, po kateri naj hodi, in ga pri tem spominjati na preteklost, zlasti pa na neprecenljive žrtve in pridobitve revolucije. Mnogičnost takšnih prireditvev in dejstvo, da jih obišče množica gledalcev in poslušalcev, je dokaz, da si naš delovni človek želi sodelovati na področju amaterske kulture. Tov. Majcen je ob koncu čestital vsem, ki so kakorkoli sodelovali v pripravi, zaželel reviji čimveč uspeha in da bi pritegnila iz vrst poslušalcev in gledalcev nove sodelavce.

Spreved nastopajočih v spremstvu »Zelenega Jurija«, ki so ga za to priložnost pripravili mladi člani folklorne skupine Prosvetnega društva osnovne šole iz Črnomlja, je popoldne zaradi dežja žal odpadel, nastopajoči in domače občinstvo pa so si »Zelenega Jurija« z velikim zanimanjem ogledali že opoldne, ko ga je šolska mladež pospremila skozi Črnomelj. Moški pevski zbor Svobode iz tovarne »Stola« iz Duplice pri Kamniku, se je takoj po prihodu poklonil padlim junakom pri grobnici na Gričku, kjer je položil venec in zapel žalostinko. Večerni program, s katerim je bila revija otvorjena, je bil tako bogat in na takšni višini, da je težko reči, kdo je bil boljši. Publiko je dveipolurni program spremljala brez odhoda in je vse pevce in recitatorje nagradila z navdušenim aplavzom. Na odru so zapeli: mladinski pevski zbor PD

»Mirana Jarca« iz osnovne šole Črnomelj pod vodstvom Andreja Petka, mladinski pevski zbor iz Dobove pod vodstvom Ignaca Regoviča, mladinski pevski zbor iz Sentjerneja pod vodstvom Alberta Zupanca, vokalni oktet PDP Svobode s Senovega pod vodstvom Janeza Zupaniča, moški pevski zbor iz Artiča pod vodstvom Mihaela Halerja, vokalni oktet iz Sentjerneja pod vodstvom Valterja Mlekuža, mešan pevski zbor iz Novega mesta pod vodstvom Ernesta Jazbeca, rfoški pevski zbor Svobode »Dusan Jereb« iz Novega mesta pod vodstvom Toneta Marklja in moški pevski zbor PDP Svobode tovarne »Stola« iz Duplice pri Kamniku pod vodstvom Ernesta Kvartiča.

Domačo vezano besedo in tujo vezano besedo v prevodu so recitali: Stanko Aršek iz Krškega, Valči Palik iz Metlike, Darinka Zupanič iz Artiča, Rajko Stupar iz Krškega, Zvonka Colarič iz Novega mesta, Dragica Zupanič iz Trebnjega, Majda Zeleznik iz Brestanice in Marcel Stefančič iz Leskovca. Gostitelji so v zadnji točki programa zborovodjem in recitatorjem čestitali in jim izročili šopke cvetja ter spominske plakete.

Revija, ki za Črnomelj prav gotovo pomeni kulturno prireditve, kakršne se ni doživel, se nadaljuje po še objavljenem programu. Sobotnega otvoritvenega nastopa pevskega zborov in recitatorjev so se razen Jakoba Majcna iz Celja udeležili še predsednik okrajnega sveta Svobode in prosvetnih društev iz Ljubljane Martin Zakonjšek, mnogi predstavniki javnega in kulturnega življenja iz občin, katerih zbori so nastopili, ter domači predstavniki iz Črnomlja.

Pozdravni brzojavki Sevnčanov maršalu Titu in Vidi Tomšičevi

Krajevne organizacije SZDL in delovni kolektivi v občini Sevnica so pripravili letos samostojne proslave obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte in prvega maja. Na priložnost občinskega odbora Socialistične zveze so povsod priredili slavnostne seje, izlete ali športna srečanja. Osrednja svečanoost je bila v Sevnici. Občinski odbor SZDL in občinski sindikalni svet sta imela slavnostno sejo, na katero so povabili vse spomeničarje in prvoborce. Udeleženci seje so poslali pozdravno

brzojavko predsedniku republike Josipu Brozju Titu in predsednici glavnega odbora SZDL Slovenije Vidi Tomšičevi.

V dvorani TVD Partizan Sevnica je bila v ponedeljek slavnostna akademija, združena z gostovanjem Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja, ki je uprizorilo komedijo Rezervist. To delo francoskega avtorja Aleksandra Rive-mala je naperjeno proti tistim, ki zagovarjajo nesmiselnost vojne.

Pozdrav iz Bileče

Naši fantje, ki služijo vojaški rok v Bileči, želijo vsem delovnim ljudem vse najlepše za 1. maj. Angelbert Tesari iz Sredgore, Martin Bele iz Novega mesta, Vojko Božič iz Mirne peči, Jurij Matekovič iz Metlike, Stanislav Movrin iz Črnomlja in Jože Pezdire iz Metlike.

Čestitka mornarja

Jože Zužek s Trebelnega, ki služi vojaški rok v Pulju, čestita za delavski praznik vsem delovnim kolektivom iz domačih krajev in jim želi še mnogo novih uspehov pri delu. Domače in vse znanke pa lepo pozdravlja.

PRIJETNE PRVOMAJSKE PRAZNIKE ŽELI

DOLENJSKA ZALOŽBA, NOVO MESTO

Za prijeten oddih priporočamo povesti:

Jurčič: KLOŠTRSKI ŽOLNIR

Bevk: DOMAČIJA

Dular: ANDREJ IN KATJA

DOBITE V VSEH KNJIGARNAH!

Finžgar je napisal roman »Pod svobodnim soncem« na Dolenjskem

VIBA FILM ga bo prikazal na platnu — Kako je to delo nastajalo in kakšna nasprotja je pisatelj doživel

Sredi aprila je slovensko filmsko podjetje VIBA film sprejelo sklep, da bodo začeli filmati Finžgarjev zgodovinski roman »Pod svobodnim soncem«. Ta film, za katerega že tečejo priprave in pišejo zanj scenarij, pa bodo začeli snemati šele čez dve leti. Med tem bodo izdelali potrebne stavbe in kulise in tudi precejšnjo opremo in druge rekvizite, ki jih bo terjala ta, doslej naš največji film.

Tega sporočila je gotovo vesel vsak zaveden Slovenec, prijatelj domače literature, pa tudi tisti, ki radi zahajajo v kino. Saj bomo videli najbolj zanimivo in napeto slovensko zgodovinsko zgodbo na filmskem platnu. Ob tej novici bo marsikdo spet segel po Finžgarjevem romanu. Brali ga bomo mi v našem jeziku, gotovo pa tudi tujci, saj je Finžgarjev roman preveden že v več jezikov.

S pisateljem Finžgarjem sem se ne-

kajkrat razgovarjal. Menila sva se tudi o tem njegovem slavnem delu. Saj menda ni Slovenca, ki ne bi poznal tega našega romana. Ob nekem obisku na ljubljanskem Mirju — to je bilo še pred drugo svetovno vojno — sem Finžgarju povedal, da sem se spoznal z njim prvič na dolenskem kozolcu. To je bilo v Leskovcu pri Krškem.

»Saj tam nisem bil nikoli!« mi je odgovoril Finžgar smeje se.

Nato sem mu pojasnil podrobnosti tega srečanja. Tedaj sem bil še dijak in sem prišel v Leskovec pri Krškem na počitnice. Tisto leto, poletje je bilo precej deževno, tako da se nisem mogel potikati z vaškimi fantiči po gmajnah in se kopati v bližnji Savi. Zato sem stopil k znani leskovski učiteljici in jo poprosil za kako knjigo. Izročila mi je vezani reviji »Dom in svet«, letnika 1906 in 1907. V teh dveh letnikih

je bil objavljen Finžgarjev roman v nadaljevanjih.

Ceprav je zunanje deževalo in so škraplje tolkle po strešni opeki uspravljajočim ritem, sem z veliko naglico bral Finžgarjev roman. Ne, požiral sem ga! Ob večerih sem pripovedoval dedu in domačim o vsem, kar sem čez dan prebral, ko sem se zrl v prijetno dišečo seno. Zatem sem moral še k sosedom. Hipoma se je vsa vas začela zanimati za to imenitno Finžgarjevo delo. Ko sem knjigo prelistal do konca in se je nebo zjasnilo, pa smo imeli takratni leskovski fantiči spet novo delo. V igrah smo posnemali Finžgarjeve junake in se borili med seboj kot Slovenci in Bizantinci. Tako je vplival Finžgar na nas pred pol stoletja.

V razgovorih mi je pripovedoval Finžgar precej o nastanku tega dela. Pozneje je pisatelj objavil nekaj svojih spominov na to delo tudi sam.

Diana z golobjo vprego v zlati kočiji (del freske v slavnostni dvorani brežiškega gradu)

Novi prostori — nove zbirke v Posavskem muzeju

Letos bodo odprli oddelek NOB — V načrtu tudi razstava umetniške zapuščine akademskega slikarja Franja Stiplovskega

Posavski muzej je v brežiškem gradu na novo pridobil 500 kvadratnih metrov prostora. V drugem nadstropju končno le ni več stanovanecv in občinski organi so si precej prizadevali, da bi te prostore izpraznili. Zdaj šele so se odprle možnosti za razširitev muzejskih zbirk. Približal se je čas, ko bo mogoče urediti muzejski oddelek NOB. Odprt bo letos, kar sovпада s proslavami 20. obletnice Kozjanskega odreda.

Oddelek NOB bo prikazoval specifična poglavja in probleme iz okupacijskega obdobja med 1941. in 1945. letom. Problem preseljevanja bo predstavljen kot posebno poglavje v zgodovini okupacijske dobe, ob njem ponemčevalni proces z naseljitvijo kočevskih Nemcev, razvoj osvobodilne borbe na Kozjanskem in povezava s hrvaškimi Zagorjem. Za vse to je na voljo okrog 250 kvadratnih metrov prostora, ki je že pripravljen.

V preostalih izpraznjenih muzejskih prostorih nameravajo urediti galerijski razstavljeni prostor. V dveh sobah bo razstava umetniške zapuščine slikarja in grafika Franja Stiplovskega. Muzej že zbira umetniškova dela iz širše in ožje okolice Brežic, razstava pa bo odprta še letos.

V gradu bodo na novo uredili arheološki oddelek, ker je večina gradiva shranjena še vedno v muzejskih depojih. V tem oddelku bo poseben poudarek na arheološkem gradivu iz predzgodovinskega

grobišča v Dobovi, kjer muzej že 10 let vodi arheološka izkopavanja. Doslej je bilo raziskanih 420 žganih grobov z izredno zanimivim in bogatim gradivom starejše železne dobe.

V skladu s sedemletnim kulturnim razvojem bo imel Posavski muzej urejene tele muzejske oddelke: arheološki in etnografski oddelek v starem traktu, oddelek hrvaško — slovenskega kmečkega punta, oddelek NOB, kulturno-zgodovinski in galerijski del, na grajski terasi in v prostoru ob vhodu v dvorano antični in srednjeveški lapidarij z zanimivo epigrafiko. V muzejske prostore je vključeno izredno lepo freskoslikarstvo iz začetka 18. stoletja na grajske prostore je vključeno izpelj in v slavnostni grajski dvorani, ki je bilo v desetletju 1954 — 1964 restavrirano. Precejšen del muzejskega prostora je tudi že osvetljen po zamislih aktivnega člana muzejskega sveta inž. arh. Franca Filipčiča.

Vzporedno z urejanjem notranjih muzejskih prostorov bo treba poskrbeti tudi za ureditev grajskega dvorišča in okolja, ki obdaja ta brežiški kulturnozgodovinski spomenik. Predvsem bi bilo treba odstraniti razpadajoče provizorije na dvorišču. Dokler zasila dvoriščna poslopja stoji, ni moč urediti dostojnega vhoda v to monumentalno grajsko zgradbo. Zeleni pas ob gradu bi morala zasaditi vrtnarjeva roka, še posebej pa je treba poskrbeti

za čistočo za grajskimi zidovi. Šele ko bo urejen celoten grajski ambient, se bodo Brežičani lahko ponasali s svojim gradom. Občina bo verjetno morala primakniti za te namene nekaj denarja.

V republiškem planu je brežiški grad obravnavan kot primarni spomeniški objekt, enako pri zveznem komiteju za turizem, zaradi tega bo prav gotovo deležen posebne skrbi spomeniško-varstvenih organov. Tako bo grad polagoma dobil kulturnozgodovinsko funkcijo, ki mu pripada. To vlogo bi kazalo še razširiti z organizacijo raznih kulturnih prireditvev. Prvo nadstropje, ki ga za zdaj še zasedajo stanovalci, bi nekoč morda preuredili v hotelski objekt. Prostora je v gradu dovolj tudi za takšne namene, saj je to eden največjih gradov v Sloveniji.

JOŽICA TEPPEY

Iskrene čestitke

in pozdrave pošiljajo vsem domačim, mladini, znanecm in prijateljem, posebno pa bralcem našega lista fantje, ki so pri vojaki na romunski meji v Brzi Palanki: Ivan Sporar, Branko Matko in Franc Plahuta.

Prvomajski pozdrav

Dolenjski fantje iz občine Trebnje, zdaj pri vojaki v Požarevcu, čestitajo za 1. maj vsem občanom, hkrati pa pozdravljajo domača dekleta. Jože Matjaž, Jože Pungercar, Janez Kek, Miro Gabrijel in Alojz Gros.

Odnosi med ljudsko oblastjo in verskimi skupnostmi postajajo vedno bolj normalni

V okviru letošnjih jubilejev SNOS in njegovih institucij so minulo sredo, 22. aprila, slavili v Crnomlju tudi 20. obletnico ustanovitve komisije za verska vprašanja, ki je med vojno kot v vseh povojnih letih opravljala pomembno delo. Na proslavi, ki je bila v prostorih občinske skupščine v Crnomlju, so med drugim ugotovili, da postajajo v Sloveniji, kjer deluje 12 verskih skupnosti, odnosi med oblastjo in verskimi skupnostmi čedalje bolj normalni. Se posebej so to ugotovili tudi za odnose med socialistično ljudsko oblastjo in katoliško versko skupnostjo v naši republiki.

V sejni sobi občinske skupščine Crnomelj so se zbrali udeleženci slavnostne seje, med katerimi so bili: dr. Marjan Breclj, podpredsednik skupščine SRS, poslanec Tona Fajfar, delegacija Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov SRS pod vodstvom predsednika Antona Ravšija, dekan Andrej Ilic, predstavniki in večina članov komisije za verska vprašanja vseh mandatnih dob ter drugi ugledni gostje.

V imenu skupščine občine Crnomelj je zborovalce pozdravil podpredsednik Anton Dvojmoč in jim zaželel prijetno bivanje v Beli krajini, za njim pa se je komisija za verska vprašanja zahvalila za vse njeno dosedanje delo za stopnik CMD.

Od prvih zametkov do danes

Sedanji predsednik komisije za verska vprašanja Boris Kocjančič je nato obudil spomine na prve stike med ljudsko oblastjo in katoliško duhovščino, hkrati pa je govoril o uspehih, ki jih je komisija za verska vprašanja posebej v zadnjih letih dosegla.

Ljudska oblast si je ves čas osvobodilne vojne prizadevala pritegniti v boj za osvoboditev domovine tudi oficiale cerkev in čim širši krog duhovščine. 12. januarja 1943 je bil pri Glavnem štabu NOV in POS imenovan prvi verski referent, kmalu zatem pa še posebni referenti v partizanskih enotah. Na pobudo pokojnega Botisa Kidriča so bile 1943 in 1944 sklicane prve konference z duhovščino, na katerih so obravnavali aktualna vprašanja razmerja narodne oblasti in OF do cerkve in duhovščine, ki so hkrati pomenile prve začetke delovanja verske komisije.

Ko je ta komisija pri SNOS začela delovati, je imela nalogo varovati nemoteno izvrševanje bogoslužja, raziskovati in ugotoviti v vseh panogah javnega in zasebnega živ-

ljenja vsebino, vpliv in učinek dosedanjega razmerja med cerkvijo in slovensko narodno oblastjo; sodelovati pri urejanju tega razmerja zlasti s tem, da pri nastalih nesporazumih izdaja mnenje in stavi predloge, da pomaga organom ljudske oblasti pri reševanju vseh konkretnih nalog, predvsem pa skrbeti za dokončno ureditev razmerja med cerkvijo in oblastjo. Prvi sestanki z duhovščino so bili v črnomaljskem župnišču. Tedaj se je prvič v zgodovini zgodilo, da so zborovali katoliški duhovniki skupno s predstavniki ljudske oblasti. Na teh sestankih so polagali tudi temelje današnjemu stanju — pametnemu sožitju države s cerkvijo, ki sta pravno ločeni, vendar pa obe neodvisni.

Tovariš Kocjančič je nadalje poudaril, da je CMD katoliških duhovnikov v Sloveniji najzaslužnejše za doseženo stopnjo odnosov med rimsko-katoliško cerkvijo in oblastjo. Do oficialnih stikov

med organi oblasti in najvišjimi cerkvenimi predstavniki pa je prišlo šele leta 1953, vendar na prvem sestanku niso bili doseženi zaželeni uspehi. Ko je izvršni svet LRS novembra 1953 imenoval novo komisijo za verska vprašanja pod vodstvom Zige Kimovca, so se začeli stiki poglobljati.

Prvotno nezaupanje takratnih slovenskih ordinarijev do ljudske oblasti je bilo omajano in so se pričeli vse pogostejše obračati na komisijo. V to obdobje sodi tudi sprejem Zakona o pravem položaju verskih skupnosti, julija 1961 pa je IS LRS sprejel Uredbo o izvrševanju zakona o pravem položaju verskih skupnosti. S to uredbo so bila rešena vsa tista vprašanja, glede katerih je praksa pokazala, da je potrebno še dodatno tolmačenje. Z uredbo je bila dana razširjena možnost za poučevanje verouka in zbiranje prostovoljnih prispevkov tudi v župniščih in kaplanijah, možnost opravljanja verskih obredov tudi v krajih, kjer ni cerkve, razne olajšave pri opravljanju krsta in pri prijavah za obisk verouka.

Komisija za verska vprašanja je postopoma pričela pridobivati v vrstah velike večine duhovščine in verskih skupnosti ugled in zaupanje, tako da se je nanjo iz leta v leto obračalo več prošilcev. Pokazalo pa se je, da je nujno tudi na območju okrajev in občin predvideti posebne kolektivne organe, ki naj bi

spremljali, proučevali in priporočali ustrezne rešitve za verska vprašanja v okraju in občinah. V zadnjih letih je imela komisija za verska vprašanja z vsemi verskimi skupnostmi in duhovščino vseh položajev letno nad 600 razgovorov. V vseh so težili k temu, da bi se dejavnost verskih skupnosti in njihovih organizacij čim bolj uskladila s principi in mehanizmom obstoječega družbeno-političnega sistema in da se oblike njihove dejavnosti prilagajajo pravnim normam in doseženi stopnji družbenega razvoja.

S pomočjo CMD so bili vzpostavljeni dokaj dobri odnosi. Obstaja prepričanje, da bodo tudi vodilni cerkveni krogi končno sprejeli svoja prvotna stališča do CMD in da bo to stanovsko društvo katoliških duhovnikov Slovenije dobilo zaslužen oficijalen priznanje tudi od najvišjih cerkvenih oblasti. Temu društvu je med drugim uspelo rešiti tudi vprašanje socialnega zavarovanja za vse slovenske duhovnike, ki to žele. Zvesta tem načelom in dosednji praksi, bo komisija za verska vprašanja zastavljala tudi v bodoče svoje sile za normalizacijo razmer z vsemi verskimi skupnostmi.

Znak hvaležnosti belokranjskim borcem

V zadnji točki dnevnega reda je komisija za verska vprašanja sprejela sklep, da v znak hvaležnosti in priznanja belokranjskim borcem poklanja za njihovo požrtvoval-

NOVO V NOVEM

Mladinska knjiga je preuredila lokal na Glavnem trgu v Novem mestu. Na sliki je razvidna značilna ureditev zunanje podobe stavbe, ki s svojimi oboki oživilja nekdanjo podobo novomeškega trga.

nost v času narodnoosvobodilne vojne 500.000 din občinskemu odboru Združenja borcev Crnomelj in 250.000 din organizaciji ZZB Metlika. Za iz srca dano darilo se je toplo zahvalil predstavnik črnomaljske skupščine.

Ob koncu sta bili izvoljeni dve tričlanski delegaciji, ki sta ponesli venec pred spomenik NOB in pred spominsko ploščo, vzidano na črnomaljskem župnišču.

Gostje so se po končani seji odpeljali na kosilo v gostišče Veselica nad Metliko, kjer so jih čakali predstavniki metliške občine.

Prijeten 1. maj

Za praznik dela pošiljamo domačim in sorodnikom lepe pozdrave, prisrčne čestitke pa mladini iz okolice Sentjerneja, Semiča in Crnomlja. Jože Erjavac, Franc Sotlar in Simončič, ki so pri vojaki v Batajnici.

Nogometašem »Bele krajine«

Za prvi maj pošilja najlepše čestitke in pozdrave vsem Crnomaljcem, posebno pa nogometašem »Bele krajine«, Stane Movrin, vojak v Bileci.

Razmišljanje ob razstavi ročnih izdelkov v Brežicah

Obiskovalci razstave ljudskih ročnih izdelkov v brežiškem prosvetnem domu so presenečeni nad izvirnostjo in številom lončenih izdelkov. Marsikdo se ob njih spomni doma ali obiska pri babici in dedku, ko je v mladih letih še sam jedel iz lončene skledice ali zajemal kisl mleko iz lep okrašene latvice. Pred likovnike pa se je na razstavi postavilo vprašanje:

Pisati ali le delno plastično krasiti lončevino? O tem bo med nami še tekla beseda, za zdaj pa pojasnilo: akademski slikar Bogdan Borčič, ki ga poznate tudi po ilustracijah v Dolenjskem listu, se bolj nagiba k plastičnemu okrasu, vendar pa hkrati meni, da je poslikanje lončevine prirodno, mora pa biti občuteno in izvedeno le z zmanjšano barvno skalo. Moja naklonjenost nebarvnemu vtisnjenemu okrasu je najbrž odloč-

nejša. Dopusčam dve barvi: temeljno opečno in še eno: ali temeljno barvo enega lošča (glazure) ter drugo za pisanje, poslikanje. Izjema so mali kipci, pri katerih lahko uporabimo več barv.

Oba pa odločno odklanjata in odsvetujeta rjavo zeleno, še kasto »krasenje« lončevine, ki se ga ponekod lončarji tako radi poslužujejo. Zgodovina oblikovanja nedvomno potrjuje, da je taka brezoblična slikovitost znak propadanja in razkrajanja.

Objavili bomo tudi še mnenje akad. slikarja Zorana Didka in akad. kiparja Lenasija; naši lončarji bodo tako zvedeli tudi za mišljenje strokovnjakov, širok krog ljubiteljev domačih ročnih izdelkov pa bo lažje ločeval pristno od nepristnega, kič od izvirne ljudske umetnosti.

Prof. Miro Kugler

Roman »Pod svobodnim soncem« je nastajal na Dolenjskem, ko je pisatelj služboval v mali vasi Zelimlje, ob cesti, ki vodi iz Ljubljane proti Turjaku. Ribnici, Kočevju in morju.

Finžgar je služboval v Zelimljem od 1902 do 1907. »Tedaj sem bil mlad, poln sil in zagona. Koval sem velike načrte. Odločil sem se za pisateljevanje. Da sem se lotil zgodovinskega romana, ima za sluge dr. Janez Evangelst Krek (1865—1917), ki je bil mož naprednih misli.«

O tej zgodbi mi je pripovedoval Finžgar še tole:

Nekoč sem obiskal Kreka v Ljubljani in sem ugledal na njegovi pisalni mizi pravkar izšlo Kosovo zgodovinsko razpravo.

»Glej, tu imaš dosti podatkov in gradiva za pisanje zgodovinske povesti,« mi je dejal dr. Krek in mi ponudil, naj si knjigo vzamem domov in jo preberem. Tako sem tudi storil in knjigo, ki je govorila o zgodovini starih Slovanov, sem prebral v duhu. Kosovo gradivo mi je dalo prve temelje. Zatem sem prebral še precej drugih knjig. Večkrat sem obiskal tudi znanega slovenskega učenjaka, dr. Valterja Schmidja, po rodu iz Gašpeja pri Kranju.

Dr. Schmidja sem spoznal nekaj let po prej, ko sem služboval na samotnem Sentjoštu nad Kranjem in sva se večkrat srečala in spoprijateljila.

Arheolog dr. Schmid je seznanil Finžgarja s podrobnostmi iz bizantinskega življenja, z bizantinskim orožjem in načinom bojevanja. Vse to je pisatelj uporabil v romanu.

Finžgar je vložil v roman obilo fantazije. Včasih se je za kak prizor, ki ga je prikazal v zgodbi, temeljito pripravil. Vzel je v roke palico in jo vihtel pred zrcalom, kakor bi se v resnici boril. Poskakoval je, da se je temeljito zmučil, samo zato, da bi prizor napisal čim bolj realistično in sočno.

Še preden se je umiril in odpočil, je pristopil k pisalni mizi in je prenesel opis borbe na papir. Zato pa vsi prizori žive pred nami, da nas avtor preseneča, s kako čudovitim ognjem in poznanjem je pisal prezanjivne prizore iz življenja mladega Iztoka, njegove prijateljice Irene pa starega, segavega Radovana in drugih oseb, ki nastopajo v tem velikem zgodovinskem prikazu.

Ko je končal svoje delo, ga je poslal Mohorjevi družbi. Tedaj pa je doživel veliko razočaranje. Odbor njegovega romana ni sprejel. Raje je natisnil »Tri

rodove«, delo metliškega rojaka Engelberta Gangla, čeprav po umetniški vrednosti ni doseglo Finžgarjevega romana.

Odklonitev je pisatelja zbolela. Rokopis je izročil uredništvu revije »Dom in svet«, ki je delo z veseljem sprejelo in ga objavljalo v nadaljevanjih kar dve leti. Ljudje so z velikim zanimanjem brali Finžgarjevo zgodbo, ki jo je označil kot »povest o naših dedih«.

»Pod svobodnim soncem« je začel izhajati v napehlih dnevih, ko so se razmere na Slovenskem politično precej napenjale. Tedaj je prišlo do spopadov z nasilnimi Nemci, ki so napadali slovenske zborovalce v Ptuj, v Ljubljani je nemška soldateska celo streljala v vrste ljubljanskih demonstrantov, da je tekla kri domačinov...

Finžgarjev roman je nastajal v času tujega pritiska in rastočega kapitalizma, ko je nemški gospodar kratil naše narodne pravice. Prav zato so ga ljudje radi brali. V samostojni knjigi je prvič izšel malo pred prvo svetovno vojno. Do danes je bil ta najbolj priljubljen slovenski roman večkrat ponatisnjen in tudi preveden v tuje jezike. Prav je, da bodo zdaj naši filmarji Finžgarjeve junake prenesli tudi na platno.

JOZE ZUPANČIČ

Od šestih do dveh v brežiškem obratu IMV

Brežiški obrat Industrije motornih vozil Novo mesto ima sedež blizu železniške postaje, v prostorni hali, ki pa bo kmalu pretesna. Vsako jutro ob šestih začne v njej 200 delovnih rok svojo kovinsko pesem. Te roke izdelujejo raznovrstne avtomobilske dele: šasije, sedeže, rezervoarje za gorivo, nožno vzvodovje, izpušne lonce in še nešteto drugih sestavnih delov za vozila IMV.

Obrat se je 1. januarja 1962 odcepil od Agroservisa in se priključil kolektivu avtomobilske industrije v Novem mestu. Takrat je bilo zaposlenih v njem 40 delavcev. Danes jih je že 115 in mnogi bi se še želeli zaposliti pri tem podjetju. Vsak dan prihajajo nove prošnje Kovinske stroka je za delavce posebno privlačna, zato ji ne primanjkuje delovne sile kot na primer Opekarni ali Rudniku Globoko.

Vodja obrata Ivan Krošl je povedal, da sprejemajo vedno manj nekovinskih delavcev in jih nato pričujejo na delovnih mestih. Štok priučevanja je različen in traja toliko časa, dokler delavec svojega dela popolnoma ne obvlada. Potem se začne spopad z normo, ki jo nekateri dosegajo hitro, nekaterim pa se dolgo izmika. Podjetje uveljavlja nagrajevanje po učinku in delo je normirano. Večina delovnih operacij opravljajo v brežiškem obratu ročno, zato se učinek ne more meriti s tekočim trakom. Najnižji osebninski dohodek je 24.500 dinarjev, torej že blizu meje, ki jo zadnje čase postavljajo v mnogih de-

lovnih kolektivih. Delo v obratu poteka po operativnem planu in tehnoloških postopkih, ki jih določijo v Novem mestu. V centrali poskrbijo tudi za redno dobavo osnovnega materiala.

Na vprašanje, kakšni so delovni pogoji in kako je poskrbljeno za delavce, je tovariš Krošl odgovoril:

»Prostori so postali prejemajni, zato bi radi zgradili novo delovno halo. Potem bi lahko razširili vzporedno proizvodnjo. Skrb za delavce se kaže predvsem pri urečitvi prehrane med delovnim časom. Delavci že vseskozi dobivajo tople malice. Plačuje-

BREŽIŠKE VESTI

jo jih po 80 dinarjev. V podjetju je precej zdravju škodljivih delovnih mest, zato varilci in delavci v lakirnici redno dobivajo mleko. Vsi delavci pri nas obvezno uporabljajo zaščitna sredstva, in nesreče pri delu so redke.

O podjetju in o sebi so pripovedovali tudi drugi člani kolektiva. Medtem ko so za nekaj minut prekinili delo, sem v razgovoru s njimi zvedela marsikaj zanimivega. Prisluhnimo jim!

Ivan Omerzo, član sveta ekonomske enote Brežice in

član upravnega odbora podjetja: »Problemotika Industrije motornih vozil dobro poznam, ker sem član upravnega odbora. Z delavci našega obrata se o tem pomenimo na proizvodnih sestankih, na seji sveta ekonomske enote, pa tudi na sindikalnih sestankih. Dva zastopnika obrata sta tudi v centralnem delavskem svetu in tako kljub razdalji od matičnega podjetja nismo odrezani od njihovih problemov, ki so tudi naši problemi. Plan kar dobro uresničujemo. V prvem četrtletju ga je naša enota celo za nekaj odstotkov presežla.

Franc Prah, delavec v kloparskem oddelku in predsednik sindikata, je povedal, da so imeli v soboto občni zbor sindikalne podružnice. Njeno delo je dokaj razgibano in na sestankih obravnavajo poleg problemov proizvodnje še vrsto drugih vprašanj. V okviru podružnice delajo strelska, šahovska, namiznoteniška in odbojarska sekcija. Vanje je vključenih polovico članov kolektiva. Udeležujejo se tekmovanj s športniki matične tovarne in občinskih tekmovanj v Brežicah. V streljanju so še posebno dobri in tudi v šahu ne zaostajajo.

Martin Omerzo, kolarski oddelkec: »Tukaj delam od ustanovitve obrata. V oddelku je 16 delavcev, ki opravljajo kolarska dela. Zadnji deli poltovornih avtomobilov KURIR 63 so namreč leseni.

»Se delavci radi odločajo za ta poklic?

»Ne tako kot včasih. Mladino bolj privablja delo v kovinskem oddelku kjer si obeta boljšo bodočnost. Sicer pa bodo les tudi pri tovrstnih avtomobilih kmalu zamenjale plastične snovi in kovine.

5. maja svečan sprejem »KURIRČKOVE POŠTE« na brežiškem stadionu

Občinska Zveza prijateljev mladine in Zdrženje borcev NOB prireja za praznovanje tedna mladosti pionirski pohod »Kurirčkova pošta«. Pretekli terek je bil sestanek z mentorji pionirskih oddelkov občine, na katerem so se pogovorili o zaključku Jugoslovanskih pionirskih iger in napravili načrt »Kurirčkove pošte« v brežiškem območju. Pošta bo obšla vse pionirske oddelke v občini. Pohod je posvečen spominu partizanskih kurirjev, med katerimi je bilo veliko pionirjev in mladine.

Svečan sprejem »Kurirčkove pošte« bo 5. maja ob 17. uri na stadionu v Brežicah. Na prireditvi bodo sodelovali harmonikarji iz glasbene šole, recitatorji iz gimnazije, godba na pihala in pionirski pevski zbor. Mladinska organizacija pripravlja skupaj s taborniki taborni ogenj. »Kurirčkovo pošto« bo prevzel zastopnik občinskega Zdrženja borcev in

naslednji dan jo bodo oddali pionirjem občine Videm-Krško. Pošta mladih kurirjev bo šla skozi vse k znane partizanske kraje in javke. Pionirji — kurirji iz Gorenjske, Stajerske, Dolenjske in Primorske jo bodo 14. maja v Ljubljani svečano izročili predsedniku Zdrženja borcev NOB Slovenije Janku Rudolfu. Pismo s pozdravi tovariša Titu bo nato nadaljevalo pot v Beogradu.

Obnova vaškega mostu na Blanci

Vaški most na Blanci je potreben temeljitega popravila. V kratkem ga bodo začeli obnovljati. Za obnovo bo prispevala nekaj občinska skupščina, nekaj pa bodo primaknili zvraten kmetje sami. Letos bodo urejevali tudi javno razsvetljavo, za kar bodo dobili prav tako denarno pomoč občine v znesku 50.000 dinarjev. Kmetje sami že obnavljajo električne drogeve.

Slavnostna seja pred praznikom dela v Brežicah

Občinski odbor Socialistične zveze in občinski sindikalni svet Brežice sta imela 27. aprila ob 18. uri skupno slavnostno sejo v počastitev ustanovitve Osvobodilne fronte in v počastitev praznika dela. Na sejo je bilo povabljenih 220 članov Socialistične zveze in sindikalne organizacije. O pomenu obeh praznikov je govoril predsednik občinskega odbora SZDL Brežice Vlado Deržić. Seja je bila združena s kulturnim programom. Nastopili so moški pevski zbor iz Krške vasi, iz Arčič in iz Dobove. Na sporedu sta bili tudi dve recitaciji. Tako je potekala osrednja prvomajska proslava v občini Brežice. Prvi maj bodo počastili tudi po vaseh in nekaterih delovnih kolektivih.

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojaki!

»V vašem oddelku so tudi avtomobilisti, ki dajejo vozilom končno podobo. Kdo odreja barvo avtomobilov?

»Imamo standardni barvi: modro in sivo, upoštevamo pa tudi želje kupcev, kot lahko vidite. Avtomobile opremimo po želji naročnikov tudi z napisli.

Stane Kavčič: »V podjetju sem tri tedne in se priučujem za ključavničarja. Po po-

klicu sem šofer, vendar me tudi to delo veseli. Na novem delovnem mestu in v novem okolju se dobro počutim.

V obratu IMV je zaposlenih tudi 5 tovarišic, od katerih delata dve v kuhinji. V knjigovodstvu sem srečala tri: Marijo Zokalj, Režiko Močnik in Marijo Vogrinc. Močnikova in Vogrinceva obiskujeta večerno ekonomsko srednjo šolo in ju v juniju čaka diplomski izpit. Tovarišice so povedale, da se v raznih tečajih izobražujejo tudi delavci in da je pod-

jetje lani stipendiralo za njihov obrat tri dijake na tehniški srednji šoli. Pripovedovale so še o stanovanjskih problemih. V podjetju bi nujno potrebovali šest družinskih stanovanj in tudi več samskih sob, ker se mnogi delavci vozijo v Brežice iz oddaljenih vasi.

Takšna je torej površna slika o življenju in delu kolektiva, ki ga družijo skupni napori in prizadevanja s tisoč delavci v Industriji motornih vozil Novo mesto.

Jl.

Poltovorni avtomobil IMV — KURIR 63 je pripravljen za odhod; na vratih je že označena firma novega lastnika: »AUTOTRANSPORT«, pogon TAKSIŠPED — v Beogradu

Društvo knjigovodij poslej tudi v Sevnici

22. aprila je bil v Sevnici ustanovni občni zbor Društva knjigovodij. Do tega dne so imeli Sevnčani 6 let samo podružnico društva v Novem mestu oz. pozneje v Celju. V novoustanovljenem društvu je sto članov, od katerih se je dobra polovica udeležila ustanovnega zbora. Ob tej priložnosti so pretresali delo podružnice v letu 1963, strokovne napotke za naprej pa je dal tov. Bele, predstavnik Zdrženja knjigovodij Slovenije. Zboru je prisostvoval tudi predstavnik Zdrženja

knjigovodij Celje tov. Hochmuller.

Med najvažnejšimi nalogami društva so člani omenili dopolnilno vzgojo knjigovodskega kadra, skrb za pravilno spremljanje predpisov in pomoč pri tekočem delu. Izvoljena je bila komisija za strokovno vzgojo kadrov, ki naj bi organizirala knjigovodski tečaj I. in II. stopnje. Na zboru so razpravljali tudi o pomenu sodelovanja društva s samoupravnimi organi v delovnih organizacijah in z občinsko skupščino. Delo po-

društva je bilo do sedaj v tem pogledu zelo uspešno. Za to naj bi v prihodnje skrbel predvsem upravni odbor, ki so ga izvolili na zboru. V njem je veliko mladih članov.

Občinska skupščina Sevnica o kadrih

28. aprila je bila v Sevnici seja zbora delovnih skupnosti občinske skupščine. Na dnevnem redu je bila razprava o realizaciji družbenega plana občine Sevnica v 1. četrtletju 1964 in razprava o analizi kadrov in kadrovske politiki v občini. Seja so se udeležili tudi direktorji, predsedniki delavskih svetov in predsedniki sindikalnih podružnic delovnih organizacij, predstavniki družbeno-političnih organizacij in poslanci. S potekom seje bomo seznanili bralce v prihodnji številki lista.

Seminar za odbornike občinske skupščine v Sevnici

Občinska skupščina Sevnica se je skupno z občinskim odborom SZDL odločila za izobraževanje odbornikov obeh zborov skupščine. Seminar za splošni zbor je bil 16. aprila, seminar za zbor delovnih organizacij pa bo 5. maja. Na tem seminarju seznajajo predavatelji odbornike z metodologijo planiranja in analizo občinskega družbenega plana, s statutom občine in tehniko vodenja sestankov. Za takšen program so se odločili zaradi tega, da bodo člani občinske skupščine lahko uspešneje pripravljali sestance z volivci, za kar so prejeli napotke. Dosedanje obrazložitve družbene-

ga plana in statuta na zborih volivcev so bile marsikaj šibke, ker so bili odborniki preskopo seznanjeni z gospodarskimi problemi občine, s svojimi dolžnostmi in nalogami občinske skupščine. Dolenjski list Ivanka Segar

Z MEDOBCINSKEGA POSVETOVANJA O KMETIJSTVU V BREŽICAH

Predlog za enotno gospodarjenje od Radeč do Sotle

Predstavniki političnih organizacij, občinskih skupščin in kmetijskih organizacij iz občin Laško, Sevnica, Videm-Krško in Brežice so se v petek, 24. aprila, zbrali na posvetovanju o kmetijstvu v Brežicah. Posvet je sklical okrajni odbor SZDL Celje v dogovoru s okrajnim komitejem ZKS, okrajno gospodarsko zbornico in predstavniki omenjenih občin. Na dnevnem redu je bila ocena dosedanjega razvoja in perspektivni program kmetijstva v Zasavju.

Predlog perspektivnega programa je pripravila gospodarska zbornica in je služil kot izhodišče za razpravo. Diskutanti so povedali o njem veliko mnenj in našli vrsto novih predlogov, ki pa jih na posvetovanju niso strnili v konkretne sklepe. Posvetovanje je bilo namreč zamišljeno kot začetek široke razprave o kmetijski problematiki v občinskih skupščinah in kmetijskih organizacijah. Takšna temeljita razprava je nujno potrebna in bo preprečila, da bi postalo sprejemanje perspektivnih načrtov razvoja kmetijstva v občinah samo formalnost. Na posvetovanju je bilo odločno pođdarjeno, da je treba okrepiti odgovornost za gospodarsko planiranje in organizacijo dela v kmetijstvu. Iz razprave je zavela tudi zdrava težnja po enotnem programiranju na območju vseh štirih občin. Tu ni bojazni za fizično združevanje kmetijskih organizacij, ampak gre za poslovno sodelovanje, za morebitno specializacijo, skratka, za načrtni razvoj kmetijske panoge od Radeč do Sotle. V prihodnje bodo morale kmetijske organizacije pripisovati mnogo večji pomen kooperaciji. Upoštevati morajo, da bo tudi potem, ko bodo v družbeni lasti vse površine, ki so predvidene za podružbljanje, ostalo dve tretjini zemljišč v rokah zasebnikov. S temi kmetovalci bo treba navezati pogodbeno sodelovanje in jih načrtno usmerjati pri njihovem gospodarjenju.

PRIPRAVE NA RAZPRAVO O KULTURI V BREŽICAH

Občinski odbor SZDL Brežice pripravlja v maju razširjeno sejo z naslovom »Kultura v občini.« V petek, 24. t.m., je bilo ustanovljenih devet komisij, ki imajo nalogo pripraviti problematiko z vseh področij kulture. V vsaki komisiji sodeluje 3 do 5 članov. Na petkovi seji so dobili napotke za proučevanje posameznih kulturnih dejavnosti. Obdelali bodo glasbeno vzgojo, klubsko življenje, dramsko dejavnost, knjižničarstvo, delo Delavske univerze, film in drugo. Namen seje o kulturi je, da bi na osnovi temeljite analize kulturnih dejavnosti v občini predvideli ukrepe za poživitev kulturnega življenja, ki na marsikaterem področju le životari.

Program prireditev v počastitev dneva mladosti

- 5. maja ob 17. uri: »Kurirčkova pošta« s slavnostnim sprejemom na stadionu v Brežicah.
- 10. maja ob 9. uri: Medobčinsko strelsko tekmovanje v Krškem.
- 16. maja ob 20. uri: »Pokaži, kaj veš o prometu« — v brežiškem prosvetnem domu.
- ob 17. uri: Kegljanje med občinama Samobor in Brežice v Bregani.
- 17. maja ob 9. uri: Spretnostna vožnja s kolesi (brežiški stadion).
- Ob 10. uri: Medobčinsko šahovsko tekmovanje v Sevnici.
- 20. maja ob 9. uri: Tekmovanje mladih matematikov v osnovni šoli I. v Brežicah.
- 23. maja ob 20. uri: Slavnostna akademija v brežiškem prosvetnem domu.
- 24. maja ob 9. uri: Razstava tehničnih izdelkov in pionirskih fotografij.
- ob 8. uri: PARADA MLADOSTI skozi Brežice; ob 9.30 pozdravni govor na stadionu; ob 9.45 kros »Bratstva in enotnosti« v Brežicah; ob 10. uri rokometna tekma (moški); ob 11. uri rokometna tekma (ženske); ob 13.30 odbojka na stadionu (moški in ženske); ob 15.30 nogometna tekma na stadionu; ob 17. uri razdelitev nagrad, nato mladinsko rajanje na stadionu.
- 25. maja ob 19.30: Zaključna prireditev Jugoslovanskih pionirskih iger v brežiškem prosvetnem domu.

Občinski odbor SZDL in občinski komitej ZMS vabita občane, da se udeležijo naštetih praznov in tekmovanj, s katerimi bomo počastili letošnji DAN MLADOSTI.

SEVNIŠKI VESTNIK

„Od nas je odvisno, kako bo!“

Tako menijo člani sveta KS v Dol. Toplicah, ki so se v torek, 21. aprila, zbrali na prvi seji in izvolili organe — Živahna razprava in živa prizadetost prisotnih so najboljši porok, da bo KS dobro opravljala dokaj obširne naloge — Prva seja, ki bi naj bila, po dnevnem redu sodeč, zgolj formalna, se je razvila v delovni posvet, ki je pretresel vrsto pomembnih zadev.

Prešednik pripravljalnega odbora Jože Stravs je predlagal dnevni red in prebral kratko uvodno poročilo. V sejni sobi prosvetnega doma v Dol. Toplicah je bilo slišati dolocila 113. člana ustave SRS in 246. člana statuta občine Novo mesto, ki pravi: Krajna skupnost je samoupravna teritorialna skupnost, v kateri organizirajo občani komunalne, stanovanjske, gospodarske, zdravstvene, socialne, prosvetne, kulturne, vzgojne in druge dejavnosti za neposredno zadovoljevanje svojih potreb in potreb njihovih družin in gospodinjstev ter za razvoj naselij njihovega območja.

Dvajsetorica ljudi, izvoljenih članov sveta, področnih odbornikov ter predstavnikov družbenih organizacij, je pričela z delom. Svet KS Dol. Toplice, ki so ga prebivalci izvolili na januarjskih zborih volivcev, je vzel prvo sejo zelo resno. V prostoru je bilo čutili demokratičnost in samoupravnega duha, ki sta došla stvarno obeležje v no-

vem organu samoupravljanja občanov. Oboje je bilo iz vsakega stavka, iz vsake misli in iz vsake besede. Prav nobena točka dnevnega reda prve seje, ki bi lahko bila na moč formalna, ni minila brez razprave. Predsednik Franc Markovič je nato, ko so ga po krajši razpravi izvolili, povedal preprosto: »Prosim vas za sodelovanje, tovariši in tovarišice. Samo kolektivno delo zagotavlja uspeh in samo če bomo delali tako, bomo svojim občanom po preteku mandatne dobe imeli kaj poročati in kaj predati!«

Seja se je nadaljevala in v zvezi z dnevnim redom so kar deževala vprašanja. Nekdo je želel vedeti, kaj je to potrošniški svet in kakšne naloge ima, drugi spet je preudarno razpravljalo o pravnih, svetih. Ugotovili so, da je treba vanje izvoliti ljudi, ki imajo ugled. »Poravnalni svet naj poravnava družbene odnose, odnose človeka do človeka,« je pripomnil nekdo, drugi pa je vedno dodal: »Pomlad je, delo se bo

odprlo, ljudje se bodo poboljšali, pa bo manj krega...« Pogovor je bil najbolj živ, ko so volili finančno gospodarsko komisijo in komisijo za turizem. Člani obeh komisij bodo imeli največ dela in najodgovornejše naloge. Področje KS Dol. Toplice je predvsem turistično, zato bo KS morala svojo dejavnost temu prilagajati.

Nekdo je navrgel vprašanje: »Kako pa bo s sredstvi?« Zvone Perc, področni odbornik občinske skupščine, ki je že od vsega začetka spremljal delo pripravljalnega odbora in pomagal, kadarkoli je bilo treba, je menil: »Sredstva bo treba iskati doma, na področju, kjer KS živi in dela. Oplajali jih bomo s tem, kar bomo dobili od občinske skupščine. Gospodarno bo treba pretehtati vsak dinar in prisluhniti temu, kar želijo ljudje ter presojati, kaj je bolj nujno in kaj manj. Nekaj se bo nabralo iz samoprispevkov, nekaj bodo primaknile delovne organizacije, marsikaj pa bomo tudi odsej naredili s prostovoljnimi delom in na načine, ki smo jih vajeni!«

Svet KS je sicer res sestavljen iz članov vsega območja, toda kako delati na terenu? Kaj naj ustvarja živje, neposredne stike s prebivalci? Predsednik Franc Markovič je presodil: »Krajni odbori so z ustanovitvijo KS razpuščeni. Ti krajevni odbori so rasli vsa leta po vojni, velikokrat smo jih preimenovali. Iz potreb ljudi so zaživeli in naredili marsikaj koristnega. Njihove člane bomo lahko koristno porabili tudi v KS. Ne bi bilo prav, ko bi šli prihodnji teden na primer na krajevni odbor v Uršna sela, naredili zapisnik, naložili blagajno in jo odpeljali v Dolenjske Toplice. Tem odborom bomo v bodoče rekli vaški odbori, gospodarske komisije ali kakorkoli drugače. Ostanjejo naj še naprej in živijo kot podaljšana roka KS ter skrbijo za popravila potov, vodnjakov in za razna komunalna dela na vasi. Sredstva bodo obračunavali s KS, ki bo lažje zaživela ob njihovem sodelovanju in pomoči. Ne bi bilo prav, ko bi s staro prakso pretrgali kar čez noč.«

Razgovor je tekla dalje. Franc Urbančič iz Gornjega Polja je povedal, kako deluje njihov peskopop. Pogovorili so se, kako bodo s KS v bodoče obračunavali sredstva. Lojze Bradač iz Podhoste je zaprosil za pomoč pri urejanju klubskega prostora v Podhosti. Stane Goršič iz Gornjega Polja je nato povedal, da tudi v Polju urejajo klub. Odbornik Zvone Perc je opozoril, da bo treba izposlovati popravila ceste od Menaške vasi do Polja in moštjo na Gradišcu, ker je oboje pomembno za turizem. Sredstva je treba zbirati pri področnih gostinskih podjetjih, nameniti za to del sa-

moprispevka, nato pa bodo dali del sredstev tudi iz občinske skupščine in cestnega podjetja. Kaj hitro bo treba ustanoviti komisijo, ki bo pregledala Dolenjske Toplice in ugotovila, kaj naj naredijo posamezni gospodarji, kaj bi se dalo s prostovoljnimi delom in kaj so dolžna urediti podjetja, da bo kraj dobil lice, kakršnega bi kot turistično središče moral imeti.

Razveseljena je resnost, s katero so začeli člani sveta KS Dolenjske Toplice že na prvi seji reševati stvari, ki se zelo neposredno tičejo občanov. Resnost, preudarnost in samoupravna zavest, ki so prevemale razpravo na prvi seji prve krajevnega skupnosti v novomeški občini, pa so najboljši porok, da bo ta, za zdaj še nova oblika samoupravljanja občanov našla pota in načine za raznotero pomoč prebivalcem.

MILOŠ JAKOPEC

Novo mesto je dobilo že drugo delikateso

Minulo soboto ob 8. uri so na Glavnem trgu v Novem mestu v bivši Povhovji hiši odprli novo delikatesno prodajalno, ki jo je uredilo domače trgovsko podjetje »Dolenjke«. Simbolično otvoritev je po krajšem uvodnem govoru opravil predsednik delavskega sveta »Dolenjke« Henrik Uhan s tem, da je izročil ključke poslovalnici novo odprte poslovalnice Angelci Seničar.

V novo delikatesno prodajalno sta prva stopila predsednik in podpredsednik ob-

Za varstvo družbenega premoženja

Svet za notranje zadeve pri občinski skupščini v Novem mestu je imenoval komisijo za varstvo družbenega premoženja. Komisija, ki je medtem že začela delati, bo predvsem opozarjala na pomankljivosti v poslovanju gospodarskih organizacij, svetovala, na kakšen način naj bi to izboljšali, in bo svoje ugotovitve posredovala v obravnavo pristojnim organom v podjetjih. Z rednimi kontrolami gospodarskih organizacij bo komisija nedvomno precej vplivala na izboljšanje stanja in večje varstvo družbenega premoženja v občini.

Orehovica vabi za 1. maj

Družbene organizacije iz Orehovice vabijo Novomeščane in okoliške prebivalce na proslavo 1. maja, ki bo v Orehovici pri Njokavu. V pestrem sporedu bodo sodelovali recitatorji, mladinski pevski zbor, Zveza borcev bo razvila prapor, na dveh stebrih pa bodo odkrili spominske plošče. Po slavnostnem delu proslave bo ljudsko rajanje s srečolovom. Dobiček prireditve je namenjen za zgraditev doma družbenih organizacij v Orehovici.

ZMAGOVALCI: Novo mesto, Žužemberk, Šentjernej in Mirna peč

Na nedeljski javni oddaji o poklicih, ki jo je organiziral v Novem mestu Zavod za izobraževanje kadrov in poučevanje produktivnosti s sodelovanjem nekaterih gosmo bili priče temeljite podarskih organizacij, mu znanju o poklicih, ki so ga pokazali učenci osnovnih šol iz novomeške občine. V naslovu smo vam predstavili zmagovalce, več pa bomo o koristni in zanimivi oddaji poročali prihodnji teden!

bodo radi prijahali sem. Oprema je najmodnejša. Poleg aparature za ekspresno pripravljanje kave imamo tudi stroj za sladolede, ki ga bomo najbrž prodajali vse leto. Tako bomo ustregli tudi sladokuscem, ki žele dobiti sladolede tudi v zimskih mesecih. Kasneje bo lokal prodajal vse tiste vrste specialitet, ki jih drugje ne nudijo.

Trenutno je v prodajalni za okoli 5 milijonov dinarjev blaga. To pa še ni vse, kar zmora lokal glede svojih prostorov.

Tako je menil predsednik delavskega sveta Uhan, medtem ko je bilo slišati, kako so komentirali potrošniki. Vsi so na glas hvalili prizadevnost kolektiva, ki je na posled le omogočil, da je Novo mesto prišlo do enega sodobnega lokala več.

To pa še ni zadnja beseda »Dolenjek«. V doglednem času nameravajo v tej stavbi urediti nove upravne prostore in nekaj stanovanj, ki jih kolektiv nedvomno potrebuje. Kaj bo otvoritev teh, pa zdaj še ne vedo povedati.

Še na mnoga leta, tovariš France!

Franca Krena iz Drganjih sel, ki bo te dni praznoval 70.letnico se čestokrat spominja njegovih prijateljev in znancev, nekdanjih borcev NOV, prebivalci Topliške doline in vsi ostali, katerim je vsa leta med narodno osvobodilno borbo tako rad pomagal. Za njegov praznik mu želijo še mnogo srečnih, zdravih in zadovoljnih let z željo, da bi mu jesen življenja nudila kar največ sadov lepšega življenja, za katerega je sam pripravljen dobesedno delati.

Rodil se je 2. maja 1894 v Drganjih selih in še mlad začel služiti kruh v okoliških gozdovih, kjer se je udeležil za tesača. Ze od malega je okušal trdoto življenja, še posebej pa potem, ko se je oženil in moral skrbeti za številno družino. V zakonu se mu

je rodilo 8 otrok, od katerih jih živi še šest. Proti izkoriščanju delavcev v bivši Jugoslaviji, ki ga je okušal na lastni koži, je že od mladih let nastopal, zato so ga čestokrat obiskali orožniki. Voja vira ga je zatekla dobro pripravljeno. Takoj se je bil vključil v narodnoosvobodilno gibanje in sodeloval v njem kot zares prizadeven aktivist na domačem območju. Italijani so ga hoteli dobiti v pest, zato je vsa leta vojne prespal v gozdovih, kjer si je uredil zasilno bivališče. Njegova hiša pa je bila vedno na stečaj odprta našim borcem. Hrane je bilo tiste čase malo, vendar je bilo pri Krenovih za partizane vselej dovolj, četudi odtrgane od ust lastnim, še nedoraslim otrokom.

Kljub hudim časom, ki so jih Krenovi morali preživljati, so vsi srečno dočakali osvoboditve. Takoj po vojni je Franca Kren prevzel razne odgovorne funkcije v organizacijah, kjer se zdaj aktivno deluje. Spomenica in več odlikovanj za hrabrost in zasluge, ki jih je Krenova ata prejel, pričajo, da njegov delež v ljudski revoluciji ni bil majhen.

Organizacija Zveze borcev se Franca Krena spominja tudi za njegov jubilej in mu iz srca voščila v imenu vseh bivših borcev

Pogled na udeležence prve seje sveta KS v Dol. Toplicah

Novomeška kronika

■ Da je pretekli teden po Gornjancih snežilo, je bilo čutili tudi v dolini. Zjutraj in zvečer je bilo kljub sončnim dnevom zelo hladno, tako da je marsikdo spet segel po toplejši obleki.

■ Vse od sobote naprej, ko je bila odprta nova delikatesna trgovina, je v njej vedno dovolj obiskovalcev. Ze v prvih dneh poslovanja si je novi lokal ogledalo precej Novomeščanov. Praviijo, da sta jim ureditev prostora in potreba silno všeč, da pa ne bi škodilo, če bi bila malo večja izbira delikates.

■ Prvomajске počitnice bodo letos na novomeških solah krajše kot sicer, to pa zaradi tega, ker so bile šole zaradi epidemije gripe več dni zaprte. Letos bodo imeli učenci in prosvetni delavci na novomeški osnovni šoli, gimnaziji in učiteljsku le tri dni prosto, prav toliko, kolikor zaposleni v delovnih organizacijah.

■ Tržnica je bila zadnji ponedeljek prav dobro založena, novost za novomeške gospodinjke pa je pomnila stojnica z ženskimi vzornimi bluzami, natičeni in čistilnimi sredstvi. Kot običajno so prodajali tudi jajca po 26 ali 27 din, solato berivko po 30 din merice, radič po 30 din, regrat na merice po 40 din, jabolka po 140 din kg.

Skočila je v Krko

Pod železniško postajo v Novem mestu je 25. aprila dopoldne skočila v Krko Ana V., 42, iz Novega mesta. Za ta korak se je menda odločila zaradi spora s sosedstvom. V vodi je Ana V. nekaj časa plavala, po okoli 100 metrih pa ji je zmanjkalo moči in se je začela potapljati. Na pomoč so prišla potapljalci iz kurnice in jo potegnili iz vode. Ana V. so odpeljali v bolnišnico.

smetano v škodilih po 100 dinarjev, slivovko po 700 din liter, hren po 40 din korenino, čebulo po 80 din kg, orehova jedrca po 1000 din kg ter razno južno zelenjavo v šopkih. Se vedno je precej povpraševanja po semenih in sadikah, ki jih je bilo tudi tokrat dovolj.

■ Gibanje prebivalstva: rodilo so: Anica Tomšič s Prešernovega trga 8 — Marto, Anica Tomšič iz Kettejevega drevoreda 44 — dečka in Ivica Moro iz Dlančeve 1 — deklico. Poročili so se: Drago Majerle, delavec iz Smihela 6, in Rosamarije-Kristina Gabron, uslužbenka s Ceste komandanta Staneta 24; Alojz Gričar, delavec iz Volčeve 22, in Sonja Zupančič, delavica iz Regerce vasi; Jože Tomažin, delavec z Reke, in Marija Ravbar, uslužbenka iz Seidlove 1; Jože Skufca, profesor iz Gor. Straže, in Marija Lipar, uslužbenka z Glavnega trga 26. — Umrla je Josipina Bohte, gospodinja s Kandijske ceste 8, stara 68 let.

»IČI V OČI« v kinu Krka

Med prvomajskimi prazniki bo kino »Krka« v Novem mestu predvajal sodobno filmsko delo domače proizvodnje v režiji Branka Bauerja »IČI V OČI«.

Film obravnava odnos direktorja nekega gradbenega podjetja do članov kolektiva, njegova samovolja in napad na komunistične delavce ter sestanek aktivna ZK. V začetku aktivni podpira direktorja, ko se problem zaostri, pa se v članih kolektiva začne prebujati spoznanje, da so ogrožena njihova samoupravna načela.

Na našem platnu lahko pozdravimo sodobno domačo stvaritev, ki je lani na Puljskem festivalu prejela veliko zlato Areno in je bila ocenjena za najboljši film leta. Ne zamudite zanimivega filma!

Belokranjski fantje čestitajo

Belokranjski fantje, ki so pri vojakih v Titogradu, čestitajo za 1. maj vsem domačim, sorodnikom in znanec, kakor tudi delovnim kolektivom iz domačih krajev. Edo Ferk iz Gradca, Matija Grahek z Dobičke gore, Jože Mravie iz Cerkljice, Janko Brunskele iz Črešnjevca. Čestitkam se pridružuje tudi Martin Zabkar z Rake in Avgust Sintič iz Vel. Mrševega.

Za praznik delovnega ljudstva

čestitajo dolenjski fantje, zdaj vojaki v Titogradu: Marijan Pavšič iz Malkovca, Vinko Ravbar iz Vel. Podljbna, Jože Zakrajšek iz Roča, Lado Šiško iz Mirne peči.

Robert Merle **SMRT JE MOJ POKLIC**

20

Izgubljeno sem taval s pogledom od Kelnarja do vrat in nazaj. Pot mi je tekla po hrbtu, spregovorili pa nisem mogel.

»In kakšne ogabne lege!« je nadaljeval ter po-časi in kakor stroj mešal z žličko po skodelici. »Breughelski prizor, vam rečem!... Če za nič dru-gega, zaslužijo smrt zato, ker so tako grdi. In če po-mislím...«

Drobno se je nasmehnil:

»...da po smrti še bolj smrdijo kakor za živ-ljenja!«

Tedaj sem naredil nekaj nezasičljivega: opogumil sem se in se dotaknil njegovega kolena. Poskočil je, jaz pa sem se hitro nagnil naprej in mu z glavo po-mignil proti priprtim vratom. In v eni sapi sem dah-nil: »Ona nič ne ve!«

Zaveval je od presenečenja, roka z žličko mu je obvisela v zraku. Nastala je tišina in ta tišina je bila še hušja kakor vse drugo.

»Breughel!« je nadaljeval s prisiljenim glasom. »Poznate Breughela, Lang?... Ne tistega starega Breughela... temveč Breughela iz pekla, kakor so mu rekli... prav zato, ker je upodabljal pekel...«

Buljil sem v svojo skodelico. Zaslišali so se ko-raki, steklena vrata so zaloputnili in s silnim napo-rom sem se premagal, da nisem dvignil oči.

»Kako rad je slikal pekel!« je nadaljeval Kellner s pretirano močnim glasom. »Imel je neki sposoben talent za grozljive prizore...«

Elsie je postavila pladenj z likerjem na nizko mizico in jaz sem rekel s pretirano vpludnostjo:

»Najlepša hvala, Elsie.«

Za hip je zavladala tišina in Kellner mi je vrgel bežen pogled.

»Oho!« je rekel s ponarejeno radostjo. »Spet ne-kaj posebnega! Celo liker je francoski, kakor vidim!«

Prisilili sem se, da sem spregovoril:

»Hauptsturmführer dobiva te likerje. V Franciji ima prijetje!«

A moj glas je bil kljub vsemu naporu počen. Kradoma sem pogledal Elsie. Oči je imela povešene, z njenega obraza ni bilo moč ničesar razbrati. Pogovor je spet zastal. Kellner je pogledal Elsie in rekel:

»Da, da, Francija je zares čudovita dežela, gná-dige Frau!«

»Konjak, Standartenführer?« je Elsie vprašala z mirnim glasom.

»Čisto malo, gná-dige Frau, kajti konjak je treba skatiti...«

»...po francosko. Da, da, pomalem in počasi. Naše nerode tam doli ga najbrž žlampajo kar iz polnih kozarcev...«

Na obrazu mi je zaigral droben nasmeh, ki se mi je žel prisiljen, in pogledal me je. Cutil sem, da bi rad šel.

Elsie mi je postregla s konjakom in potem je še meni natočila pol kozarčka.

»Najlepša hvala, Elsie.«

Elsie ni dvignila glave. In spet je nastala tišina.

»Pri Maximu,« je Kellner posiljeval svoj jezik, »ga pijejo iz velikih okroglih kozarcev, ki so spodaj trebušasti... takole nekako...«

In z obema rokama je v zraku zarisal obliko ko-zarca. Spet tišina in nadaljeval je z zadregi:

»Ni lepšega kot Pariz, gná-dige Frau... Priznati moram...«

Spet se je drobno nasmehnil:

»...da včasih zelo zavidam gospodu Abetzu...«

Nekaj časa je še govoril o Maximu in Parizu, potem je vstal in se poslovil. Opazil sem, da kozarčka ni izpraznil do konca. Pustila sva Elsie v salonu. Po-spremlil sem ga pred hišo in do avtomobila.

Odšel je, sem ga hitlo in za tylomobila.

Na mizici v veži vzel kape: tudi jaz bi se najraje odšel.

Počasi sem se vzpel po stopnicah pred hišo, od-sunil hišna vrata in potihoma odšel čez vežo. S pre-senečenjem sem opazil, da kape ni več na mizici v veži.

»Rudolf!« se je oglasila Elsie.

Obrnil sem se. Iz oči ji je sijal strašen pogled.

»Tako torej!« je rekla. »To torej počneš!«

Pogledal sem stran.

»Ne vem, kaj hočeš reči.«

Hotel sem se obrniti, oditi, vse skupaj končati na kratko. A obstal sem na mestu, otrpel, okamenel. Niti pogledati je nisem mogel.

»Tako torej!« je nadaljevala Elsie. »S plinom jih ubijaš!... In ta strašni smrad... to so oni!«

Odprti sem usta, a nič nisem mogel reči.

»In dimniki!« je povzela. »Zdaj mi je vse jasno.«

Gledal sem v tla in spregovoril:

»Seveda, mrtve sežigamo... Sama dobro veš, da smo v Nemčiji od nekdanjih sežigalcev mrtvece... Sivar higijene. Tu ni kaj reči. Posebno še, če razsajajo epi-demije.«

In zavpila je:

»Lažeš! S plinom jih ubijaš!«

Vzdignil sem glavo in jo začudeno pogledal:

»Da lažem, Elsie? Kako si upaš trditi kaj ta-kega?«

Ne da bi me poslušala, je nadaljevala:

»Moški, ženske, otroci... vse pomešano... vse nago... in otroci kakor opice...«

Vzravnil sem se:

»Ne vem, o čem govoriš.«

V soboto so na novomeškem Glavnem trgu odprli novo delikatesno prodajalno. Lokal je urejen v novem slogu, v kakršnem zadnje čase precej preurejujejo v Novem mestu

Ali nas čaka pomanjkanje vode?

Razmere s pitno vodo danes v nekaterih državah že niso več rožnate in nekateri celo prerokujejo, da utegne voda povzročiti marsikje spor med državami

Pomanjkanje vode ni namreč samo problem za puščav-ske države. Tudi v mnogih delih ZDA, kjer imajo veliko naravnih bogastev in izvirov vode, čutijo pomanjkanje vo-de. Industrijski strokovnjaki trdijo, da rezerve v več tisoč ameriških mestih konaj kri-jejo potrebe, vlada pa meni, da postajajo razmere iz leta v leto bolj kritične.

Kljub temu, da je Anglija obkrožena z vodo in ima ve-liko atmosferskih padavin, je vprašanje vode v njej vedno bolj aktualno. Nedavno so objavili poročilo, da bo že v letih 1965 do 1970 nastopila kriza v preskrbi z vodo.

Med »suhe države« sodi tudi Španija, v Hongkongu teče še danes voda iz pip vsak četrti dan po eno uro tid.

Zategadelj se v zadnjih letih po svetu veliko ukvarjajo s projekti, ki bi omogočili nove vire za pridobivanje vo-de. Tako so v Španiji že pri-čeli graditi tovarne, ki bodo razsoljevale morsko vodo. Po-dobno delajo tudi v Mehiki.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

V soboto so na novomeškem Glavnem trgu odprli novo delikatesno prodajalno. Lokal je urejen v novem slogu, v kakršnem zadnje čase precej preurejujejo v Novem mestu

Ali nas čaka pomanjkanje vode?

Razmere s pitno vodo danes v nekaterih državah že niso več rožnate in nekateri celo prerokujejo, da utegne voda povzročiti marsikje spor med državami

Pomanjkanje vode ni namreč samo problem za puščav-ske države. Tudi v mnogih delih ZDA, kjer imajo veliko naravnih bogastev in izvirov vode, čutijo pomanjkanje vo-de. Industrijski strokovnjaki trdijo, da rezerve v več tisoč ameriških mestih konaj kri-jejo potrebe, vlada pa meni, da postajajo razmere iz leta v leto bolj kritične.

Kljub temu, da je Anglija obkrožena z vodo in ima ve-liko atmosferskih padavin, je vprašanje vode v njej vedno bolj aktualno. Nedavno so objavili poročilo, da bo že v letih 1965 do 1970 nastopila kriza v preskrbi z vodo.

Med »suhe države« sodi tudi Španija, v Hongkongu teče še danes voda iz pip vsak četrti dan po eno uro tid.

Zategadelj se v zadnjih letih po svetu veliko ukvarjajo s projekti, ki bi omogočili nove vire za pridobivanje vo-de. Tako so v Španiji že pri-čeli graditi tovarne, ki bodo razsoljevale morsko vodo. Po-dobno delajo tudi v Mehiki.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in Zahodom, če v prihodnosti ne bodo preskrbeli zadostnih količin vode.

Problem vode proučujejo tudi specializirane agencije Združenih narodov, mednarod-ni Rdeči križ in podobne sve-tovne organizacije. Pravkar dokončujejo dela pri največ-jih napravah za razsoljevanje morske vode v ameriški dr-žavi Carolina. Te naprave bo-do delovale po principu zm-zovanja. »Američani pravijo, da bi utegnila voda zamenjati atome in rakete v sedanjem odnosu sli med Vzhodom in

Izgubljeni dnevi — izgubljeni milijoni

Na območju občine Črnomelj je bilo lani registriranih 492 poškodb pri delu ali na radi česar je bilo izgubljenih 6.472 del. dni. Mimo tega je bilo zaradi 3291 obolenj izgubljenih 24.476 delovnih dni. Podatki kažejo, da pride na 100 zaposlenih 14,4 poškodbe in 96 obolenj, kar pomeni, da je bil lani vsak zaposlen bolan. Če izračunamo, koliko je to zdraviljenje stalo in kakšna škoda je nastala zaradi izpada v proizvodnji, dobimo večmilijonsko število.

Strokovne službe, ki se s tem delom ukvarjajo, trdijo, da bi bilo mogoče število poškodb zmanjšati vsaj za polovico, če bi odgovorne osebe delovnih organizacij in samoupravnih organov sistematično nadzirali izvajanje predpisanih varnostnih ukrepov.

Vzroke za tolikšno število poškodb je dokaj težko raziskati, saj delovne organizacije same ne ugotavljajo pravih vzrokov, razen tega pa zelo

pomanjkljivo izpolnjujejo prijave poškodb. O osebni odgovornosti delavca, ki se je poškodoval, pa so le malokje razpravljali. Lahko na prste preštejemo tista podjetja, kjer so poškodovanega delavca klicali na odgovornost, če je do nesreče prišlo zaradi njegove nepravilnosti. Da bi pa koga disciplinsko kaznovali, ni bilo slišati.

Težko je s prstom pokazati na tistega, ki je odgovoren, da je delavka pri stroju izgubila roko, vendar je tudi to

**NOVICE
ČRNOMALJSKE
KOMUNE**

potrebno. Doselej se ni vedelo, kdo v podjetju za take stvari skrbi. Glede skrbi bi se pravzaprav še lahko sporezumi, glede odgovornosti pa nikakor ne.

Če bi imeli v podjetjih osebo, ki bi bila poverjena in plačana samo za varstveno vzgojo, bi se prav gotovo razmere izboljšale. Tisti, ki bi bil osebno odgovoren za nesreče pri delu, bi se prav gotovo pobrigal da bi delavci dobro spoznali higiensko-varstvene ukrepe pri delu in če jih ne bi upoštevali, naj bi jih predlagal v kaznovanje.

V podjetjih bodo rekli, da takih strokovnjakov ni mogoče dobiti in da jih tudi težko plačujejo, ker niso neobhodno potrebni vendar ...

Če strokovnjak ni, jih je treba izšolati in tudi dobro plačati, kar bi bilo vseeno dosti ceneje, kot izgubiti več milijonov zaradi delovnih poškodb. V prid uvedbi tega novega delovnega mesta pa govori predvsem zmanjšanje nesreč zaradi delavcev samih, saj nam ne more in ne sme biti vseeno, če se človek pri delu hujo poškoduje in ostane invalid.

Novo in staro v vinogradih na Vinomeru

Dvajset hektarov terasnih vinogradov je sedaj v Vinomeru pri Metliki. V vijugah, kot je valovito pobočje, so speljane terase. Na njih bodo ali pa so že te dni posadili nekaj desetstisoč trsnih sadik. Za začetek bo vsaka dobila kol, pozneje pa se bodo vzpenjale na žičnih oporah

Devetnajsturni delavnik Katarine Stankovič

— Dobro jutro, mati! — nagovorim žensko v rutli, ki je pretekli četrtek ob sedmih zjutraj pripravljala trske pred domačo hišo v Draščih pri Metliki. Dva bosopetnika v pižami sta se tisti trenutek prikazala na vežnih vratih in radovedno opazovala prišlece, kakor tudi koklo, izpod katere so lezli na toplo sonce majhni piščančki.

— Ze tako zgodaj pokonci? — nalašč povprašam, čeprav je vsakomur znano, da kmečke gospodinje začno svoj delovni dan že davno pred sedmo zjutraj.

— Ze z njive smo prišli, zdaj moram otrokom pripraviti zajtrk in jih obleči, potem pa brž nazaj.

— So vsi tisti vaši? — pokazem na otroke, postavljene spo štengcah pred durmi.

— Stirje so moji, ostali sosedovi.

— Kateri so vaši? — silim v žensko še naprej.

— 6-letna Karlinca, 4-letna Anica, 2-letni Slavko in mali Silvo, ki še ne zna hoditi.

Gospodinja v rutli je bila 45-letna Katarina Stankovič. Na mali kmetiji, ki poseduje nekaj zemlje, vola, kravo, prašiče in kure, delajo z možem in njegovo materjo sami. Od sveta do mraka na polju, do enajstih zvečer pa navadno doma v hiši opravljajo vsa tista dela, ki jih lahko gospodinja v mestu postori čez dan. Te dni so orali, sejali krompir in koruzo, vinograd pa še čaka. Okopati ga bo treba, privezati pa so že. Otroci se matere drže za krilo, ko gre na njivo. Kadar je sonce visoko in se začno oglašati želodci, teče domov, skuha skromno jed in nahrani malčke. Po kosilu ni pomivanja in ne počitka. Polja jo kličejo neutegoma nazaj in vsa posoda ostane navadno neumita do večera. Ko je vse drugo opravljeno, lahko »počiva« pri drobnih gospodinskih opravkih.

— Imate kdaj urico časa zase? Včasih so žene na vasi ob večerih pele. Je tudi pri vas tako?

— Nikdar in nikoli nimam časa zase. Zelim si le to, da bi lahko vsaj otrokom sproti pošila, kar strgajo, pa dostikrat niti tega ne morem narediti.

Ko spremljamo življenje žena proizvajalk v tovarnah in na drugih delovnih mestih, poudarjamo njihovo preobremenjenost z delom v službi in doma, pozabljamo pa na kmečko mater z več otroki, ki se mora dosti bolj trdo ubijati za vsakdanji kruh. Katarina Stankovič je ena izmed mnogih kmečkih žena, ki lahko na prste ene roke preštejejo, kolikokrat so bile v kinu, ki lahko vse radosti življenja stisnejo v drobno peščico, ki ne vedo dosti ali pa nič o družbenem življenju, o statutih, o velikih tovarnah in letoviščih na morju. Tako malo zadošča za njihovo osebno zadovoljstvo in srečo! Če so otroci siti, umiti in zašiti in če jesenski pridelek pokaže, da niso vse leto zastojni prelivali znoj, je to vse, kar pričakujejo od življenja.

Ne smeli bi pozabljati delovnih žena iz vrst Katarine Stankovič, kadar ocenjujemo njihov delež pri izgradnji socializma. Tudi one ga grade! Ne da bi o tem dosti razmišljale, dosežajo izredno delovno storilnost, kakršno jim lahko marsikdo zavida.

RIA BACER

Črnomaljski drobiž

● V izložbi pekarije na Ulici Staneta Rozmana je bila pred kratkim v počastitev 22. aprila dneva tabornikov, prirejena skromna, a lepa razstavlja. Fotografije s tabornjenj, taborniška literatura, prapori, spretnostni vozli in grbi posameznih vodov privabijo pred izložbo številne gledalce, hkrati pa pričajo, da je taborniška organizacija v Črnomlju doslej imela že lepe uspehe.

● Gostinsko podjetje je te dni v gostišču »Grada« čistilo in preurejalo točilni prostor in vhodno vežo. V točilnici, ki je služila hkrati za avtobusno čakalnico, je bilo beljenje res že močno potrebno. To se vidi pravzaprav šele zdaj, ko je že samo belje-

nje in pleskanje naredilo vtis novega prostora.

● Preteklo sredo so se črnomaljske gospodinje pritoževale, da v mestu že tri dni ni bilo dobiti mesa. Mesnice so enostavno zaprle, zato so morali potrošniki po meso v Novo mesto ali Metliko. Da imajo pri nakupu živine težave, vemo vsi, vendar to ni opravičilo za zaprte mesnice, saj je bilo v teh dneh v sosednji Metliki meso vendarle v prodaji.

O USPEHU V PRVEM TROMESEČJU IN O INVESTICIJAH

Zbor delovnih skupnosti občinske skupščine iz Črnomlja je 25. aprila na 3. samostojni seji razpravljal o uspehu, ki ga je gospodarstvo doseglo v prvem tromesečju letos, in o tem, kako zastaviti investicijsko politiko. Zbor je podatke delovnih organizacij, ki pričajo o tem, kako je bil uresničen plan v prvem četrtletju, primerjal z uspehi v lanskem letu in iz primerjave potegnili vrsto priporočil. Govoreč o investicijah v letu 1964, so ugotovili, da ni na razpolago dovolj sredstev za vse investicije, predvidene z družbenim planom. Zaradi tega je zbor zavzel stališče, da je razpoložljiva sredstva treba uporabiti predvsem za izgradnjo najpomembnejših gospodarskih objektov. O seji, ki je postregla z obilico zanimivih podatkov in primerjav, homo podrobneje poročali v prihodnji številki.

V Črnomlju so počastili obletnico OF

27. aprila, na dan ustanovitve OF v letu 1941, je bila v Črnomlju slavnostna seja razširjenega občinskega odbora SZDL, katere so se udeležili tudi predsedniki krajevnih organizacij SZDL, predstavniki občinske skupščine, društev in organizacij ter zastopniki garnizije JLA. O obletnici Osvobodilne fronte in sedanjih nalogah Socialistične zveze je govoril predsednik ObO SZDL tov. France Štajdohar.

Fantje iz Valjeva

pošiljajo za delavski praznik 1. maj iskrene čestitke in tople pozdrave vsem domačim, fantom in dekletom. Franc Pirnar iz Sentjakoba, Albin Murn iz Podturna, Pavle Lamovšek iz Sentjanža in Martin Košmrlj iz Potovrha.

Maja bo krvodajalska akcija v črnomaljski občini

Zadnja krvodajalska akcija je v občini Črnomelj potekala decembra 1963, vendar potrebujejo bolnišnice vsak dan več krvi, zato je nova krvodajalska akcija potrebna že v začetku maja. Zbrati moramo 700 krvodajalcev, če hočemo naši zdravstveni službi zagotoviti nemoteno delovanje.

Komisija za krvodajalstvo pri Občinskem odboru RK Črnomelj je te dni sklicala posvet s predstavniki SZDL, sindikalnega sveta, ZMS in zdravstvenega doma, kjer so se pogovorili o pripravi za to veliko akcijo, ki bo potekala 6., 7. in 8. maja. Sklenili so, da bodo 6. maja odvzemali kri od 6. do 15. ure v središčni osnovni šoli, 7. in 8. maja pa bo odvzem krvi za Črnomelj in okolico v prostorih občinske skupščine Črnomelj. Tudi tu bo zdravstvena ekipa delala od 6. do 15. ure.

Občane črnomaljske občine vabimo, naj se v čim večjem številu priklase za to humano akcijo, kajti ne smemo pozabljati, da je kri zdravilo, s katerim dobli bolnik v telo tiste snovi, ki jih ne more izdelati nobena tovarna na svetu. S krvjo, ki jo darujemo, dajemo zdravnikom v roke dragoceno zdravilo, brez katerega ne sme biti nobena bolnišnica. Morda bo kri, ki jo darujemo danes, že jutri rešila koga izmed naših znancev in prijateljev!

Tudi pri sajenju trt imajo glavni delež stroji. V nekaj sekundah zvrtil stroj, kot ga vidite na sliki, do 80 cm globoko jamo za mlado trto. Drugi traktor dovažajo gnoj, tretji spet kole ... V nekaj letih metliška klet ne bo več »ladja na suhem«, kot jo je nekdaj imenoval, temveč bo dobro zaledje sotnega grozdja s terasnih vinogradov v Vinomeru in dalje proti Draščem, kjer so tudi že začeli obnavljati vinograde

Medtem ko na novo urejenih površinah stroji opravljajo domala vsa dela, pa čisto na meji obnovevinenega vinograda kopljejo domačini še po starim s težkimi krampčami. Dva svefova — bi lahko rekli, če pomislimo na način obdelovanja

Šopek starega in novega cvetja v pozdrav

25. aprila je bil v Metliki v prostorih hotela »Bela krajina« razgovor, ki ga je sklical za predstavnike tiska pripravljajni odbor za prireditev letošnjega izseljeniškega dne, ki bo 4. julija na Vinomeru pri Metliki. Predsednik odbora in predsednik občinske skupščine Metlika Franc Vrvišar je prisotne seznanil s programom letošnjega piknika, tradicionalne prireditve, na katero se naši izseljenci tako radi vračajo v staro domovino. Ker smo prepričani, da mnoge naše naročnike v tujini živo zanima, kaj se jim obeta letos, poročamo o razgovoru obširneje.

Našim izseljencem iz Bele krajine, pa tudi od drugod je stari kraj v spominu največkrat kot tiha slovenska vasi, stinjena pod obronke hribov, obdana s cvetočim drevjem in zelenjem pomladi. Takšna podoba velja morda še najbolj za belokranjsko področje, odkoder so se vse do druge svetovne vojne naši ljudje največ izseljevali. Skromna domača zemlja jih, čeprav so jo še tako ljubili, ni mogla preživeti. Odhajali

tov in mater in da se obenem z veliko voljo, s prizadevnostjo in z delovnim pletom dviga iz nekdanje gospodarske nerazvitosti.

Cvetje iz preteklosti so stari običaji, ki jih bodo Belokranjci obnovili vam, dragi gostje, v pozdrav. Na pikniku na Vinomeru vas bodo pozdravile natakarike v narodnih nošah, odete v belokranjsko belino. Pred vami se bo zvrstil program: Bela krajina v besedi, pesmi in ple-

razne izdelke iz lesa in še mnogo podobnega. Gostitelji vam bodo pripravili na dražičem koncu več zidanic, v katerih vas bodo sredi vno-gradov čakali gospodarji in vam, če boste želeli, postregli s prigrizkom in vinom iz starih sodov. Tudi razglednic z domačimi belokranjskimi motivi za pozdrav znancom bo dovolj.

In kakšno je cvetje novega življenja, ki vam ga pripravljajo gostitelji? To je vse tisto, kar so zgradili po vojni. Iz Novega mesta se boste čez Gorjance do Metlike kot mimo mogre potegnili po lepi in asfaltirani cesti, ki bo še letos stekla naprej do Črnomlja in nato še do Vinice. Bela krajina vas vabi, sprejema in gosti na letošnjem pikniku največ zaradi te ceste, ki je belokranjsko deželico približala svetu. Z njeno pomočjo boste spoznali črnomljski Belt in Zoro ter rudnik Kanjarci, semiško Iskro, metliško tovarno Belt, Novoteks in Komet in še mnoge druge proizvodne obrate, v katerih ima zaposlitev zdaj že 5000 Belokranjcev. Če se spomnite, da je bilo v vsej Beli krajini takrat, ko ste vi odhajali v svet za kruhom, zaposlenih vsega približno 500 ljudi, nam našega ponosa ne boste štel v zlo. Ta cesta vas bo

popeljala v novi hotel »Bela krajina« v Metliki, v novi hotel »Lahinjas« v Črnomlju, v camping na Vinici, ob kristalno čisti Kolpi, ki je najtoplejša reka v Sloveniji in najprimernejša za kopanje. Cesta vam bo približala Veselico nad Metliko, kjer je v gostišče preurejena zidanka, z vsemi značilnostmi zidani- ce, kakršne so bile še takrat, ko ste odhajali v svet. V rekah in potokih Bele krajine je dovolj rib, da boste lahko namočili trnek, če se vam zahoče, v gozdovih pa je dovolj perjadi in divjadi za lov. O zgodovinskih, kulturnih in

METLIŠKI TEDNIK

drugih znamenitostih, ki so v Beli krajini vredne ogleda, pa bomo na naših straneh še poročali.

■ Dragi rojaki! Odločite se in pohitite na tradicionalni izseljenjski piknik, ki bo letos 4. julija, na Vinomeru pri Metliki! Takšna je kita cvetja, ki vam jo pripravlja Bela krajina odprtih rok in src v pozdrav, saj vas tokrat sprejema kot drage goste, ki se bodo vanjo še vračali!

Naposled le sprejet odlok o občinskih dokladah

Odbornik Jevnikar: »Treba je poiskati dejanske možnosti za plačevanje dodatnih obremenitev zasebnih kmetovalcev.« — Poslanka inž. Perovškova: »Z zniževanjem davkov ne bomo rešili socialnih problemov. Na izboljšanje pogojev zasebnih kmetovalcev bi lahko znatno vplivala kooperacija s kmetijsko zadrugo.« — Odbornik Potočnik: »Notranje rezerve so tudi v zasebnem kmetijstvu.« — Odbornik Bulc: »Razprava bi bila krajša, če bi odlok sprejemali hkrati z občinskim proračunom.«

»Izračunal sem svoje dohodek in izdatke, pa sem ugotovil, da mi ostane za preživljanje mesečno le 3.000 dinarjev. Vprašujem se, kako naj živim? Ne čudite se, da sem se odločil opustiti kmetovanje in se zaposliti.« Tako je dokazoval neki mlajši odbornik na seji obeh zborov občinske skupščine v Trebnjem, da kot kmet ne more prevzeti nase novega bremena, ki ga predpisuje novi odlok o občinskih dokladah na dohodke od kmetijstva, samostojnih poklicev, zgradb in premoženja. Omenjena seja je bila 21. aprila popoldne, udeležili pa so se je med drugimi zvezni in republiški poslanci: inž. Pepca Perovšek, Mitja Mejak, Nace Nagode, inž. Ciril Mravlja in Ludvik Golob.

Odlok o občinski dokladi na dohodke od kmetijstva razporeja prizadele kmetovalce v štiri skupine in določa ustrezne stopnje plačevanja doklad. Kmetovalci, ki imajo do 30.000 dinarjev davčne osnove, bodo plačevali po I. lestvici 40 odstotkov, po II. 30 odstotkov, po III. 10 in po IV. lestvici 3 odstotke za doklade. Od 30.000 dinarjev davčne osnove pa navzgor se vse štiri lestvice povečujejo, tako da dosežeta prvi dve pri davčni osnovi nad 500.000 dinarjev stopnjo 80 in 60 odstotkov. Doklado od dohodka gozdov bodo kmetovalci plačevali po enotni lestvici, in sicer od 7 do 13 odstotkov na ustrezno davčno osnovo. Davčni zavezanci dohodnine od samostojnih poklicev in premoženja so razdeljeni v dve skupini, tako da bodo po prvi lestvici plačevali doklade na svojo davčno osnovo od 4 do 12 odstotkov, po drugi le-

potrebne cele štiri ure. K temu so največ prispevali nekateri odborniki in poslanci.

Odborniki kmetijske skupine so naštevati vrsto problemov, ki jih bo najbrž sprožila dodatna obremenitev kmetov, medtem ko so poslanci govorili o dejanski perspektivi in možnostih zasebnega kmetijstva.

Odbornik Franc Jevnikar je pripomnil, da nova lestvica o dokladah ne upošteva slabih pogojev pri prodaji kmetijskih pridelkov. Dejal je, da so kmetje prodajali v letu 1958 krompir po 20 do 30 dinarjev kilogram, zdaj pa ga (če ga lahko) komaj po 15 do 17 dinarjev. Pogoji so vsestransko slabši kot pred leti, doklade pa naj bi bile večje, zato je treba najti dejanske možnosti za plačevanje dodatnih obremenitev zasebnih kmetovalcev.

Odbornik Vilko Novak je menil, naj bi posebna občinska komisija pregledala vsa tista področja, s katerih se občani bodisi sami ali po svojih odbornikih najčešče pritožujejo. Dodal je, naj bi ta komisija vplivala na izravnavanje nesoglasij, ki so nastala ob uvrstitvi posameznih predelov v neustrezno lestvico za plačevanje doklad. Take komisije skupščina ni imenovala.

Nadalje so v razpravi opozorili na vprašanje pomanjkanja delovne sile v kmetijstvu, dasiravno statistika pravi, da večjega problema na ustreznem področju ni. Ne-

V Beli krajini je že od nekdaj premalo vode. Vodovod je še danes v mnogih naseljih, kjer ga še ni, velika želja. Po vojni je bilo tudi v metliški občini izkopanih precej jarkov in položenih precej metrov vodovodnih cevi. Metliški vodovod, ki so ga začeli graditi že pred vojno, še vedno prav počasi napreduje. »Kot Noe barko ga gradimo!« pravijo Metličani. Enkrat se zatakne pri sredstvih, drugič spet pa ni materiala, načrtov ali česa podobnega. Letos se je vsem dosedanjim pridružil še ena, dokaj svojstvena ovira: cene v gradbeništvi.

Občinska skupščina v Metliki je dala pri Projektu za nizke gradnje v Ljubljani izdelati načrte za preostali del vodovoda. Projektanti so pri izdelavi predračuna za odsek Slamna vas — Metlika upoštevali cene iz februarja 1964.

METLIKA: voda s 15 milijoni dinarjev razlike?

Gradnja tega odseka naj bi po njihovem mnenju veljala 14.861.000 din. Gradbeno podjetje, ki bi prevzelo dela, naj bi za ta denar opravilo izkope in zgradilo zbiralnice ter druge gradbene objekte. Cevi, montaža in strokovna vodovodna dela v tem znesku niso vračunana.

Gradbeno podjetje (na občini v Metliki želijo, naj ga ne imenujemo), s katerim so se pogajali, pa je zahtevalo kar 29.317.000 dinarjev za prav tista dela, ki bi po mnenju projektantov veljala 14.861.000 din... Res je praksa takšna, da stanejo gradnje več, kot so izračunali projektanti, toda še enkrat več je pa le prehujo. Tako so menili na občini in ponudbo zavrnili. Nato je prizadeto gradbeno podjetje svoj zahtevek znižalo za 8 milijonov... Na občini menijo, da je 21 milijonov še vedno preveč in vztrajajo pri stališču, da pristanejo na največ 10-odstotno prekoračitev projektantovega zneska.

Mešetarstvo gradbenega podjetja je čudno, neopravičljivo in hkrati vredno obsodbe. Kaj jih je navedlo k tako visoki ponudbi? Najbrž je posredi monopolizem in izsiljevanje, vsa stvar namreč precej diši po obojem. Da bo to držalo, potrjuje dejstvo, da so prvotno ponudbo, ko z njo niso uspeli, znižali za 8 milijonov ali za več kot 25 odst. Mar so pozabili na to, koliko pomeni voda revnim belokranjskim vasem, ki na vodovod tako dolgo in tako težko čakajo. Očitno so rla to pozabili in skušali kovati denarce...

DRAGI ROJAKI na tujem, preberite, kaj vse vam pripravlja gostoljubna Bela krajina za vaše letošnje srečanje — izseljenjski piknik, ki bo tokrat 4. julija na Vinomeru pri Metliki! Zasledujte v našem domačem tedniku, kaj vse bomo o letošnjem srečanju z vami še poročali v prihodnjih tednih. Že zdaj se veselimo srečanja z vami v starih, dragih krajih, ki vas bodo sprejeli odprtih src in gostoljubnih rok!

so v širni, daljni svet za kruhom.

Letos bo ta do pred nedavnim nedostopni predel naše prelepe zemlje sprejel v goste izseljence iz vse Slovenije. V pozdrav jim bo nudil poleg lepote še neoskrunjene pokrajine, poleg gostoljubnih src domačinov še kito cvetja, v kateri bodo zbrani cvetovi iz preteklosti, kakršno pomnijo mnogi izseljenci, in cvetovi novega življenja, ki je zaplaval v Beli krajini po zadnji vojni. Ta šopek cvetja je lep in dragocen hkrati, saj prča, da belokranjsko ljudstvo še vedno spoštuje, goji in vzdržuje pri življenju prastare lepe običaje svojih oče-

su, v katerem bodo sodelovali tamburaški zbor, recitatorji, pevci in folklorne skupine, vse v narodnih nošah, domače in plesne viže pa vam bo igrala metliška godba na pihala. Pripravljena bodo plesišča, da se bo zavrtel, kdor bo le hotel, za okrepčilo vam bodo na voljo janjci in odojki, ki se bodo vrteli na razjnu, kuhinja vam bo nudila belokranjskih specialitet, kolikor boste le želeli! Tudi pristne, zdrave belokranjske kapljice bo dovolj, mladi deklički v narodnih nošah pa bodo ponujali spominke. V spomin na stari kraj boste lahko odnesli s seboj pisanice, sevnice, tkaničene prtičke,

Odlok, ki ščiti in obvezuje podnajemnike

Ker so se podnajemnikom večkrat dogajale neprijetne reči, je občinska skupščina v Trebnjem izdala poseben odlok o podnajemniških razmerjih. Odlok predpisuje, da površina tal stanovanjskega prostora v katerega se vseli podnajemnik, ne sme biti manjša kot 5 kvadrat metrov. Podnajemnik se vseli šele na podlagi pismene pogodbe, ki jo podpiseta s stanovalcem. Stanovalcem je dolžan o tem obvestiti pristojni stanovalski organ. Znesek, ki ga plača za bivališče podnajemnik po določbi odloka ne sme biti večji od dvakratne stanarine za tisti del stanovanja, ki se daje v najem. Za kršitev določil tega so predvidene kazni do 10.000 dinarjev enako za stanovalca in podnajemnika. Če se zoper odlok

pregreši hišni svet ali lastnik stanovanjske hiše, je predvidena kazen do 5.000 dinarjev.

Čestitka iz Dubrovnika

Za 1. maj, praznik delovnega ljudstva vsega sveta, čestitajo vsem bralcem Dolenjskega lista, domače pa lepo pozdravljajo naši fantje, ki so pri vojakih v Dubrovniku: Janez Krevs, Stane Srovin, Ivo Očepček, Pavel Zakrajšek, Rudi Meglič in Jože Požun.

Pozdrav iz Prištine

Vsem znancem, zlasti pa mladini iz okolice Šmarjete, čestita za 1. maj vojak Martin Lindič iz Prištine. Enake želje pošilja prebivalcem Žumberka in okolice vojak Stane Kužnik.

TREBANJSKE NOVICE

stivoi pa od 2 do 5 odstotkov. Na dohodek od zgradb pa bodo plačevali po stopnji od 1 do 3 odstotke.

V razpravi o dokladah so se odborniki hitro razdelili v dve skupini. Prva je zahtevala občutno znižanje posameznih lestvic, druga pa je bila za to, da se odlok sprejme. Za iskanje skupnega jezika in sprejem odloka so bile

Popoldanski sprehod enega najmlajših prebivalcev Trebnjega

»Statut krajevne skupnosti naj nam pokaže sliko Mozlja in vseh njegovih potreb...« pravi med drugim tov. Srečko Košir

Krajevna skupnost v Mozlju pri Kočevju je pripravila osnutek statuta, ki je zelo zgodaj, že več kot pred mesecem dni. Kako je skupnost v začetku zaživela in kakšne so njene posebne značilnosti, pripoveduje član sveta KS Srečko Košir, o formiranju skupnosti v Banjaloki pa trgovski pomočnik Drago Piršič.

V Mozlju že imajo svoj statut

»Najprej smo imenovali komisijo za pripravo statuta,« pravi tov. Košir iz Mozlja, »in krajevna skupnost, ki je deluje, ko statut, ko bo dokončno predčiščen, sprejela. Osnutek statuta smo skušali napraviti tako, da bi čim bolj odgovarjal našim razmeram, da bi se v njem res videl Mozelj s svojo okolico, z vsemi svojimi problemi in potrebami.

V osnutku statuta precej piše o povezavi med KS in obrati KGP, šolo, trgovino. Servisov ne bomo ustanovljali, ker smo blizu Kočevja, imamo pa velike komunalne potrebe, kot so vodovod, polti, stanovanja, kulturna dejavnost itd. Vodovod, ki je potreben temeljitega popravila, se je priključil h kočevski Vodovodni skupnosti, ker ga bomo tako lažje vzdrževali... Čeprav imamo kulturni dom, je naša edina kulturna dejavnost kočevski potujoči kino in šolske predstave. Potrebno bi bilo misliti na nov dom, ker sedanji ne odgovarja več in je oddaljen od vasi.

Potem bi se tudi kulturno delo malo razgibalo.

Med poglavitne finančne vire štejemo pri nas peskop, vendar nam bo še vedno potrebna finančna pomoč občine, za namenske investicije pa predvidevamo samoprisevek občanov. V statutu pa je zapisano, da lahko če bi bilo v korist krajevne skupnosti, organiziramo v peskopu lastno dejavnost, ker ga dajemo sedaj v najem... Če pa naj KS tako pri nas kakor tudi drugod, resnično zaživi, bo treba še veliko dela, vse izkušnje pa bomo morali upoštevati in se na njih učiti...»

»Naš osnutek statuta,« pravi tov. Piršič v Banjaloki, »bo med ljudmi v razpravi do 20. maja. Pri nas se bo lahko razvila sodarska delavnica, ki pa ne bo le lokalnega značaja, ampak bo delala za širši okoliš. Lahko bi ustanovili tudi čevljarški servis in deloma krojaški, ker so potrebe po tovrstnih uslugah v tem krajih velike.

Odrto ostane vprašanje financiranja. Potrebe so tu tako velike, da bi potrebovali

že precej denarja, če naj bi vsaj za silo pokrpal. Možnosti za pridobivanje sredstev razen sodarske delavnice ni, zato bi potrebovali sredstva občine, nekaj bi dobili s samoprisevkom ali bi najeli posojilo. Radi bi, da nam da občina v upravljanje stavbe SLP, morda tudi turistično kočjo v Kostelu, tako da bi KS skupaj s turističnim društvom skrbela za razvoj turizma v tem predelu. Ne smemo pozabiti tudi velike naloge KS pri urejanju socialnih problemov; teh je pri nas precej. Krajevna skupnost bi lahko veliko pomagala občini pri pravilnem razdeljevanju podpora. In nazadnje kulturna dejavnost, saj zdaj razen potujočega kina in šolskih predstav nimamo nič. No, imamo še televizor, ki ga gledamo pozimi trikrat tedensko, poleti manj...»

Svet krajevne skupnosti v Mozlju ima devet članov, v Banjaloki pa predvidevajo, da bi jih imel 11, ker je območje širše, v svetu pa naj bi bile zastopane vse vasi.

OSILNICA: »Daleč smo...«

Osilničani pravijo, da so zelo oddaljeni od sveta, kar je posebno opazno pozimi, ko so, če je velik sneg, popolnoma odrezani. Posebno težko je z zdravstvom; zdravnik pride le ob četrtkih in je treba boleznim »planirati« na ta dan. Zelja ljudi je, da bi stalno imeli medicinsko sestro, ki bi nudila vsaj prvo pomoč. Imajo lepo šolo in dobro urejeno zdravstveno postajo, vendar človeka, ki bi delal

v njej, ni.

Občutek oddaljenosti še povečuje slaba cesta, da o slabih telefonskih zvezah niti ne govorimo. Včasih so imeli v Osilnici pekarijo in mesarijo, zdaj pa dobivajo kruh v dokaj slabih higienskih razmerah iz Broda, kar v vrecih. Ko bi se uredilo vsaj to, pravijo. Medtem pa na občini v Kočevju že razmišljajo, kako bi ta problem kar najbolj zadovoljivo rešili.

Preprečevati je bolje in ceneje kot zdraviti

Predzadnji petek je bilo v Kočevju sedmo redno zasedanje skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev občin Kočevje in Ribnica. Na skupščini so med drugim obravnavali poročilo o delu skupščine in njenih organov v lanskem letu ter poslovno poročilo Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Ljubljana, sprejeli program dejavnosti skupnosti za letošnje leto in njen finančni načrt.

Skupščina komunalne skupnosti delavcev, ki je bila izvoljena jeseni 1962, je preteklo leto prvič razpravljala in sprejela program dejavnosti, ki pa je bil še precej pomanjkljiv in premalo konkreten glede na možnosti in potrebe na tem področju. Pri tem je menila, da mora strokovna služba zavoda kot tudi pristojni organi obeh občin in zdravstvene službe pripraviti konkretne predloge za izdelavo letošnjih programov. Določila je, da je treba dati večji poudarek predvsem preventivnemu zdravstvenemu varstvu. Tudi izvajanje sprejetega finančnega načrta je bilo uspešno, ker je zaradi sprememb sistema pozavarovanja prejela znatno več sredstev, kot je bilo predvideno.

Skupščina lani razpravljala tudi o bolniškem staležu zaposlenih in predlagala organizacijo kontrolne službe, do česar pa ni prišlo. Zelo obširno in pomembno delo, ki ga je skupščina opravila v minulem letu, je bilo sprejetje pravilni-

ka o uveljavljanju pravic zavarovancev. Kljub temu, da so bile teze za izdelavo pravilnika dobro pripravljene, so dodali še nekaj pripomb. Zlasti je bilo ugotovljeno, da delovne organizacije ne glede na svobodno izbiro zdravniškega same določajo le-tega.

Finančni rezultat za preteklo leto je bil za to skupnost dokaj ugoden, saj je primanjkljaj znašal le okrog 13 milijonov din, to pa predvsem zato, ker so precej sredstev pridobili z izpolnjenim sistemom pozavarovanja. Letošnji plan predvideva znatno večji primanjkljaj, dobrih 78 milijonov, zaradi tega bo treba sistem pozavarovanja še izpolniti.

Stvar je namreč v tem, da so zdravstveni izdatki na področju teh dveh občin zelo veliki, večji kot v drugih skupnostih. To predvsem zaradi slabega zdravstvenega stanja zavarovancev (kar ima korenine še v prejšnjih časih), razsežnosti terena, pomanjkanja zdravnikov in še vedno premalo razvite zdravstvene službe. Marsikaj od tega bo v Kočevju urejeno z novim zdravstvenim domom, katerega prva faza bo dograjena letos.

Tudi stroški so v obeh občinah različni, predvsem zato, ker sta na področju ribniške občine dve zdravstveni postaji s stalnimi zdravnikoma (Loški potok in Sodražica, zato so storitve tu cenejše). V Kočevju pride letno na enega zavarovanca 12.950 din stro-

škov za ambulantno zdravljenje, v Ribnici pa 11.610 din, ob tem pa pride v Kočevju na enega zavarovanca le 22 zdravstvenih pregledov in storitev, v Ribnici pa 30, medtem ko je cena ene storitve v Kočevju 590 din, v Ribnici pa 388. Ambulantno zdravljenje je v Kočevju dražje, kakor smo rekli, zaradi razsežnega terena (v zdravstveni postaji v Fari menda že dva ali tri leta čaka dobro stanovanje stalnega zdravnika), pomanjkanje zdravstvenih delavcev ipd.

V zobozdravstvu se je pokazalo, da so v Kočevju delali v glavnem le drage proteze, saj znaša povprečna cena 4.192 din, v Ribnici pa le 1.698 din, po drugi strani pa je prišlo v preteklem letu v Kočevju na enega zavarovanca le 0,59 protetičnih storitev, v Ribnici pa 1,37. Posebno drago je bolnično zdravljenje, saj pride na enega zavarovanca v kočevski občini za zdravljenje v bolnicah 25.092 din, v ribniški pa 20.224 din. Veliki stroški so še za potovanje v bolnice ali specialistične preglede ter za prevoze z rešilnimi avtomobili.

Kaj storiti? Predvsem bi morala biti osnovna zdravstvena služba močnejša, da bi bilo manj bolničnih zdravljenj. Bolj bi se bilo treba posvetiti preventivni zdravstveni dejavnosti, kajti bolje je preprečevati nastajajočo bolezen, kot pa potem že razširjeno obolenje zdraviti! Zla-

sti je skupščina podčrtala potrebo po preventivi z otroki (okrevanje, letovanje ipd.). Vse skupaj pa je le odsev resničnega zdravstvenega stanja, tudi če številke, ki so res visoke, primerjamo s številkami v drugih komunalnih skupnostih. Skupščina se je zavzela tudi za to, da bi dobili v Kočevju še nekaj zdravnikov, ker sedanji ne morejo opraviti vsega sami, delo v nadurah pa močno podražuje storitve.

Na skupščini so med drugim sprejeli tudi program dejavnosti za letošnje leto in finančni načrt, ki predvideva 703 milijone dohodkov in 781 milijonov din izdatkov, torej 78 milijonov primanjkljaja. Ugotovili so, da bi morala republiška skupnost za socialno zavarovanje sprejeti drugačen način za povračila iz sklada za pozavarovanje ali pa naj bi se povečal prispevek, kajti domači finančni viri so že vsi izkoriščeni do skrajne meje.

Morda še nekaj: člani skupščine komunalne skupnosti delavcev so voljeni predstavniki delovnih kolektivov oz. zavarovancev. Se pravi, da zastopajo koristi številnih zavarovancev v dokaj pomembnem forumu, zato delo v organih skupščine ni njihova zabava. Kljub temu pa ponekod nimajo razumevanja do tega družbeno odgovornega dela in udeležbo na sejah ali skupščini komunalne skupnosti štejejo — v dopust! Res, lepa uvidevnost...

F. G.

Tovornjaki kočevskega »AVTA« na evropskih cestah

Kolektiv splošnega avtoprevoznikstva »AVTO« se je uveljavil doma in na tujem — čedalje lepši uspehi v mednarodnem transportu

Razvoj kočevskega prevoznikstva podjetja »AVTO« moramo zasledovati od vsega začetka, ko se je njegova dejavnost omejevala izključno na prevoz lesa na tem področju, sčasoma pa se je razširila na prevoze vseh vrst blaga v Jugoslaviji in — leta 1957 — tudi v inozemstvu. Tako so v preteklem letu zabeležili že dobrih 52 odst. inozemskih storitev in le 48 odst. domačih, letos pa se je sorazmerje spet spremenilo — 60:40, v korist mednarodnemu transportu, tako da domači prevozi predstavljajo le še »mašilac« od ene do druge vožnje po evropskih cestah.

Uspehi podjetja so toliko večji, če upoštevamo, da je v mednarodnem transportu, kakor tudi v domačem, konkuriralo s skoraj samimi starimi kamioni. V letih 1960 do 63 so npr. izločili iz prometa 385 ton starih in izrabljenih kapacitet, oddali pa so tudi nerentabilni avtobusni promet. Lani so kupili sedem avtovlakov OM Titano s skupno nosilnostjo 206 ton,

Gospodarska banka v Ljubljani pa jim je odobrila še nabavo 25 tovornjakov iz uvoza, ki jih bodo dobili letos. Tako bo delovna organizacija prišla do zaželenih 60-70 avtovlakov, s čimer jim bo omogočeno še boljše in uspešnejše poslovanje v domačem, predvsem pa v tujem cestnem transportu.

Lahi so v mednarodnem prometu ustvarili 290.860 dolarjev, kar je glede na uslužno nošno dejavnost veliko, v prvih štirih mesecih letos pa je realizacija že presegla 100.000 dolarjev, tako da bo planirana postavka deviznega priliva 350.000 dolarjev z lahkoto uresničena.

Komercialna učinkovitost podjetja ima svojo osnovo v solidnem in točnem izvrševanju transportnih uslug. V mednarodnem prometu se je podjetje uveljavilo predvsem v sosednji Avstriji in Zahodni Nemčiji, prav tako uspešno pa posega tudi v Belgijo, Holandijo in Francijo. Soferji podjetja »AVTO« poznajo domala vse večje in manjše kraje Avstrije in Zahodne

Nemčije, na mednarodnih cestah so popolnoma enakovredni partnerji poklicnim kolegom iz tujih držav, čeprav morajo svoje težaško delo prenekatokrat opravljati pod bistveno težjimi pogoji.

Eden pomembnih ukrepov je tudi tipizacija vozil; sedaj ima »AVTO« 78 odst. vozil znamke OM. Prednosti tipizacije vozil so očitne, zlasti v oskrbovanju z rezervnimi deli, v specializaciji voznike in mehanične delovne sile, zaradi česar je med drugim možno tudi boljše, hitreje in cenejše vzdrževanje vozil itd. Tovorni promet je samostojna delovna enota, vsako vozilo pa obračunska enota z vsemi potrebnimi količinskimi in finančnimi pokazatelji. Poglejmo prizor! Vozilo Saurer 12-46 z voznikom Francetom Mikličem in Milanom Prebaničem je letos februarja doseglo 3.382.864 din realizacije. Skupnih stroškov je bilo 1.936.279, pozitivna razlika 1.446.405, dohodek 1.971.949, osebni dohodek pa 225.544 din. Planirana realizacija vo-

zila na vozni dan je 75.000 din, dosežena pa 116.644. Februarja je vozilo prispevalo v sklade 1.195.615 din.

Voznik Milan Prebanič je povedal, da je treba za tak uspeh krepko delati noč in dan in da ni časa niti za kosilo niti za spanje. Voznika se za volanom menjata vsake tri in pol ure, spita pa v kamionu med vožnjo. Oba skupaj vozita v enem dnevu 14 ur. To je rekorden primer izkoriščanja delovnega časa. Polna in prazna vozila tečejo povprečno sedem in pol ure dnevno (z dvema voznikoma).

Vozita iz Siska v Avstrijo. Od šestih zjutraj do približno desetih nakladajo, okrog 16. ure sta v Mariboru na carini, kjer se navadno zadržita nekaj ur, potem še na avstrijski carini. No, in okrog petih zjutraj naslednji dan sta spet v Sisku, spet nakladanje in spet za volanom poznani poti v širni svet. Tako iz dneva v dan, ves teden, ko si doma malo oddahneta. Podobna pota ubirajo tudi drugi vozniki, vsi pa z željo, da bi čas čim bolj izkoristili.

Zelo važna postavka v poslovanju podjetja »AVTO« je remontno-servisna delavnica, ki zelo uspešno opravlja usluge tudi drugim koristnikom. Ze vrsto let opravlja servise, remonte in druge usluge na vozilih Zastava, NSU, Pretis in Tomos, v zadnjem času tudi strankam iz Novega mesta, Ljubljane in Gorskoga Kotara. Lani so z lastnimi sredstvi rekonstruirali delavnice in nabavili nove stroje, vendar rekonstrukcija še ni končana, saj je predvidena tudi gradnja nove hale. Te investicije, ki so pogoj za doseg kvalitativnih uslug, zahteva med drugim tudi rastoče število motornih posebnih osebni vozil na območju kočevske občine in bližnje ter širše okolice.

F. G.

Prvič so se postavili ob nove kamione, ki jih je kolektiv podjetja AVTO dobil pred kratkim; zdaj bodo lahko prepeljali hitreje še več blaga!

DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE SUKNA

TEKSTILANA KOČEVJE

POSILJA ZA PRAZNIK DELOVNEGA LJUDSTVA
ISKRENE ČESTITKE Z NAJBOLJŠIMI
ŽELJAMI ZA NADALJNI NAPREDEK NA VSEH
PODROČJIH!

Takole otovorjen se pismonoša Andrej Zajc poda na pot vsak četrtek... (Foto: Mohar, Ribnica)

»Priporočam Dolenjca...«

Ulica za ulico, hišo za hišo, kljuko za kljuko, stopnico za stopnico, dan za dnem, leto za letom »obiraj« znani ribniški poštar Andrej ZAJC svojo Ribnico, že tja od osvoboditve naprej. Svoj poklic ima rad, saj je vedno v neposrednem stiku z ljudmi, vedno nove spoznava, nosi jim veselje (denarne nakaznice) in žalost (črno obrobljene telegrami), vsakdanje čtivo in pisma prijateljev. S tem da zadovolji stranko, je tudi sam zadovoljen, toda pot do tega je dolga in naporna...

»Z delom smo štirje pismonoši na ribniški pošti zelo obremenjeni, posebno ob praznikih, toda z dobro voljo napravimo marsikatero naduro, da le raznosimo vse pošiljke... Dostava naše pošte ima veliko območje. Poštar prehodi na dan tudi do 25 kilometrov in raznosi 300 do 500 pošilk, ob praznikih pa celo do 1.000. Pri tem so nam velika ovira stopnice, ki jih moramo zmagovati s po 25 do 30-kilogramskim bremenom.

Tov. Zajc pride vsako jutro »okrog osmih k« Pildarčuk; taka je že navada, saj jutro za jutrom koraka po svojih starih stopinjah in le redko krene stran. Tu si malo oddahne, malo poklepeša s kom in potem spet hiti naprej. Tudi sam sem ga tisto jutro počakal pri Pildarčuk in tokrat je bil njegov oddih malo daljši.

Povedal je, da je bil pred vojno pri železnici, po prihodu od partizanov pa je zapeljal na drug tir, po katerem voz še danes...

»Na naši pošti smo težko

delali, ker smo imeli »reprimarne« prostore. Šele poldrugeto leto smo v novem poslopiju, na katerega smo zelo ponosni. Člani kolektiva smo zelo povezani in si vedno in povsod pomagamo... Ne le da raznašamo pošto, kakor vsi poštarji smo tudi mi »agitorji« za najrazličnejše časopise. Pismonoša namreč najbolje pozna vsako družino in ve, kakšen časopis potrebujejo. Lani smo pridobili nad 200 novih naročnikov za razne časopise, v prihodnje upam, jih bomo še več...

Posebna težava je seveda ob izterjatvi, ko marsikdo sklepe odgovoriti časopis, pa ga potem »kako prepičamo«.

— Kakor je vaše delo naporno, imate verjetno kakega konjčka. Katerega in zakaj?

»Za službo mi je nekaj konjček, ker jo rad opravljam, razen tega pa sem vnet športnik, čebelar in ribič. Zakaj? Prija mi; tako si najlažje in najboljše odpočijem, razvedrim in pomirim živce.«

— Vsak četrtek raznašate Dolenjski list in vidite, kako ga ljudje sprejmejo. In kaj mislite vi o njem?

»Dolenjec« je priljubljen, ker ljudje berejo domače vesti, o svojih krajih in o sebi ter vesti iz drugih krajev Dolenjske. Seveda bi radi videli, da bi bilo še več domačega... Pismonoši si bomo prizadevali, da bi bilo odpovedi zaradi zadnje utemeljene podražitve čim manj, oz. da bi se število naročnikov še dvignilo... In jaz? Jaz z veseljem berem in priporočam Dolenjca.«

France Grivec

Premajhna pomoč pionirski organizaciji

Občinski zvezi prijateljev mladine v Kočevju in Ribnici sta 16. in 23. aprila organizirali v Kočevju seminarški razgovor vodij članov starešinskih svetov v šolah. Namen seminarja je bil v tem, da bi se vsi podrobneje seznanili z nalogami starešinskih svetov in vodij pionirskih organizacij, v razpravi pa si posredovali izkušnje pri svojem delu. Predavanja so obsegala teme, kot so vloga in mesto krajevne skupnosti pri varstvu otrok; pionirska samouprava in organizacija prostega časa; namen pionirske organizacije, načela in oblike dela v njej ter pionirski starešinski sveti.

Predavali so člani občinske zveze prijateljev mladine in član mladinskega komiteja iz Kočevja. Obeh seminarjev se

je udeležil tudi sekretar okrajne zveze prijateljev mladine Srečko Dimc in sodeloval v razpravi.

Udeležba na seminarju je bila zadovoljiva, kar dokazuje veliko zavzetost prosvetnih delavcev pri delu z mladino, prav tako pa tudi veliko potrebo po podobnih srečanjih in izmenjavi izkušenj. Izkušnje pri delu z mladino so dokajšnje, še večje pa potrebe. Ves čas so na seminarju poudarjali, da je treba pritegniti k delu z mladino tudi ostale organizacije in društva, ne le prosvetnih delavcev. Predvsem bi lahko nudile izdatno pomoč organizacije ljudske tehnike, AMD, društvo inženirjev in tehnikov itd. Na tem območju, posebno v Kočevju, je močno društvo inženirjev in tehnikov, pa ni

moč dobiti nekoga, ki bi vodil LT, na katero se v glavnem naslanja delo pionirjev v tehničnem izobraževanju. Te organizacije bi predvsem lahko veliko koristile mladini pri organizaciji in izpopolnjevanju prostega časa (krožki, letovanja, izleti).

Ugotovili so tudi, da so starešinski sveti slabo sestavljeni, ker zajemajo le prosvetne delavce. Na seminarju so sklenili okrepiti starešinske svete, jih organizirati povsod, kjer jih še ni, kjer pa to ni možno (majhna šola), naj bi pomagala krajevna organizacija Socialistične zveze.

Večino tehničnega dela z mladino temelji na prostovoljni podlagi, zato je tudi tako malo sodelavcev. V prihodnje bi bilo treba zagotoviti v šolskih proračunih v te namene večja sredstva. Sklad za šolstvo naj bi razen osebnih dohodkov in materialnih stroškov šol priznal del sredstev tudi za dejavnost pionirskih odredov.

Dogovorili so se, da bo prihodnje srečanje v obliki seminarja jeseni v Ribnici.

Za 1. maj v Ribnici

V ribniški občini ne bodo organizirali posebnih prvomajskih proslav, razen internih prireditev v gospodarskih organizacijah. Občinski sindikalni svet je tudi priporočil sindikalnim vodstvom v podjetjih, naj po možnosti organizirajo krajše izlete v bližnjo okolico (npr. Jelesnov žleb, Travnica gora, Grmada itd.). — Proslavo v Loškem potoku bodo skupaj organizirale vse organizacije in Prosvetno društvo Ivan Vrtačnik (nastopili bodo tudi domači pevci). Pred prvim majem bo v Ribnici nastopil najboljši jugoslovanski armadni zabavni ansambel, ki je zmagal na tekmovanju malih ansamblorov domov JLA skupaj s pevci, 2. maja pa bo priredil občinski odbor ZROP zabavni večer s srečolovom.

V Kočevju je bil v soboto zabavni večer, v večini delovnih organizacij pa bodo pripravili notranje manjše svečanosti v počastitev delavskega praznika.

Drobne iz dragarskega konca

V Dragi bodo letos pričeli graditi novo upravno poslopje gozdnega obrata, ki ima sedaj sedež v razpadajoči stavbi v Podpreski. V novi stavbi bi bila tudi uprava kmetijskega obrata Podpreška, dvoje ali troje stanovanj in morda sodoben trgovski lokal trgovskega podjetja iz Ribnice, ki ima sedaj trgovino v neprimernih prostorih v Podpreski in na Travi. Stavba naj bi bila letos pod streho, iz poslovnega sklada pa je tudi odobrenih 20 milijonov din.

Gozdni obrat v Podpreski je dal svoj televizor Prosvetnemu društvu Ivan Dulmin. V lepem klubskem prostoru se vaščani ob večerih kaj radi zbirajo. Pridejo tudi iz Lazca in Drage. Vsak plača po 20 din vstopnine, da s tem krijejo stroške. Televizor imajo tudi v sobi nad zdravstveno postajo v Srednji vasi pri Travi.

Letos bodo v Podpreski nadaljevali z gradnjo vodovoda. Lanska dela (rezervoar) so že plačana (del sredstev in prostovoljno delo pri izkopu so prispevali vaščani, nekaj pa KGP Kočevje). Za letos je dala ObS Kočevje 2,5 milijona din. Vodovod v Podpreski je nujno potreben, saj morajo v sušnem času voziti vodo od daleč s sode.

Na Travi bo letos po dobrih desetih letih končana gradnja šole. Sedanja šola je v skrajno neprimernih prostorih.

S sezonskimi delavci je treba veliko več delati in jih predvsem tudi - vzgajati!

Posebna komisija si je ogledala proizvodnjo in organizacijo dela v ribniški Opekarni. Če prvi vtisi za komisijo niso bili ravno spodbudni; opazili so zastoj kar na začetku, pri izkopu glin, ko sta iztirila bager in vagonček, kot posebno zanimivost pa so si stvar ogledali skoraj vsi delavci. Zastoj je vzrok iztrošenosti mehanizacije in zastarelosti proizvodnih sredstev. Za bager, ki je bil nov pred dobrimi tremi leti, tega sicer ni moč trditi, bil pa je doslej slabo vzdrževan, in podobni izpadi torej niso izključeni. Stvar bi morda opravičevali tudi s tem, da se sedaj šele uvajajo v novo sezono, kar pa spet pomeni, da je bilo njihovo zimsko »spanje« (zaradi posebnih pogojev delajo povprečno le po osem mesecev na leto) zelo neizkoriščeno, priprave pa so se zavlekle do samega začetka sezone.

Kapaciteta bagera ne zadošča za vse opekarniške peči,

komaj za eno, zato bi morali uvesti izkop glin v vsaj dveh ali treh izmenah. Ozko grlo predstavlja tudi dovoz glin do peči (torej ne morejo povečati izkopa), saj zaradi vertikalnega sistema ne morejo navoziti dovolj glin do vseh strojev.

REŠETO

Ker traja njihova proizvodnja le dobrih osem mesecev, bi morali v sezoni uvesti dve izmeni. Da nimajo dovolj delavcev, je vzrok v sezonskem delu in v tem, da dobivajo delavce iz drugih republik. Temu primerna je tudi disciplina in zanimanje še za kaj drugega kot le za zaslužek. Zanimiv dogodek, ki se je pripetil prav tedaj, ko je bila v podjetju komisija obč.

skupščine: priteklo je delavec, doma nekje od Banja Luke, in vpil, da »bo nekoga ubila«. Pridružila sta se mu še dva tovariša in zapodili so se za nekom četrtem. Le-ta je prvemu menda vzel kolo in se odpeljal v Ribnico, ko pa se je vrnil, ga je oni napadel in pri tem dobil krepko po glavi. Če bi imel pri roki kaj primernega, bi svojo grožnjo verjetno izpolnil. Pri tem nobenega od njih ni motilo, da jih opazujejo predstavniki skupščine in da vse počno pred direktorjem in še med delovnim časom!

Ko so nekatere delavce vprašali, če res lahko zaslužijo najmanj 25.000 din; tega niso vedeli, niti kako nastaja njihov zaslužek. Za predsednika DS so menili, da je direktor, o sindikatu pa sploh niso nič vedeli. Samo to, da obstoji sindikat, več pa ne...

Kratke iz Ribnice in ribniške občine

Na do pred nekaj leti še zapuščenem svetu v Ribnici je zrastle nekaj novih hiš, med njimi tudi 5-nadstropni stolpič. Za letos poleti bo vseljav drugi stolpič, kopljejo pa temelje še za dva stolpiča. Z gradnjo naj bi začeli že letos. Tako bo ta del Ribnice čisto nov, in pokojni slovtveni zgodovinar dr. Ivan Prijatelj, domačin iz bližnjih Vinic, bi bil, če bi še živel, ponosen na svojo ulico.

zdog, od tega v družbeni lasti 4023 ha ali 28 odst. Zasebniki bodo lahko letos posekali v svojih gozdnih 31.600 m² iglavcev in 11.000 m² listavcev. Poleg tega je predviden tudi posek 3000 m² iglavcev in listavcev izven gozdov.

Predkongresna dejavnost

Na zadnji seji občinskega komiteja ZK v Ribnici so razpravljali o delu osnovnih organizacij ZK v predkongresnem obdobju ter o aktivnih ZK. Do 20. maja bodo OO ZK zaključile s konferencami, na katerih bodo izvolili 50 delegatov za občinsko konferenco ZK, ki bo v prvi polovici junija.

Komunisti ribniške občine se bodo pripravili na VIII. kongres ZK Jugoslavije s poglobljenim delom na vseh področjih politične in družbene dejavnosti.

Pozdrav Belokranjcem

Fantom in dekletom iz Bele krajine, kakor tudi domačim, čestita za letošnji delavski praznik Janez Pavlišič in Ivan Južnič, vojaka iz Uč. Požege.

Kovinsko podjetje v Ribnici predvideva letos precejšnje povečanje proizvodnih kapacitet. Lani je povečalo proizvodnjo za 65 odst., letos pa jo namerava po družbenem planu povečati še za nadaljnjih 45 odst. Podjetje si je s solidnimi izdelki utrdilo sloves med kupci in ima lepo bodočnost.

Na področju občine Ribnica je skupno 14.179 ha go-

Zadnjič smo pisali o turističnih poteh in lepotah Ribniške doline, danes pa si oglejte, kakšen je DOM NA TRAVNI GORI, kjer boste našli obilje miru, višinskega zraka in zadovoljstva. Odločite se in obiščite za prvomajske praznike turistične in druge lepe kraje v ribniški in kočevski občini!

Poti na Travno goro so oživele

Poti na Travno goro so spet oživele. Sicer tudi pozimi niso popolnoma opuščene, vendar je glavna turistična sezona šele sedaj.

Za prvomajske praznike imajo v domu na Travnici napovedanih precej obiskovalcev. Ti nameravajo preživeti praznike v idiličnem gozskem svetu, ki mu dajejo gozdovi poseben čar in privlačnost. Prav sedaj se odevajo travnogorski gozdovi v novo zeleno obleko. Dom nudi gostom dobro hrano in kapljico ter prenočišča po zmernih cenah. Prijaznost in domačnost pa prispevata k dobre-

mu razpoloženju. Za razvedrilo imajo tudi televizor. Dom je povezan s cestami z dolino.

Prvega maja se bodo zbrali na Travnici tako kot vsako leto tudi bivši borci iz Soške doline, ki vabijo nekdanje bojne tovariše iz Loškega potoka in Ribnice na tovariško srečanje. Travnica je odigrala posebno vlogo v NOB, saj je dajala zavetje partizanom vsa leta vojne. Na goro pa bodo prišli tudi ostali delovni ljudje, med njimi zlasti mladi, ki bodo prinesli mladost in smeh.

Ribniški spominki v Gradcu

Ribniški spominki, miniaturni nasledniki znane suhe robe, so si utrli že dokaj široko pot po vsej domovini, v vse turistične kraje in večja mesta. Prav sedaj pa jih je pot popeljala še čez mejo, na razstavo v Gradcu v Avstriji.

Tudi doma imajo toliko naročil, da jih komaj zmagujejo. Vsi turistični kraji, posebno ob morju, si prizadevajo, dobijo čim več umetniških spominkov za bližnjo sezono, izdelovalci (pet strugarjev in 30-40 vžgalcev) pa ne vedo, kako bodo napravili dovolj vse te robe. Posebno so v zagati, ker nimajo dovolj lavorovega lesa. Kljub vsemu so sklenili napeti vse sile in

čim bolj dvigniti proizvodnjo. Škoda le, da društvo nima primernega prostora za skladišče, majhna trgovina pa je do vrha založena. Najboljša rešitev bi bila, če bi dobili še sosednji lokal, kjer je trafika, ali pa da bi samo menjali lokale, kjer bi bil leta za spominkarstvo veliko prikladnejši.

Vsem delovnim ljudem

Vsem delovnim ljudem iz domačih krajev, posebno pa domačim in dekletom, voščilo za 1. maj vojaki v Bjelovaru: Anton Kastelic, Jože Grabnar, Pavle Okleščen, Tone Kastelic in Ežo Čičkav.

„ISKRA“
K R A N J

Proizvodnja
elektrolitov
MOKRONOG

VOŠCI ZA LETOSNJI
PRAZNIK DELA
PREBIVALSTVU
TREBANJSKE IN
SOSEDNIH OBČIN,
OBENEM PA POZDRAV-
LJA VSE SVOJE
POSLOVNE
PRIJATELJE!

DELOVNI
KOLEKTIV
PODJETJA

VODOVOD
NOVO MESTO

ČESTITA VSEM SVOJIM
STRANKAM OB
LETOSNJEM DELAV-
SKEM PRAZNIKU,
ZELEČ PRIJETNO
PRAZNOVANJE
VSAKOMUR
POSEBEJ!

VSEM
DELOVNIM LJUDEM
VELJAJO
TUDI ČESTITKE
IN POZDRAVI

KLAVNICE
PEKARIJE
in KINA

METLIKA

„DINOS“
poslovna enota
KOČEVJE

Z ENOTAMI
NOVO MESTO,
ORNOVELJ
IN METLIKA
SE PRIPOROČA TUDI
VNAPEJ IN ČESTITA
ZA 1. MAJ!

HOTEL PUGLED

V ČASU
PRVOMAJSKIH
PRAZNIKOV
SE PRIPOROČA
ZA OBISK, HKRATI
PA VOŠCI VSEM
SVOJIM STALNIM
IN OBČASNIM
GOSTOM

KOČEVJE

PREBIVALSTVU
DOLENJSKIH OBČIN
POSILJA ISKRENA
PRVOMAJSKA VOŠČILA

KOLEKTIV

ZDRAVSTVENEGA
DOMA

NOVO MESTO

INVALIDSKI ZAVOD
METLIKA

KOLEKTIV POHISTVENEGA IN TAPETNISKEGA OBRATA PODJETJA

„OPREMALES“
NOVO MESTO

„KOMET“

POSILJA NAJLEPŠE POZDRAVE IN PRISRČNE
PRVOMAJSKE ČESTITKE VSEM OBČANOM METLISKE
OBČINE, HKRATI PA VSEM DELOVNIM LJUDEM!

POSILJA PRISRČNE PRVOMAJSKE
POZDRAVE SVOJIM STRANKAM IN
DOBAVITELJEM, ZELEČ JIM NOVIH
DELOVNIH USPEHOV!

KOMBINAT LESNE
INDUSTRIJE

z obrati v Ribnici, Kočevju, Podpre-
ski, Loškem potoku, Sodražici, Do-
lenji vasi

proizvaja:

ZAGAN LES VSEH VRST, SOLSKO IN
PISARNISKO POHISTVO, STAVBENO IN
FURNIRSKO EMBALAZO, GALANTERIJ-
SKE IZDELKE ZA DOMAČE IN TUJE
TRŽIŠČE.

RIBNICA

Nai živi naš delavski praznik 1. maj!

VODOVODNO
INSTALATER-
SKO IN
KLEPARSKO
PODJETJE
NOVO MESTO

SE NAJTOPLEJE
PRIPOROČA, HKRATI
PA ČESTITA VSEM
SVOJIM POSLOVNIM
ZNANECM
IN DELOVNIM LJUDEM
OBČINE NOVO MESTO!

VSEM OBČANOM
PRISRČNO VOŠCI
ZA LETOSNJI
1. MAJ

Stanovanjska
skupnost
Kočevje-
rudnik

TRGOVSKO PODJETJE

NOVO MESTO

„DOLENJKA“

CENJENIM STRANKAM
SE SE NADALJE PRIPOROČA
ZA NAKUP V VSEH SVOJIH
PRODAJALNAH IN JIM ČESTITA
ZA LETOSNJI 1. MAJ

KOMUNALNA
BANKA

LJUBLJANA — podružnica

KOČEVJE

VOŠCI VSEM SVOJIM
STRANKAM, TAKO DELOVNI
ORGANIZACIJAM
KOT ZASEBNIKOM,
SE POSEBEJ PA VSEM
VLAGATELJEM
NA HRANILNE KNJIZICE!

Uprava, organi upravljanja in kolektiv

LESNEGA
KOMBINATA

„NOVOLES“

NOVO MESTO

PRISRČNO POZDRAVLJAJO DELOVNE MNOZICE NAŠE SOCIALI-
STIČNE DOMOVINE IN JIM ZELE V PRIHODNJE SE NOVIH
DELOVNIH USPEHOV!

PEKARIJA IN SLAŠČIČARNA
NOVO MESTO

ČESTITA SVOJIM STRANKAM IN VSEM
DELOVNIM LJUDEM NOVOMESKE OBČINE!

MEDOBČINSKA ZAVAROVALNICA NOVO MESTO

POSILJA PRVOMAJSKI POZDRAV VSEM SVOJIM STRANKAM IN SE JIM
TOPLO PRIPOROČA TUDI VNAPREJ!

KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

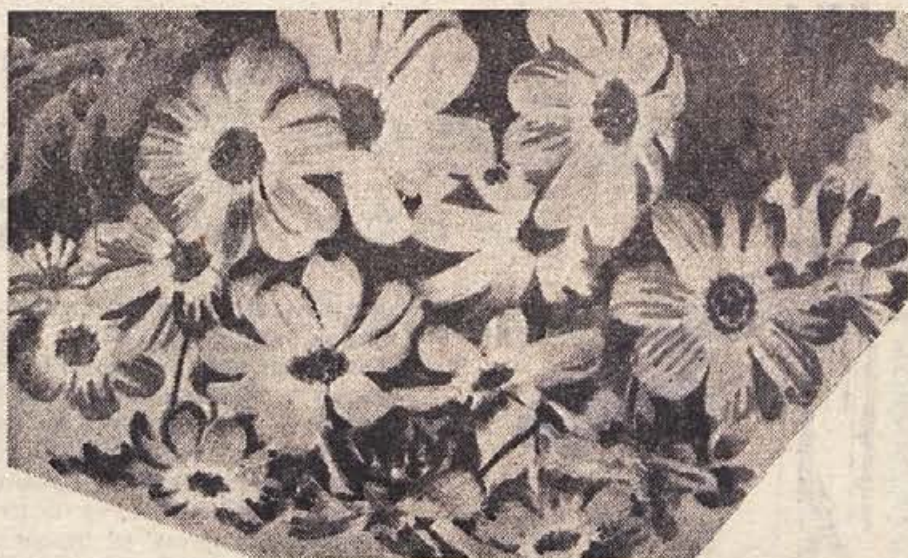
„STANDARD“ NOVO MESTO

SE Z VSEMI SVOJIMI POSLOVALNICAMI
PRIPOROČA POTROŠNIKOM ZA NAKUP,
HKRATI PA JIM ŽELI PRIJETNO PRVO-
MAJSKO PRAZNOVANJE!

Gradbeno podjetje

„GRADBENIK“ Ribnica

POZDRAVLJA ZA 1. MAJ VSE INVESTITORJE, SVOJE STRANKE IN POSLOVNE PRI-
JATELJE, KAKOR TUDI DELOVNO LJUDSTVO RIBNIŠKE OBČINE!

VSE LIVARJE V NASI
DOMOVINI, VSE DELAV-
CE IN LJUDSKO INTE-
LIGENCO POZDRAVLJA
ZA PRAZNIK DELA IN
JIM ČESTITA

LITOŽELEZNA INDUSTRIJA

„LIČ“ ČRNOMELJ

RESTAVRACIJA

„NA GRIČU“ Čatež PRI BREŽICAH

NUDI GOSTOM IZBRANA
JEDILA IN NAJBOLJŠE
PIJACE TER SE PRIPOROČA ZA OBISK V PRVO-
MAJSKIH PRAZNIKI!

DELOVNI KOLEKTIV
PODJETJA

PREVOZ BREŽICE

PRIPOROČA SVOJE
TRANSPORTNE
IN SERVISNE USLUGE,
HKRATI PA VOŠCI ZA
DELAVSKI PRAZNIK
PRVI MAJ!

VSEM DELOVNIM LJUDEM DOLENJSKE, BELE
KRAJINE IN SPODNJEGA POSAVJA ČESTITA ZA
LETOŠNJI PRVI MAJ IN JIH LEPO POZDRAVLJA

DELOVNI KOLEKTIV

Splošne bolnišnice NOVO MESTO

INDUSTRIJA IN RUDNIKI NEKOVIN

KREMEN

NOVO MESTO

z obratom RUDNIKI NEKOVIN in
STEKLARNO v izgradnji

POSILJA PRISRČNE PRVOMAJSKE PO-
ZDRAVE ZA MEDNARODNI PRAZNIK DE-
LOVNEGA LJUDSTVA, HKRATI PA ČESTI-
TA VSEM KOLEKTIVOM!

NOVO MESTO

PRIPOROČA POTROŠNI-
KOM NAKUP V VSEH
SVOJIH PRODAJALNAH
IN ČESTITA ZA 1. MAJ
SVOJIM STRANKAM IN
POSLOVNIM PRIJATE-
LJEM PO VSEJ DOMO-
VINI!

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

„DEKORLES“ Brežice

ČESTITA VSEM DELOVNIM ORGANIZACIJAM
V OBČINI ZA PRVI MAJ IN JIM ŽELI NOVIH,
SE VEČJIH USPEHOV!

ČESTITKAM DELOVNIH
KOLEKTIVOV IZ BELE
KRAJINE SE PRIDRU-
ŽUJE TUDI

Komunalno podjetje

ČRNOMELJ

PEČARIJA

OB LETOSNJEM PRVEM
MAJU POSILJA NAS KO-
LEKTIV LEPE POZDRA-
VE IN NAJBOLJŠE ŽE-
LJE VSEM DELOVNIM
LJUDEM!

Gradac V BELI KRAJINI

V NASIH SODOBNO
UREJENIH
PRODAJALNAH BOSTE
SOLIDNO IN DOBRO
POSTREŽENI.

POTROŠNIKOM IZ ČRNOMELJA IN OKOLI-
CE SE SE VNAPREJ PRIPOROČAMO ZA NA-
KUP IN JIM ČESTITAMO ZA 1. MAJ

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE

„POTROŠNIK“ ČRNOMELJ z vsemi svojimi poslovalnicami

KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

„VINO“

Brežice

Z ENOTAMI V METLIKI IN LJUBLJANI
ČESTITA VSEM LJUBITELJEM DOBRE
KAPLJICE ZA LETOŠNJI DELAVSKI
PRAZNIK!

ŽELEZNIŠKO TRANSPORTNO PODJETJE

NOVO MESTO

S SVOJIMI POSLOVNIMI ENOTA-
MI ČESTITA ZA 1. MAJ VSEM DE-
LOVNIM LJUDEM NAŠE SOCIALI-
STIČNE DOMOVINE!

ZA UPRAVLJANJE DRUŽBENEGA PREMOŽENJA NOVO MESTO

VOŠCI ZA 1. MAJ IN TOPLO POZDRAVLJA VSE
DELOVNE KOLEKTIVE V PODJETJIH IN USTA-
NOVAH, ŽELEČ JIM NADALJNIH DELOVNIH
USPEHOV!

ZAVOD

VSEM DELOVNIM LJUDEM
KOČEVSKÉ IN RIBNISKÉ
OBČINE TER VSEM POSLOV-
NIM SODELAVCEM ŽELIMO
PRIJETNO PRAZNOVANJE
MEDNARODNEGA DELAVSKE-
GA PRAZNIKA 1. MAJA!

Kmetijsko gozdarsko posestvo KOČEVJE

S KMETIJSKIMI OBRATI: CVISLERJI, KOPRIVNIK, LIVOLD,
MLAKA, STARI LOG, DRAGA, MLEKARNO KOČEVJE, DE-
LAVNICAMI BREG, AVTOPARKOM, SKLADIŠČEM IN PRODA-
JALNO V ZAGREBU, MESALNICO MOČNIH KRMIL, UPRAVO
PODJETJA TER OBRATOM ZA KMETIJSKO KOOPERACIJO.
CESTITKAM SE PRIDRUŽUJEJO GOZDNI OBRATI KOČEVJE,
MOZELJ, STARA CERKEV, GRČARICE, PODPRESKA, VELIKE
LASCE, RIBNICA, UPRAVA GOJITVENEGA LOVIŠČA ROG,
SPEDICIJA KOČEVJE IN RIBNICA, OBRAT GOZDNE ME-
HANIZACIJE, ODDELEK ZA UREJANJE GOZDOV, MESARIJA
IN KLAVNICA TER REZIJSKA GRADBENA SKUPINA

INDUSTRIJA KOVINSKE OPREME

INKOP KOČEVJE

VOSCI POSLOVNIM ZNANECM
IN VSEM DELOVNIM LJUDEM
ZA 1. MAJ!

VSE ZADRUŽNIKE IN KMETOVALCE NA SVOJEM
PODROČJU TOPLO POZDRAVLJA, ZELEC OBILNE
IN DOBRE LETINE

KMETIJSKA ZADRUGA
TRŽIŠČE - ŠENTJANŽ
p. KRMELJ

TRGOVSKO PODJETJE

PETROL

SKLADIŠČE

BREŽICE

s servisi Brežice, Čatež in
Videm-Krško

ČESTITAJO VSEM VOZNIKOM IN
LASTNIKOM MOTORNIH VOZIL Z
ŽELJO ZA CIM SREČNEJŠO VOZNO
V PRVOMAJSKIH PRAZNIKI!

VSEM OBČANOM ISKRENO VOSCI
ZA PRAZNIK DELA IN JIH
POZDRAVLJA

Krajevna skupnost KOČEVJE - mesto

SVOJIM STRANKAM,
DELOVNIM LJUDEM
OBČINE KOČEVJE
IN VSEM OSTALIM
PREBIVALCEM SFRJ
CESTITA

DELOVNI KOLEKTIV
PODJETJA

OPREMA KOČEVJE

INVESTITORJEM IN VSEM POSLOVNIM SODELAVCEM SE TUDI
VNAPREJ TOPLO PRIPOROČA ZA ZAUPANJE TER JIM VOSCI ZA
PRAZNIK DELA

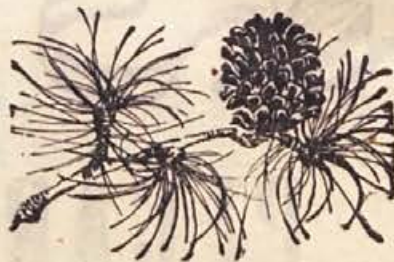
Splošno gradbeno podjetje ZIDAR KOČEVJE

PRISRČNE
PRVOMAJSKE
POZDRAVE IN
NAJBOLJŠE
ŽELJE
POSILJAMO
ZA LETOSNJI
PRVI MAJ VSEM
INVALIDNIM
OSEBAM
TER DELOVNIM
KOLEKTIVOM
DOMAČE
OBČINE!

**Zavod za
zaposlovanje
invalidov
KOČEVJE**

KOMUNALNA BANKA NOVO MESTO

Z EKSPOZITURAMI V METLIKI
IN TREBNJEM

VOSCI IN ČESTITA ZA 1. MAJ VSEM
SVOJIM STRANKAM, DELOVNIM
ORGANIZACIJAM IN VLAGATELJEM
POSAMEZNIKOM TER SE TUDI
VNAPREJ PRIPOROČA!

ZDRAVSTVENI DOM KOČEVJE

DELOVNE KOLEKTIVE
V PODJETJIH
IN ZAVODIH TOPLO
POZDRAVLJA IN JIM
CESTITA

TOVARNA KERAMIČNIH IZDELKOV „KERAMIKA“ NOVO MESTO

POSILJA LEPE
PRVOMAJSKE
POZDRAVE VSEM
POSLOVNIM ZNANECM
IN VSEMU DELOVNEMU
LJUDSTVU NASE
DOMOVINE!

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA KOČEVJE

POSILJA RUDARSKI POZDRAV VSEM SORODNIM DELOVNIM
KOLEKTIVOM, PRISRČNE PRVOMAJSKE POZDRAVE PA VSEM
DELOVNIM LJUDEM NASE DOMOVINE!

SKUPNOST SOCIALNEGA ZAVAROVANJA KOČEVJE - RIBNICA

S PODRUŽNICAMA V KOČEVJU IN
RIBNICI

CESTITA ZA LETOSNJI DELAVSKI
PRAZNIK VSEM ZAVAROVANECM
NA SVOJEM PODROČJU!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 1. maja: Praznik dela
Sobota, 2. maja: Boris
Nedelja, 3. maja: Saša
Ponedeljek, 4. maja: Florijan
Torek, 5. maja: Miran
Sreda, 6. maja: Janez
Četrtek, 7. maja: Stanislav

ČESTITKE

Dragemu atu Francu Krenu za 70-letnico iskreno čestitamo in želimo, da bi bil še dolgo med nami! Zena Kristina in otroci: Eda, Anica, Marica, Ema, Vida in Olga s družinami.

Petra Pavlinu, ki služi vojaški rok v Aleksincu, želijo vse dobro za njegov 30. jubilej vsi njegovi; na veselo svidenje! — Prijateljka Jožeta Stuparja pa lepo pozdravlja.

Dobri teti Alojziji Kosch iz Vrbove ulice 5 želijo za minuli rojstni dan vse najboljše in še veliko zdravih let v krogu domačih Bačarjev in Vahterjev.

Jožetu Skufeli, profesorju v Vavti vasi, na njegovi življenjski poti čestitajo prijatelji!

ZAHVALE

Ob pretrani in tragični izgubi našega dragega moža in očeta **ALOJZA KUMPA** iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam nudili pomoč in nas tolažili, še posebej pa vašim tožnim vsem, ki so darovali vence. Prav

posebno zahvalo smo dolžni dr. Oblaku za njegovo požrtvovalnost, kmetijskemu obratu Novo mesto in sindikalni podružnici IMV Novo mesto ter delavcem podjetja, ZB pa za podarjeni venec.
Zahajala žena Terezija, hčerki Anica in Marija, sinova Alojz in Martin z ženo ter ostalo sorodstvo.

PREKLIC

Delegat gasilskega društva Adlašič preklicujem svojo izjavo, ki sem jo izjavil na občinski gasilski zvezi v Crnomlju 1. marca 1964, za neresnično.

OBVESTILO

Po sklepu upravnega odbora Splošne bolnišnice Brežice so od 15. maja 1964 dalje dovoljeni obiski bolnikov ob sredah in nedeljah od 12.30 do 14.00.

KALOGLASA

PRODAM kuhinjsko kredenco, — Ogled popoldne. — Franc Kolar, Novo mesto, Kosova 4.

PRODAM skoraj novo motorno kolo Prima 150 cm po zelo ugodni ceni. Naslov v upravi lista. (269-64)

DEKLISKO KOLO proda Jevšek, Novo mesto, Adamčeva 2.

NOVE MOSKE HLACE, najdene na Partizanski cesti v Novem mestu, dobite. (Naslov v upravi lista)

STOJALO za moški šivalni stroj kupim. Naslov v upravi lista. (276-64)

KOTEL za kuhanje žganja kupim. Naslov v upravi lista. (289-64)

TAKOJ SPREJMEM dva pečarska pomočnika. Družinsko stanova-

nje priskrbljeno. Janez Erce, Kranj Cesta 1. maja 65.

ZENSKO sprejemem na stanovanje za pomoč v gospodinjstvu. Anica Paulin, Novo mesto, Partizanska 5.

BORSO s plesarskim orodjem in delovno obleko sem izgubil dne 21. aprila od Zabele vasi do Velikega Slatnika. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne na PLAM ali Vel. Slatnik 3, Novo mesto.

OBLACILA OCISTI HITRO in solidno Kemična čistilnica, Novo mesto, Germova ulica 5.

ZDRAVILISCE ROGASKA SLATINA — Desetisoči vaših sotrpilov, ki so kakor vi bolehal na želodcu, jetrih, žolču in črevesju, so se pozdravili z učinkovitim prirodnim zdravilom: rogaskim »Donate« vrelcem. Vprašajte zdravnika! Zahtevajte »Donate« v svoji trgovini; te ga dobe v Novem mestu pri trgovskem obratu »STANDARD« — telefon 21-158, »HMEJNKA« — telefon 21-129.

KINO

Crnomelj: 1. in 3. maja ameriški barvni film »Maščevanje Vikingov«, 5. in 6. maja francoski film »Krava in ujetnik«.

Dol. Toplice: 2. in 3. maja nemški film »Esnapurski tiger«.

Kočevje — Rudnik: 1. in 2. maja španski barvni film »Mati, poslušaj moje pesme«, 3. in 4. maja ameriški film »Osamljeni so hrabri«, 6. in 7. maja ameriški barvni film »Napad ob zori«.

Kočevje — Jadran: 1. in 2. maja ameriški barvni film »Morganovi gusarji«, 3. in 4. maja jugoslov-

vanski barvni film »Ljubezen in moda«, 4. in 5. maja nemški film »Skrivnost orientala« — 1. del, 6. in 7. maja »Skrivnost orientala« — II. del.

Kostanjevica: 1. in 2. maja jugoslovanski film »Kozara«, 3. maja ruski film »Hajduška kri«, 6. maja nemški film »Zakon v senca«.

Metlika: 1. maja ameriški film »Najboljši učence«, 2. in 3. maja ameriški film »Golo mesto«, 6. in 7. maja ruski film »Idiot«.

Mokronog: 2. in 3. maja francoski film »Resnica«.

Novo mesto — Dom JLA: od 30. aprila do 5. maja italijansko-francoski film »Poslednji raj«.

Novo mesto — Krka: od 30. aprila do 2. maja jugoslovanski film »Iz oči v oči«, 3. in 4. maja angleški barvni film »Valček to-adorja«, 5. maja sovjetski barvni film »Huzarska balada«, 6. in 7. maja zaprti.

Osilnica: 3. maja nemški film »Indijski nagrobeni spomeniki« — II. del.

Predgrad: 3. maja ameriški film »Vragov učence«.

Ribnica na Dol.: 1. in 3. maja ameriški film »Čudodelka«.

Sevnica: 2. in 3. maja angleški film »Betonška džungla«, 6. maja ameriški film »Dom na griču«.

Sodražica: 2. in 3. maja ameriški film »Prepovedan planet«.

Stara cerkev: 30. aprila in 1. maja italijanski barvni film »Ne pozabi me«, 2. in 3. maja bolgarski film »Prva ljubezen«.

Strata: 2. in 3. maja jugoslovanski film »Medaljon s tremi srele«.

Trebnje: 1. maja jugoslovanski film »Saša«, 2. in 3. maja italijanski film »Beli Sejek«.

Brod na Kolpi: 1. in 2. maja španski film »Prodajalca vijolic«.

rija Zevnik-Ambrožič, gospodinja, oba iz Gabrja.
Umrlj so: Janez Zagorac, posestnik iz Gor. Vrhpolja, 64; Janez Konček, upokojenec iz Uršnih sel, 68; Alojz Lovenjak, delavec iz Kočevja, 62; Franciška Koklič, gospodinja iz Rakovnika, 72.

Berite in razširjajte Dolenjski list!

Knjigovodski kader se mora izobraževati

Ob navzočnosti gostov in predstavnikov knjigovodskih organizacij v Sloveniji ter na Hrvaškem je bil 25. aprila v Novem mestu VI. redni občni zbor društva knjigovodij Novo mesto. Obravnavali so nekatera aktualna vprašanja v sodobnem poslovanju v gospodarskih organizacijah in razpravljali o vlogi knjigovodij kot zelo važnih sodelavcev proizvodnje.

Gradivo za razpravo sta nudila referat »Finančna funkcija in pojem ter vloga faktorjev likvidnosti v gospodarski organizaciji« in poročilo društvenega predsednika o vlogi knjigovodij med dvema občinama zboroma.

Profesor ekonomske fakultete v Ljubljani Janko Kralj se je v svojem referatu prizadeval opozoriti knjigovodje na nekatere važnejše zakonitosti in spoznanja v sodobnem knjigovodskem poslovanju v gospodarskih organizacijah. Ko je govoril o likvidnosti v gospodarskih organizacijah, je poudaril, da bi knjigovodje lahko vplivali na to, da bi gospodarske organizacije lažje premagovale najrazličnejše težave, če ne bi bili ti pretežno le evidencijski. Seveda pa bo do temu primarno izobraženi. Temu vprašanju je posvetilo veliko pozornost tudi poročilo upravnega društvenega odbora. Med drugim je navedlo, da je kar 77% takih članov, ki opravljajo naloge knjigovodje, čeprav nimajo srednje izobrazbe. Stanje se sicer iz leta v leto izboljšuje, trenutno pa ne moremo biti zadovoljni. To je precej odvisno od tega, kako rešujejo vprašanje knjigovodskega kadra posamezne gospodarske organizacije. Ugotovitev kaže, da si te precej prizadevajo pomagati tako svojemu kadru kot društvu, da imajo slabši

likami sodelovanja začelo seznanjati študirajočo mladino s poglobljenimi zahtevami knjigovodstva v sodobnem poslovanju. V razpravi so večkrat omenili, da se bo knjigovodja lahko čedalje posvečal zahtevnejšim nalogam tedaj, ko ga ne bo preveč oviralo redno delo. Opozorili so na potrebo po uvedbi mehanskih pripomočkov v knjigovodstvo. S temi bo moral biti slej ko prej opremljen vsak knjigovodja. Brez ustreznega znanja kljub temu nihče ne bo zadovoljivo opravil svojega dela. Zato so posebej opozorili, naj bo najvažnejša naloga izobraževanje članov.

BORCEM

I. Slovenske artilerijske brigade NOV in POS

6. in 7. junija 1964 bomo v Dolenjskih Toplicah proslavili 20. obletnico ustanovitve I. slovenske artilerijske brigade. — Prosimo vse borce brigade, prav tako pa tudi borce artilerijskih enot udarnih brigad — Cankarjeve, Gubčeve in drugih — da takoj sporočijo svoje naslove na: Stana Kos-Spela, Ljubljana, Miklošičeva 8a/III.

Vsa obvestila boste prejeli na vaš naslov.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: Občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Rla Bačar, France Grivec, Milos Jakopec, Jožica Teppey in Ivan Zoran.
IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 30 din — Letna naročnina 1200 din, polletna 600 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo: 2400 din — Tekoči račun pri podr. NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto. Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.

Obratovalni čas trgovin v Novem mestu za prvomajske praznike

V četrtek, 30. aprila bodo vse prodajalne odprte po običajnem delovnem času.

V petek, 1. maja, bodo zaprte vse trgovine, 2. in 3. maja pa bo poslovni čas takle:

1. PRODAJALNE KRHA: — v soboto 2. maja bo odprta prodajalna št. 1 na Glavnem trgu št. 10 od 7. do 11. ure; — v nedeljo, 3. maja, bo odprta prodajalna št. 1 na Glavnem trgu št. 10 od 6.30 do 9.30 ure.

2. SLASČICARNA na Glavnem trgu bo odprta vse praznične dneve — neprekinjeno.

3. PRODAJALNA SADJE-ZELENAVA na Glavnem trgu: — v soboto, 2. maja od 7. do 11. ure, — v nedeljo, 3. maja, odprta od 7. do 11. ure.

4. PRODAJALNE MESA: — v soboto, 2. maja, bosta odprti prodajalni v Kandiji in v Bršlinu od 6. do 11. ure; — v nedeljo, 3. maja, bo odprta prodajalna v Smihelu od 6. do 11. ure.

5. DELIKATESI IN SAMO-POSTREZNA PRODAJALNA na Glavnem trgu: — v soboto, 2. maja, bodo

odprte od 7. do 10. ure in — v nedeljo, 3. maja, od 7. do 11. ure.

6. CVETLIČARNA Komunalnega podjetja na Glavnem trgu: — v soboto, 2. maja, odprta od 8. do 11. ure, — v nedeljo, 3. maja, odprta od 8. do 10. ure.

7. BENCINSKI CRPALKI v Novem mestu in na Otočcu bosta odprti vse predpraznične in praznične dneve po običajnem delovnem času.

8. AVTOSERVISNA DELAVNICA na Cesti herojev (novi gasilski dom) bo poslovala 2. maja od 7. do 19. ure neprekinjeno.

9. GOSTINSKI OBRATI lahko podaljšajo brez posebnega dovoljenja obratovalni čas preko noči od 30. aprila na 1. maj in od 1. maja na 2. maj.

Delovna organizacija V NOvem MESTU

razpisuje mesto

TAJNICE

POGOJ: ustrezna izobrazba in dosledno popolno obvladovanje strojepisja. Plača po dogovoru, stanovanja nimamo na razpolago.

Samo pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela pošljite v zaprti kuverti s šifro »ZANIMIVO DELO« na naslov: Dolenjski list, uprava, Novo mesto, p. p. 33. Nastop delovnega razmerja: takoj.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij

Sekcije za vzdrževanje proge Novo mesto LJUBLJANSKA CESTA 5

razpisuje delovno mesto

KVALIFICIRANEGA STROJNIKA V KAMNOLOMU VRHPEC

Osebnih dohodkov po pravilniku ali dogovoru. — Pismene ponudbe z navedbo strokovne izobrazbe in dosedanje zaposlitve pošljite do 15. maja 1964.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATIČNI URAD NOVO MESTO

Od 20. do 27. aprila je bilo rojenih 13 dečkov in 20 deklic.

Poročili so se: Anton Gotlib, delavec, in Angela Dragan, delavka, oba iz Heranje vasi; Slovenko-Franc Zore, uslužbenec, in Marija-Sonja Sašek, uslužbenka, oba iz Crnomlja; Viktor Ayvec, delavec z Malega Slatnika, in Jožeta Primo, uslužbenka iz Mačkovec; zlatna poroka: Jože Ambrožič, knet, in Mar-

Vreme

VREME OD 29. APRILA DO 7. MAJA

Nekako od 28. aprila do 1. maja v splošnem nestalno. Pozneje izboljšanje, a še pogostne krajevne nevihte. Okrog 5. maja zopet deževno in hladno, nato približno 4 dni lepo vreme. Dr. V. M.

NABIRAJTE ZDRAVILNA ZELIŠČA!

Cvetje: lapuha malih marjetic, gloga.

Listje: bršlina.

Lubje: krhlike, češminovih korenin, češminovih palic.

Korenine: trobentice, regrata, beladone — volčje češnje, medvedovih tac, malega divjega janeža, velikega divjega janeža, male norice, srčne moči.

Višičke: gloga.

Podjetje GOSAD odkupuje tudi suhe mavrahe: konicaste mavrahe (3500 din), okrogle mavrahe (1500 din).

Korenine malega in velikega divjega janeža naj nabira samo tisti, ki rastline dobro poznajo.

Cene in navodila o nabiranju dobite v vaši kmetijski zadrugi ali v poslovalnici GOSAD, Novo mesto.

KOMPAS

VABI NA IZLETE

Ne zamudite izredne prilike in obiščite sorodnike v ZDA! Izredna ugodnost za prijetno in poceni potovanje se vam nudi s KOM-PASOVIM potovanjem v

New York

s posebnim letalom Ljubljanskega »Adria-Avioprometa«. Med bivanjem v New Yorku si boste lahko ogledali Svetovno razstavo in obiskali sorodnike. — Odhod letalca: 20. julija in 24. avgusta.

Prijave za izlet v NEW YORK sprejemajo vse poslovne KOMPASA, najkasneje do 10. junija. Na željo dostavimo program potovanja tudi po pošti. — Sporočite svoje želje in naslov Turističnemu podjetju KOMPAS, Ljubljana, Tito tova 12.